

Strta od žalosti je včeraj popoldne Slovenija pričakala vrnitev predsednika Tita z njegove poti po Bližnjem vzhodu, da bi ga nemo pospremila od letališča Brnik na njegovi poti bolečine v Ljubljano do velike dvorane Izvršnega sveta Slovenije. H krsti soborca, najtesnejšega sodelavca je predsednik položil venec ter obstal v nemi žalosti, da bi se še zadnjič poslovil od neutrudnega soborca. Po tem presunljivem zadnjem slovesu, se je mimo krste tovariša Kristofa nemo množica spet s spoštovanjem poslavljala od našega velikega sina.

Leto XXXII. Številka 12

GLAS

Kranj, torek, 13. 2. 1979
Cena: 4 din

Ustanovitelji: občinske konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka
in Trzin - Izdaja Časopisno podjetje
Glas Kranj - Glavni urednik Igor Slavec
Odgovorni urednik Andrej Zalar

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik,
od januarja 1958 kot poltednik, od janu-
arja 1960 trikrat tedensko, od januarja
1964 kot poltednik ob sredo in sobotoh,
od julija 1974 pa ob torek in petkih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Pred petdesetimi in več leti je v slovenskem narodu, sključnem in tlačnem, začela kaliti pristna človeška osebnost, ki je prepričljivo stopila na pot prebujenja in vstajanja, na pot, ko naj bi se slovenskemu narodu in vsem trpečim narodom sveta v viharju trgale megle, da bi uzrl temeljno človeško resnico in svobodo.

Edvard Kardelj.

Kar je novega, se ne pojavlja samo po sebi, poraja se v neposredni tragični borbi zavzetih, hrabrih ljudi. Silovita vitalnost, neomajna vera v svobodo človeka, njegova nenehna življenjska sla po pravičnem, vsi njegovi humani ideali so postali le še trdnejši ob preganjanjih in poniževanjih. Poleg njega so krvaveli in trpeli njegovi soborci, a njih srca in zavesti ni bilo mogoče dotolči, kajti zavest je slutila zarjo novega dne. Zarjo, ki obsije novo obličje družbe, v kateri doni nova melodija lepšega življenja.

Ko se posavlja staro, že gnilo do temeljev in ko prihaja novo, vse vznemirljivo in trepetajoče, zagnano in neugnano, je treba najti strugo, v katero bo odtekalo, jo polnilo, plemenitilo in ohranjalo za pozni človeški rod. Zliti vse potoke v mogočno in prekipevajočo reko pa zmore le zavestna volja, gnana z razumom, gnana z redko iskreno človečnostjo, gnana iz znanosti in znanja o družbenih zakonih in o družbi ter oplojena z izredno intenzivnimi doživljaji in izkušnjami. Edvard Kardelj se je postavil v areno življenja, nezapleten, jasen, nedvoumen, skromen in dostopen za sleherni narodov glas, da bi mu že v naslednjem hipu razprl svojo dragoceno zakladnico misli in idej, dejstev, spoznanj in razodetij. Ne okorelih in ustaljenih, temveč svežih, uporabnih, tako življenjsko prodornih, da so tudi jutrišnja in pojutrišnja, kajti ves njegov razmišljanje zagon se je porajal in zlival v eno samo vrednoto: v človeško realnost, ki je nenehni demokratični razvoj socializma.

A reka plemenitih misli, ki so oplojevale in vzdignile v rasti in svobodi ves njegov narod in vse narodnosti, je tekla nezadržno dalje in preplavila svet, da bi povsod radodarno podarjala svojo svežino in se ponosna upirala vsem, ki so jo hoteli kaliti. Z globokim spoštovanjem, se ji je priklonil napredno misleči, demokratični svet, hvaležno jo je vsrkavala presušena in lačna zemlja.

Kako trpka in nedojemljiva je narodova bolečina zdaj, ko tvorca vsega naprednega življenjskega vrvenja in samoupravnega kipeče rasti ni več. Kako pravzaprav malo pomenijo besede, saj odhaja eden največjih sinov slovenskega naroda, ki ga bomo še dolgo iskreno pogrešali in njegovo izgubo bolešno čutili. Zgodovina ga bo uvrstila med največje borce za svobodo in vrednote človeškega rodu, komunista, misleca plemenitega srca, borca, revolucionarja ... Človeka.

Edvarda Kardelja.

EDVARD KARDELJ

Naročnik:

Njegov lik in delo sta zgled nam in zanamcem

Na skupni seji predsedstva CK ZKJ in predsedstva SFRJ so počastili spomin Edvarda Kardelja – Sporočilo CK ZKJ in predsedstva SFRJ – Smrt Edvarda Kardelja je ena najhujših izgub v zgodovini naše partije – Njegov lik in delo sta navdih nam in zanamcem

Takoj, ko so zvedeli za smrt Edvarda Kardelja, sta se v soboto v Beogradu sestala na skupni seji predsedstva CK ZKJ in predsedstva SFRJ. Seje so se udeležili tudi drugi najvišji predstavniki federacije. Počastili so spomin velikega revolucionarja in državnika, narodnega heroja, junaka socialističnega dela in graditelja naše samoupravne socialistične skupnosti. Sestavili so odbor za pogreb. V njem so najuglednejši partijski in državni voditelji in soborci Edvarda Kardelja.

Na seji sta predsedstvo Jugoslavije in centralni komitej CK ZKJ sprejela posebno sporočilo v katerem sta zapisala, da so Jugoslavija, Zveza komunistov, delovni ljudje, narodi in narodnosti Jugoslavije izgubili svojega velikega sina – Edvarda Kardelja, člana predsedstva SFRJ, predsedstva CK ZKJ, državnika, revolucionarja, narodnega heroja, junaka socialističnega dela, znanstvenika in misleca. Neizprosna smrt je iztrgala iz naših vrst velikana socialistične revolucije, katerega delo bo za vselej ostalo ena od najdragocenejših dediščin našega boja za socializem in socialistično samoupravljanje.

Edvard Kardelj je bil član KPJ in ZKJ več kot pet desetletij, prvi soborec tovariša Tita že od leta 1934, član centralnega komiteja od leta 1937 in je v največji mogoči meri posebej lik komunista in revolucionarja v zgodovini naše partije s tovarišem Titom na čelu, izpolnjenosti s nenehnimi težavnimi bitkami, pa tudi z odločilnimi zmagami v boju za narodno in človeško svobodo in neodvisnost, za revolucijo in socializem in napredek v svetu.

Tem plemenitim ciljem je tovariš Kardelj daroval vse svoje življenje – neomajnost in neutrudno garanje revolucionarja, globoko razumevanje notranjih zakonitosti in gibalnih sil družbenega gibanja, bleščec in prodoren um velikega marksističnega teoretika in pogum stratega revolucije, ki je proti predsodkom o vseomogčnosti države postavljala širino in moč zavestnih in organiziranih samoupravljaljskih množic kot odločilnega nosilca družbenega napredka.

Smrt tovariša Kardelja zato pomeni eno najhujših izgub, kar jih je naša partija občutila v vseh šestdesetih letih svojega obstoja. Zato je vest o njegovem odhodu iz naših vrst tako globoko in boleče odjeknila v srcih in v zavesti vseh ljudi, v

njegovi rodni Ljubljani in Sloveniji in pri vseh naših narodih in narodnostih.

Tovariš Kardelj je s svojim življenjem in delom desetletja oboroževal naše revolucionarno gibanje in njegove borbe s tistimi izkušnjami in spoznanji, ki so jim pomagali pronicati v objektivne zakonitosti razvoja družbe in v njih iskati izhodišče za svoje akcije, usmerjene v revolucionarne družbene spremembe. Njegova teoretična dela so oblikovala temelje idejno-političnega programa ZKJ in vseh organiziranih socialističnih sil v njihovem boju za socializem.

Več kot pet desetletij je tovariš Edvard Kardelj predano in ustvarjalno potrjeval revolucionarno in humanistično osebnost borca za socializem in človeško srečo, stal v prvih vrstah revolucionarnih bojev, s katerimi so delavski razred, narodi in narodnosti Jugoslavije pod vodstvom KPJ in Tita izbojevali oboroženo revolucijo in zgradili ljudsko oblast in novo socialistično in demokratično družbo svobodnih ljudi in pobratenih narodov.

V tem veličastnem boju je Edvard Kardelj dajal od zgodnje mladosti vse umske moči in vso svojo energijo. Dajal je neprekinljiv delež k ustvarjanju politike in sprejemanju važnih odločitev naše partije, odkar jo vodi Tito, od pete državne konference KPJ in petega kongresa KPJ pa do sprejetja programa ZKJ ter do 11. kongresa ZKJ. Njegova ustvarjalnost je oblikovala vse bistvene opredelitve delavskega razreda in vseh Jugoslovancev, od usodnega aprila 1941 in med herojsko osvobodilno borbo, od odločitev osvobodilne fronte in AVNOJ, od prve naše ustave leta 1946 do ustave SFRJ leta 1974 in zakona o združenem delu.

Tovariš Kardelj, revolucionar – politik, je bil hkrati revolucionar – vojak. Tesno je povezoval marksistično teorijo z revolucionarno prakso in dal velik prispevek k zmagovitemu poteku NOB in socialistične revolucije. Vedno je s ponosom poudarjal, da je jugoslovanski narod in narodnosti s socialistično revolucijo uspelo ustvariti državno skupnost, ki je dovolj močna, da v današnjem svetu, v katerem se narodi še vedno soočajo z imperializmom in hegemonizmom, lahko zaščitijo vsakega izmed njih in vse skupaj, njihovo nacionalno neodvisnost in svobodno odločanje o poti socialistične izgradnje, ki si jo izberejo.

Nemo, z globoko bolečino v srcu, vendar ponosno, da je slovenski narod dal nam in svetu tako velikega sina, so se ob mrtvaškem odru v poslopju izvršnega sveta in predsedstva Slovenije menjavale častne straže. Spominu velikega revolucionarja so se poklonili tudi predstavniki gorenjskega družbenopolitičnega in gospodarskega življenja – Foto: F. Perdan

Izjemen je tudi prispevek Edvarda Kardelja k mednarodnemu ugledu Jugoslavije, zgodovini njene neodvisnosti, izgrajevanju naše zunanje politike, boju za enakopravne odnose med narodi in državami, preučevanju idejnih in teoretičnih temeljev politike neuvrčenosti in k afirmaciji načel neodvisnosti, samostojnosti, enakopravnega in političnega sodelovanja in solidarnosti komunističnih partij in drugih naprednih delavskih gibanj.

Tovariš Kardelj je razvijal teorijo in prakso naše ljudske oblasti kot posebne oblike diktature delavskega razreda in organiziranja bratske skupnosti narodov in narodnosti Jugoslavije. Nikoli ni ločeval teorije od prakse in vedno mu je bila izhodišče za delo zavest o zgodovinski misli delavskega razreda in globoka vera v ustvarjalno moč množic, vera v človeka. Odtod tudi njegov globoki čut za nujnost demokratičnega razvoja socializma na temeljih samoupravljanja in za resnično vlogo delavskega razreda kot nosilca oblasti. Na tem temelji njegov dosledni, trajni in odločni boj proti vsem oblikam birokratskega pačenja vloge in funkcij oblasti v socialistični družbi.

V svojih znanstvenih delih, kakor tudi v konkretnem urejanju družbenopolitičnih in družbenoekonomskih odnosov je izhajal iz Marxovih spoznanj komune kot končno najdene oblike osvoboditve dela in je izredno prispeval k praktičnemu oblikovanju našega komunalnega sistema. Prav tako je vsestransko izdeloval delegatski sistem kot novo obliko organiziranja in odločanja delovnih ljudi in občanov.

Velikanska je tudi vloga Edvarda Kardelja v graditvi skupnosti svobodnih in enakopravnih narodov in narodnosti. Izhajajoč iz spoznanja, da se mednarodni odnosi lahko gradijo samo na neodvisnosti, narodni samoodločbi in enakopravnosti vseh narodov, se je v graditvi naše federativne skupnosti vsestransko zavzemal za dosledno izvajanje teh načel v praksi. Veliko je prispeval tudi k doslednemu reševanju mednarodnih gospodarskih odnosov v Jugoslaviji.

Revolucionarno ustvarjalno delo Edvarda Kardelja je doživelo svoj popoln izraz tudi pri razvoju družbenogospodarskih odnosov in materialnem razvoju naše skupnosti. Posebno pomemben je njegov prispevek k marksističnemu znanstvenemu utemeljevanju družbenogospodarskih odnosov, izraženih v ustavnih spremembah iz let 1971 in 1974 in izpolnjenih v zakonu o združenem delu. Njihovo bistvo je v tem, da je z neposrednim povezovanjem dela z odločanjem postal neposredni proizvajalec gospodarstva svojega dela, njegovih pogojev in rezultatov in, da na tej podlagi odloča tudi o vseh odnosih v družbeni reprodukciji.

Na podlagi znanstvene misli Marxa, Engelsa in Lenina je Edvard Kardelj nenehno in neutrudno iskal čedalje globlje in popolnejše resnico o sodobni družbi – predvsem jugoslovanski socialistični samoupravni družbi, o njenih

protislovjih in kaley in silah novega. Njegov delo je nosilo pečat temeljite marksistične analize z odkrivanjem vzrokov, iskanjem rešitev in oblikovanjem neposrednih in dolgoročnih rešitev. Z umom in strastjo velikega revolucionarja je hitro in zanesljivo odkrival nevarnosti, ki našemu sistemu grozijo s strani ostankov razrednega sovražnika in vseh nesamoupravnih in nedemokratičnih tendenc.

Njegova revolucionarna osebnost je skozi vse to delo postala izraz naprednih stremeljenj delavskega razreda in človeka in je na vseh zgodovinskih pre-

lomnicah ustvarjalno vplivala na sprejemanje takšnih političnih in humanističnih odločitev, ki so naši revoluciji prinesle nove uspehe in zmage. Tovariš Kardelj svojim življenjem in delom in ustvarjalnostjo in neizčrpne moči našega revolucionarnega gibanja, naše epohe nacionalne in človeške osvoboditve, epohe socialistične revolucije in samostojnosti.

Njegov revolucionarni lik in delo bosta navdihovala naše kot tudi bodoče generacije naše domovine in vse tiste, ki se bojujejo za mir in pravno ljubi in narodno vsem svetu.

Predsedstvo SFRJ
CK Zveze komunistov
Jugoslavije

Izjava predsednika Tita

Bil je brezkompromisen borec preprost, skromen človek in tovariš

Predsednika republike Josipa Broza-Tita, ki je bil član CK Zveze komunistov in tovariš Edvarda Kardelja dohitela v Siriji, je bil na uradnem in prijateljskem obisku

»Globoko me je pretresla žalostna novica, ki nas je dohitela od domovine,« je dejal predsednik republike Josip Broz-Tito, ko je bil od doma v Siriji. Bil je član CK Zveze komunistov in tovariš Edvarda Kardelja-Bevca. »Smrt tovariša Kardelja, člana predsedstva SFRJ in predsedstva CK ZKJ, je velika in nenadomestljiva izguba za našo zvezo komunistov in jugoslovansko socialistično skupnost, za vse narode in narodnosti Jugoslavije.

Tovariš Kardelj je bil pol stoletja vojak našega revolucionarnega gibanja, neomajen borec, ki ni poznal oddiha in umika. Za revolucionarno pot se je odločil v zgodnji mladosti, potem pa je zdržal vse težave ilegalnega dela in ganjanja neljudskih režimov, izkusil vse težave ilegalnega dela in skozi vse bitke osvobodilne vojne. Tako je tudi zelo zgodaj postal izmed vodilnih osebnosti Komunistične partije Jugoslavije.

Mene osebno povezujejo s tovarišem Kardeljem-Bevcem več kot štiri desetletja dela in boja na težavnih in častnih revolucionarnih postopkih. Bil je član CK Zveze komunistov in tovariš Edvarda Kardelja-Bevca, ki je bil štiri desetletja najinega tesnega sodelovanja, zmeraj, do zadnjega dneva prežetega z razumevanjem in globokim medsebojnim spoštovanjem, zasnovana na popolni enotnosti misli in akcije v vseh letih naše revolucije in socialistične graditve. V Edvardu Kardelju sem našel močno oporo že v tistih težavnih predvojnih letih boja za človeško in enotnost naše partije, kot tudi kasneje v pripravah narodnoosvobodilnega boja. Z izjemnim darom revolucionarja je sodeloval v ustvarjanju našega gibanja, zlasti v ustvarjanju fronte vseh demokratičnih sil pred nastopajočimi nevarnostmi fašizma, za katero so rodoljubnih sil pred nastopajočimi nevarnostmi fašizma, za katero so vedeli, da se jih ne moremo izogniti. V vojni se je odlikoval s pogumom z globoko miselnostjo in dejavnostjo v ustvarjanju nove ljudske države in postavljanju temeljev nove federativne in demokratične skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti Jugoslavije.

S svojo trdnostjo in vztrajnostjo prekaljenega komunista in rednim ustvarjalnim dojetjem marksizma je ves čas po vojni našim velikanom breme v graditvi države in njenem socialističnem samoupravnem razvoju in krepitvi naše neodvisnosti. Zlasti se spominjam njegovih pogovorov v prelomnih trenutkih našega revolucionarnega razvoja. Spominjam se, s kolikšnim žarom je sodeloval v pripravah na ustvarjanje samoupravljanja, s kako globoko analitičnostjo in osvetlovanjem procesov v notranjem in mednarodnem razvoju ob sprejemanju programa ZKJ, katerega pomen in aktualnost se tudi po dvajsetih letih še niti malo zmanjšala.

Izredno velika sta vloga in prispevek tovariša Kardelja v ustvarjanju družbenoekonomskega in političnega sistema naše socialistične samoupravne skupnosti v vseh ustavnih reformah ter nenehni krepitvi samoupravnega sistema.

Edvard Kardelj mi je bil najbližji sodelavec tudi v dejavnosti zunanje političnem področju, v krepitvi neodvisnega položaja naše države v svetu, graditvi in uresničevanju politike neuvrčenosti, za enakopravne odnose med partijami in drugimi naprednimi delavskimi gibanji in med narodi in državami v svetu.

Na kratko rečeno, prispevek drugega tovariša Bevca k naši revoluciji, je velikanski. Neprecenljivo je, kar je prispeval k njeni krepitvi in njeni humanistični in demokratični vsebini. Bil je brezkompromisen borec, preprost in skromen človek in tovariš, tihi in neutrudni sodelavec, ki je vedno in nenehno iskal čedalje globlje in popolnejše resnico o sodobni družbi – predvsem jugoslovanski socialistični samoupravni družbi, o njenih svetlih likih bo generacijam navdih in zgled komunista, neutrudnega revolucionarja in čudovitega človeka.

Slava in hvala tovarišu Edvardu Kardelju!

Kranj – Po vseh gorenjskih občinah so bile včeraj žalne seje, ki so se jih udeležili delegati vseh zborov skupščin občin, vodstva družbenopolitičnih organizacij, predstavniki občinskih samoupravnih interesnih skupnosti, predvojni revolucionarji in nosilci spomenice 1941, predstavniki občinskih štabov teritorialne obrambe in občinskih odborov ZRVS in drugi. V Kranju je zbranim o liku velikega revolucionarja, misleca in humanista, narodnega heroja in častnega občana Kranja pokojnega Edvarda Kardelja spregovoril sekretar komiteja občinske konference ZKS Jože Kavčič. – Foto: F. Perdan

Edvard Kardelj na Gorenjskem

Škofja Loka – Prvo častno priznanje Iskre so ob dnevu Iskre podelili Edvardu Kardelju 1. julija 1978 v Škofji Loki in sicer za njegov izvirni ustvarjalni prispevek k razvoju in utrjevanju naše samoupravne socialistične demokracije.

Škofja Loka – Na enem od obiskov v škofjeloški občini se je Edvard Kardelj po obisku več delovnih organizacij, slika je bila posneta v Jelovici, pogovarjal z loškim političnim aktivom o aktualnih gospodarskih in družbenih vprašanjih.

Kranj – Junija 1975 je bila otvoritev prizidka pri osnovni šoli Lucijan Seljak v Stražišču. Slovesnost, ki je bila ob krajevnem prazniku Stražišča, je počastil z obiskom tudi Edvard Kardelj ter si z zanimanjem ogledal sodobne šolske prostore.

Srečanja, ki jih je imel Edvard Kardelj z gorenjskimi delavci, predstavniki družbenopolitičnih organizacij morda niso bila tako česta, kot bi si vsi skupaj želeli, toda kadar se je nametil v ta del Slovenije, so srečanja s tem vedrim, prijaznim in tako preprostim človekom, kot je Kardelj bil, vedno bila dogodek, ki ga prisotni niso pozabili. Zadnji čas, ko zaradi bolezni še ni več odhajal od doma, pa so bila vrata njegovega doma pod Šmarno goro odprta za obiske in delegacije, ki jih ni bilo tako malo tudi z Gorenjske. Od svojega doma je Kardelj zadnja leta lahko le od daleč gledal proti planinam, kamor je poprej, če mu je le delo dopuščalo, tako rad zahajal. Nema lokrat je bil tudi na Triglavu, pa na drugih slovenskih gorah. Če je le mogel, je zelo rad prišel v gozdove Jelovice in tam z užitkom poznavalca, saj je poznal desetine in desetine gob, preiskal jelovška prostranstva. Kot redni in kot častni član kranjskega planinskega društva se je zanimal tudi za Planinski dom na Ledinah v Karavankah, ki so mu bile še posebej znane: tja čez so ga namreč vodile njegove prve ilegalne poti. Kranjski planinci so na večerajnji žalni seji zato predlagali, naj bi ta njihov dom imenovali po Edvardu Kardelju.

Brdo pri Kranju – Sproščen pogovor, dveh prijateljev, dveh soborcev, dveh velikih mož.

Tacen – Na svojem domu v Tacnu je lani Edvard Kardelj sprejel predstavnike kranjskega planinskega društva in predstavnike kranjskega družbenopolitičnega življenja; kot planinec in vnet lovec se je Kardelj še posebej zanimal za gradnjo in vzdrževanje planinskih postojank.

Življenje Delovni dan brez počitka

Edvarda Kardelja

V turbno sobotno popoldne se je zarezala boleča vest:

»Zdravniški konzilij je sporočil, da je danes ob 14.35 v ljubljanskem Kliničnem centru umrl član predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije in član predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije EDVARD KARDELJ. Smrt je nastopila po 20 urah kome, ki je bila zadnja faza hude petletne bolezni. To so sporočili v predsedstvu SFRJ in predsedstvu centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.«

Vsakdanji življenjski utrip domovine je obnemel! Odšel je velikan in junak, narodni heroj, proletarec, mislec, znanstvenik in humanist, veliki sin naroda in državljani sveta. Edvard Kardelj je s svojo močjo in znanjem bogatil zgodovino in sedanost naroda, iz katerega je vzniknil. Vsakdanje življenje je bil sposoben spreminjati v teorijo, slednjo pa na vsakem koraku v prakso. Naredil je več, kolikor je mogoče narediti v življenju človeka. Uklonila ga je sicer smrt. Vendar ta naravna sila ni bila in ne bo nikdar tako močna, da bi uklonila njegovo delo in njegove misli, tako dognane, dovršene, popolne, jasne in obrnjene k človeku, delavcu, samoupravljavcu. Že zdavnaj to niso več le fraze. To je naša sedanost, iz katere je Edvard Kardelj znal črpati svoja spoznanja in jo hkrati nagravjati s svojimi vzpodbudami in mislimi.

Veliko smo mu dolžni mi, nič manj pa mu in dolžan svet, svetovni delavski razred, marksistična in leninistična misel. Znal jo je oplajati, da je postajala orožje v rokah razreda, iz katerega je izhajal. Premalo besed in premalo znanja ima pero kronista Kardeljevega življenja. Premalo, da bi znalo v srž zajeti misli, besede in akcije Speransa, Bevca, Toneta Brodarja, Lovriča, Ivana Kovača in vseh drugih imen, s katerimi je podpisoval svoje misli, povedane ali napisane.

Revolucionar, komunist, vojak, heroj, mislec in državnik Edvard Kardelj se je rodil 27. januarja leta 1910 v Ljubljani. Devet let star je sodeloval z očetom krojačem in mamo, delavko v tobačni tovarni, v demonstracijah. Leta 1926 postane Edvard Kardelj član Skoja, dve leti kasneje pa član partije, ki ji je ostal zvest nad pet desetletij. Leta 1929 je Edvard Kardelj dokončal učiteljske. Čakalo ga je delovno mesto, pa je moral v času največje gonje režima zoper komuniste v zapor. Ponavljala so se zasliševanja, zapori in aretacije. Edvard Kardelj je doraščal v idejno trdnega komunisto, ki mu je bila tuja režimu podložna socialna demokracija.

Leta 1934 se je prvič srečal s tovarišem Titom na pokrajinski konferenci v Goričanah. Od tega trenutka dalje do smrti je bil Kardelj eden najvišjih sodelavcev tovariša Tita, tvorec neodvisne, enotne in k našemu delavskemu razredu obrnjene partije, ki je z marksistično in revolu-

cionarno mislijo vodila delavski razred, z njim zmagovala in ustvarila današnjo samoupravno, neuvršeno, socialistično Jugoslavijo.

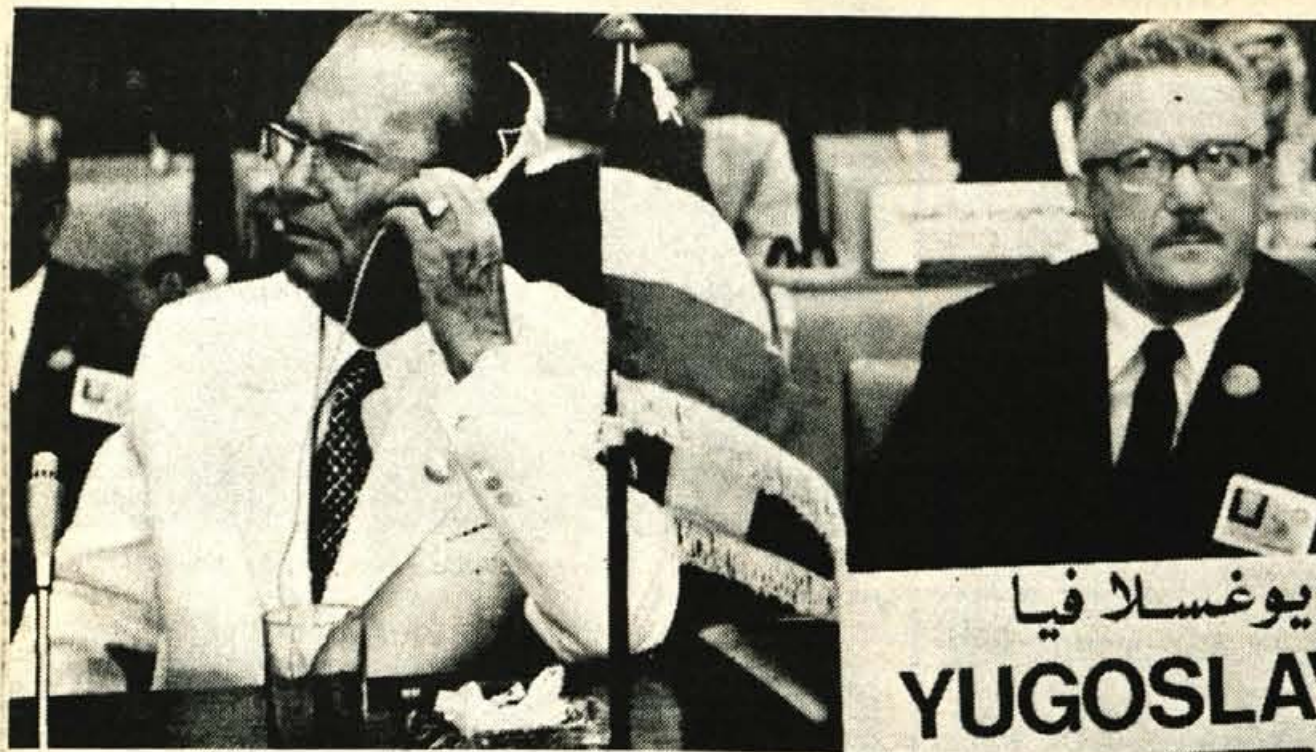
Edvard Kardelj je soustvarjal našo revolucijo. Osvobodilno fronto slovenskega naroda kot izjemno politično silo odpora in med bojem ob komandantu in voditelju Titu snoval nove organe in oblike oblasti. S svojo prodorno mislijo je snoval naš povojni razvoj in utrjeval mednarodni ugled Jugoslavije. Najodgovornejše dolžnosti je opravljal: vodil najrazličnejša ministristva, bil predsednik zvezne skupščine in nazadnje član predsedstev ZKJ in SFRJ. Snovanje naših povojnih ustav in drugih družbenopolitičnih in gospodarskih dokumentov je povezano z imenom Edvarda Kardelja. Zanj nikjer in nikdar ni bilo dogme. Zanj je bila izjemna kvaliteta marksistična analiza problema in zanj je bila praksa vedno potrjevalec pravilnosti poti.

Ime Edvarda Kardelja je povezano s sodobno marksistično in leninistično mislijo. Leta 1939 je nastala njegova študija »Razvoj slovenskega narodnega vprašanja«. Potem pa je velikan naše misli in revolucije bogatil naš razvoj z izjemnimi študijami in knjigami: Pot nove Jugoslavije, O ljudski demokraciji v Jugoslaviji, Zmaga socializma nad državno-kapitalističnim birokratizmom, Beleške o naši družbeni kritiki. Ustavni temelji socialističnih družbenoekonomskih odnosov in družbenega samoupravljanja.

nja, Socializem in vojna, Protislovja delavskih lastnine v sodobni socialistični praksi, O vzrokih in smeri ustavnih sprememb, O samoupravnega načrtovanja, Politična in ekonomska strategija narodnoosvobodilne vojske, socialistične revolucije v Jugoslaviji ter ustvarjalna vloga pri tem, itd. V devetih delih s skupnim naslovom »Problemi naše socialistične izgradnje« je že izšlo njegovo ustvarjalno bogastvo. To je dediščina, ki je neutrudno gradil... Junak socialistične demokracije in njegovo posmrtno odlikovanje.

Kardelj je bil državljani sveta, borec in ljubitelj Jugoslavije. Med revolucijo je resnico o našem boju. V usodnih trenjih vojne je vodil naše pogajalce v igri svetovne skrbel za zunanje ministristvo, skupaj s koval temelje neuvrščenosti in se razširjal mir. Takšnega ga pozna svet in za to žaluje svetovni delavski razred, narodni državniki, ki so ga spoštovali in občudovali. Bil je zagovornik socialistične demokracije doma, v družbi in partiji, in za demokracijo svet se je zavzemal, kjer je bil.

Smeri razvoja političnega sistema samoupravljanja so njegova oprema. Pa ne le njegova, temveč naša sedanja in bodoča. Tega je bil sposoben narediti le velikan, ki ga narodni in svetovni zgodovinarji podari le junaski, samozavestni in narodni.

Predsednik Tito in Edvard Kardelj na 4. konferenci nevrščenih držav v Alžiru septembra 1973

V svetu ob Kardeljevi smrti **Izguba za mir in delavsko gibanje**

Svet je kmalu po smrti Edvarda Kardelja zvedel za žalostno novico. Na naših diplomatskih in konzularnih predstavništvih v tujini so se shajali na žalne seje, številni pa so se takoj po vesti o tragični izgubi vpisali v knjige žalosti. Naši delavci, zaposleni na začasnem delu v tujini, se zgrinjajo v svojih klubih in drugih shajališčih, kjer izražajo globoko žalost zaradi izgube velikega voditelja Edvarda Kardelja.

Se posebno boleče pa je odjeknila vest na Bližnjem Vzhodu, kjer se je mudil na obisku v prijateljskih nevrščenih državah predsednik republike in Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz-Tito. Naš predsednik je resnega obraza odšel na zaključne pogovore s sirskim voditeljem Asadom, ki mu je na začetku pogovorov izrekel iskreno sožalje. V vseh državah, ki jih je obiskal predsednik Tito s sodelavci, so posvetili smrti Edvarda Kardelja veliko pozornost.

Avstrijem je novico o Kardeljevi smrti sporočil radijski program. Predstavil ga je kot najbližjega sodelavca predsednika Tita, s katerim sta se že leta 1937 lotila reorganizacije Komunistične partije. Kardelja so označili kot enega od tvorcev neodvisne in samostojne politike Jugoslavije, teoretika samoupravljanja, še posebej pa kot pisca študije o političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, kjer se je lotil tudi človekovih svoboščin v samoupravnem sistemu.

Za enake poudarke iz življenja in dela Edvarda Kardelja je bilo takoj ob novici o smrti slišati iz Zveze republike Nemčije. O smrti in izgubi za jugoslovanske narode in narodnosti poročajo s Kitajske, iz Združenih držav Amerike, Francije, Italije, Švedske in socialističnih držav. Povsod poudarjajo, da je bil Edvard Kardelj najbližji sodelavec tovariša Tita, strateg samoupravnega socializma in zagovornik neodvisnega in nevrščenega razvoja Jugoslavije. Pogoste so ugotovitve, da je smrt Edvarda Kardelja izguba za mednarodno delavsko gibanje, ki je imelo v Edvardu Kardelju velikega prijatelja, in za mir ter sožitje med narodi sveta.

V sosednji Italiji opozarjajo na izjemen prispevek Edvarda Kardelja pri urejevanju odnosov sosednjih držav ob Jadranu. Najlepsi rezultati tega so Osimski sporazumi in meja med državama, ki je med najbolj odprtimi v Evropi.

Javnost Združenih držav Amerike je bila tako obveščena o smrti Edvarda Kardelja. Ob tem poudarjajo, da je bil Edvard Kardelj na obisku v Združenih državah in da je arhitekt svojstvenega in edinstvenega samoupravnega socializma. Predvsem opozarjajo na njegovo zadnjo študijo o smereh razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Predsednik Tito prejema še vedno številne sožalne brzojavke ob smrti prijatelja in soborca Edvarda Kardelja. Sožalne brzojavke prejema tudi drugi visoki predstavniki naše družbenopolitične skupnosti.

»Znal je odgovoriti na vsako vprašanje. Bil je čudovit sosednik. Ni ga bilo mogoče zmešati ali razježiti. Bil je čudovito iskren,

čudovito logičen, čudovito miren in hladnokrven,« so besede o Edvardu Kardelju, ki jih je izrekel vodja zvezniške misije pri vrhovnem štabu NOVJ Fitzroy Maclean.

Da je bil pokojni jugoslovanski voditelj človek odločnosti in akcije in žive politične misli, pričajo tudi druge izjave, besede sožalja in misli, ki so jih izrekli pomembni voditelji sveta in svetovnega delavskega in komunističnega gibanja.

»Strokovnjaki pazljivo preučujejo vašo zadnjo knjigo. Komaj čakam, da jo prevedejo in da jo bom lahko bral. To je vsekakor pomembno delo za vašo deželo, za krepitev njene enotnosti in neodvisnosti,« je dejal ameriški predsednik Carter ob zadnjem obisku Edvarda Kardelja v Združenih državah Amerike. Walter Mondale, ameriški podpredsednik pa je dodal: »Pred obiskom smo Edvarda Kardelja poznali kot briljantnega človeka prodornih misli, iskrenega in poštenega, med svojim bivanjem pri nas pa je potrdil, da to oceno zasluži.«

Madriški časniki pišejo, da je smrt Edvarda Kardelja velika izguba za španske komuniste, saj so zgubili starega in zvestega prijatelja, človeka, ki je razumel evrokomunistično politično usmeritev KP Spanije.

Sovjetska zveza je bila o smrti Edvarda Kardelja seznanjena z novico, »da je po dolgi boleznini umrl član predsedstva SFRJ in predsedstva ZKJ Edvard Kardelj. O smrti velikega voditelja in človeka poročajo v Franciji, Indoneziji, Indiji, Mehiki.

»V tem trenutku globoke žalosti smo bratsko zblížani,« piše v sožalni brzojavki CK Komunistične partije Italije. Predsednik Tito, ZKJ, naša vlada in naši visoki predstavniki ter pokojnikova žena

Pepca sprejemajo številne izraze globokega sožalja. Izraze sožalja so posredovali ameriški predsednik Carter, podpredsednik Mondale, italijanski predsednik Pertini, predsednik italijanskega senata Fanfani, britanski premier Callaghan, alžirsko ministrstvo za zunanje zadeve in francoski zunanji minister Poncet.

Izraze sožalja in bolečine izražajo tudi pripadniki naših manjšin v sosednjih državah in še posebej poudarjajo njegova izvirna stališča o narodnih manjšinah in njegovo misel, da asimilacija ni nikdar naravna, temveč lahko le nasilna.

Za Kardeljem žalujejo v azijskih in afriških nevrščenih deželah in še posebej poudarjajo njegov obisk leta 1959 v Afriki in misli iz njegove knjige »Zgodovinske korenine nevrščenosti«.

Generalni sekretar Organizacije Združenih narodov Kurt Waldheim je ob smrti Edvarda Kardelja dejal, da ga je razžalostila novica o prežgodnji smrti. Našega veleposlanika je prosil, naj izreče v njegovem imenu in v imenu članic OZN sožalje Titu, naši vladi in družini pokojnika. Generalni sekretar se je s Kardeljem osebno poznal in ga spoštoval. Veliko je prispeval k utrjevanju miru, mednarodnemu sodelovanju in enakopravnosti med narodi.

Zadnje vesti sporočajo, da o smrti Kardelja pišejo na Japonskem, sožalje pa je izrekel tudi romunski voditelj Nicolae Ceaușescu.

Dolgoletni ameriški diplomat Averell Harriman je globoko cenil in se večkrat srečal z Edvardom Kardeljem. Sporočil je, da se bo udeležil njegovega pogreba!

-jk

Njegovo delo ne more umreti

V nedeljo je bila v Beogradu žalna seja, ki so se je udeležili najvišji predstavniki organov in organizacij federacije, na njej pa je govoril dr. Vladimir Bakarič, včeraj pa je bila žalna seja v Ljubljani, Kardeljev lik pa je orisal predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher

Njegova misel nas bo vedno navdihovala, je dejal dr. Vladimir Bakarič. Veliko, bogato in navdihujoče delo ne more nikdar umreti. Živi v vsaki celici našega življenja, v vsaki organizaciji Zveze komunistov, v samoupravni federativni ureditvi vse naše skupnosti. Vsa ustvarjalnost Edvarda Kardelja je poudarjena pobude delavskega razreda. Od tod njegovo nenehno prizadevanje za osvobodilno fronto, za socialistično zvezo in delegatski sistem. Namesto vsemogočnosti države v socialistični gradnji oživljata Tito in partija idejo samoupravljanja. Kardelj je torej bil v teorijo, katere vrhunec je teoretični spisi o združenem delu in političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

Vladimir Bakarič je nato govoril o življenju velikega revolucionarja, o političnem delu skupaj z Leskovškom in Kidričem in drugim napredno mislečimi ljudmi, o začetkih sodelovanja s Titom in naporih, da bi bila naša partija enotna in povezana s ljudmi. Sodeloval je pri oblikovanju manifesta ustanovnega kongresa slovenske partije in veliko prispeval k uspešnemu stanku začasnega vodstva KPJ sredi marca leta 1939 v Bohinju. Izjemnega pomena je njegova dejavnost na V. državni konferenci v Zagrebu.

V zaporu napisana knjiga Razvoj slovenskega narodnega vprašanja je globoka analiza in opozorilo na edino možno ureditev nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji. Zavzel se je za svobodno socialistično Slovenijo v enakopravni državni skupnosti jugoslovanskih narodov. Edvard Kardelj se je neutrudno prizadeval, da bi postala partija dejavnik, okrog katere se bodo zbirale rodoljubne sile, ne glede na ideološko in politično usmeritev. Zagovarjal je Titovo vizijo široke narodno-vobodilne revolucionarne in demokratične fronte ljudskih množic, kjer bi imela partija vodilno vlogo. OF slovenskega naroda je rezultat tega.

Kardelj je soustvarjal ljudsko oblast, je dejal dr. Bakarič. Socializem lahko zgradijo množice ob pravilni vodilni vlogi proletarske partije. Noben, še tako popoln birokratski aparat ne more nadomestiti tega. Kardelj je gradil komunalni sistem in poudarjal pravice vsakega delovnega kolektiva. V ustavo iz leta 1963 je vtakno njegovo delo, prav tako pa v ustavna dopolnila leta 1967, 1968 in 1971, ter končno v novo ustavo leta 1974 zakon o združenem delu. Kardelj je snoval delegatske odnose v federaciji, nikdar pa ni zanemarl ključnih stališč naše partije do nacionalnega vprašanja. Smeri razvoja so njegovo kapitalno delo.

Dr. Vladimir Bakarič je nato govoril o Kardeljevem utrudnem in silnem spopadu s poskusi nacionalizma, ki je povezan z birokratizmom. Vsak narod ima suvereno voljo in zanj morajo komunisti boriti. Izjemen je bil Kardelj prispevek k konceptu splošne ljudske obrambe. Obramba ni mogoča brez zavestne in prostovoljne udeležbe ljudi. Komunisti imajo pri tem vodilno idejno vlogo.

Delovni človek naj postane gospodar sredstev, je poudaril Kardelj. O trem govori ustava in Kardeljeve teoretične študije o združenem delu. Stalno je opozarjal na pomen samoupravnega družbenega načrtovanja.

Kardeljeva teoretična misel je bila pogumna, je dejal dr. Vladimir Bakarič. Z njo je gradil našo partijo, sodobno marksistično misel in soustvarjal politiko nevrščenosti. Na svet je gledal z upoštevanjem zgodovinskih tokov. Zanj je bila nevrščenost samostojno gibanje in hkrati povezava gospodarske, politične, kulturne in druge vztrajnosti sveta. Kardelj je bil na mirovni konferenci leta 1946 v Parizu terjal drugačen in pravičnejši sistem odnosov na svetu.

Resnično smo ponosni, da smo delali in živeli z njim in od njega toliko naučili, je dejal dr. Vladimir Bakarič.

Žalna seja je bila včeraj tudi v Ljubljani. Udeležili so se predstavniki republiških organov in organizacij ter gosti Stane Dolanc in Branko Mikulič. O velikem sinu našega naroda je govoril predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher.

J. Košnjek

V pogojih samoupravljanja ima delovni človek bistveno več moči, več možnosti in spodbude, da ustvarja ali da bolj ali manj močno vpliva na ustvarjanje razmer, v katerih lahko postane subjekt družbene reprodukcije, kar je konec koncev bistvo procesa, ki ga imenujemo osvobajanje dela in delovnega človeka.

V svojem delu sem se vedno skušal držati stare resnice, da lahko spreminja družbo in svet samo tista politična aktivnost, ki povezuje teorijo in prakso.

Zoprne so mi seje, ki so sklicane samo zato, da bi vsakdo povedal tisto, kar misli o odgovornosti drugih, ne pa da bi sam ustvarjalno prispeval k iskanju poti in sredstev, da bi se obstoječe stanje progresivno spremenilo.

Kardelj je rekel, zapisal

Vse življenje sem se boril za svobodno socialistično Slovenijo v okviru državne skupnosti enakopravnih jugoslovanskih narodov. Prepričan sem bil in sem tudi danes, da slovenski narod ne more biti svoboden in da Slovenija ne more ostati socialistična, razen v takem okviru, kakršen je socialistična Jugoslavija.

Na socializem ne gledam kot na obliko neke idealne družbe, ki si jo je v svoji glavi zamislil nek ideolog, ampak kot na objektivno pogojen zgodovinski proces v razvoju družbenoekonomskih odnosov med ljudmi.

Socializma ni mogoče predstavljati brez demokracije. Socializem ne more napredovati, če se v njem ne razvijajo demokratični odnosi med ljudmi. Toda socialistični družbi je potrebna demokracija v socializmu, ne pa demokracija kot orožje boja proti socializmu. Zato moramo vztrajati na redni naravi naše demokracije.

Temelj vseh svoboščin in pravic delovnih ljudi in obdobjev v naši socialistični družbi je pravica do samoupravljanja.

Človek kot družbeno bitje je lahko svoboden samo toliko in v tolikšni meri, kolikor so svobodni vsi drugi ljudje, s pravi v tisti meri, v kateri je svobodna družba kot celota.

Nikoli ne smemo pozabiti, da je družbeno kritika najpomembnejši pogoj družbenega progressa in demokratičnega življenja. Svede se moramo komunisti bojevati za to, da bi bila kritika socialistična, samoupravna, marksistična. Poleg tega mora biti humanistična, se pravi naperjena mora biti proti stanju stvari, ne pa toliko proti ljudem, razen seveda v primeru, kadar so pojmovanja in ravnanja ljudi odločilen vzrok za takšna stanja stvari.

Sreče človeku ne more dati niti država niti sistem niti politična partija. Srečo si lahko človek ustvari samo sam. Avangardne sile socializma in socialistična družba imajo potemtakem samo en cilj: da glede na možnosti danega zgodovinskega trenutka ustvarjajo razmere, v katerih človek najbolj svoboden pri takšnem osebnem izražanju ustvarjanju, da bo lahko – na podlagi družbene lastnine proizvodjalni sredstvi – svobodno delal in ustvarjal svojo srečo. To je samoupravljanje.

JESENICE

V četrtek, 15. februarja, bo redna seja izvršnega odbora predsedstva občinske konference SZDL Jesenice. Na seji bodo razpravljali o finančnih programih družbenopolitičnih organizacij za letos ter o nekaterih drugih vprašanjih.

Jutri, 14. februarja, ob 10. uri bo imel sejo izvršni svet jeseniške občinske skupščine. Člani sveta bodo med drugim podali mnenje k samoupravnemu sporazumu o svobodni menjavi dela delavcev lokalne radijske postaje Triglav v Jesenic, statutu samoupravne stanovanjske skupnosti Jesenice, predlogu letnega plana komunalnih del za letošnje leto, predlogu urbanističnega načrta graditve zaklonišč ter spremembi in dopolnitvi sklepa o določitvi območij za graditev zaklonišč. Razpravljali bodo tudi o prošnji PTT za soglasje k višini prispevka za delno kritje investicijskih vlaganj v razširitev telefonskega omrežja ter sprejeli informacijo o sanacijsko investicijskem programu proizvodnje mineralne volne v jeseniški temeljni organizaciji Izolirke pa informacijo o organizaciji usklajevalnega postopka med elementi nosilcev planiranja pri izdelavi prostorskega plana občine Jesenice in urbanističnega načrta mesta Jesenice. (S)

KRANJ

Občinska konferenca SZDL Kranj načrtuje za ta teden več pomembnih sestankov. Za jutri, 14. februarja, je sklicana seja sekretariata za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito. Na njej bodo razpravljali o pripravah na problemsko konferenco o varnosti v cestnem prometu v kranjski občini in o organiziranju koordinacijskih odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito pri krajevnih konferencah SZDL. V četrtek je planiran razgovor s predstavniki krajevnih skupnosti Čirče o lokaciji nove trgovine, v petek pa bo seminar za predsednike krajevnih konferenc SZDL. Na njem bo govora o obrambnih pripravah.

V četrtek, 15. februarja, bo 9. seja skupščine samoupravne komunalne skupnosti. Na skupščini bodo obravnavali osnutek razsvetlitve cest v kranjski občini, poročilo o delu izvršnega odbora, osnutek programa ukrepov na cestah kranjske občine in osnutek programa gradnje kanalizacije. Na seji bo govora tudi o programu gradnje vodovodnega omrežja.

S peresom krepiti obrambno zavest

Poveljstvo ljubljanskega armadnega območja je v sodelovanju z republiškim štabom za teritorialno obrambo in republiškim sekretariatom za ljudsko obrambo pripravilo posvet z novinarji, ki spremljajo področje splošne ljudske obrambe – Ocenili so delo v preteklosti in se dogovorili za bodoče naloge

Ljubljana – Minulo sredo so predstavniki ljubljanske armadne oblasti na posvetu z novinarji, ki spremljajo področje splošne ljudske obrambe, seznanili udeležence z dosežki pri obveščanju javnosti v lanskem letu. V svoji oceni so poudarili, da so sredstva javnega obveščanja dobro seznanjala javnost o delu in življenju pripadnikov naših oboroženih sil ter obrambnih pripravah nasploh. Glede na rezultate v prejšnjih letih so lani dosegla kar precejšen napredek. Le-ta je bil še posebno opazen v pokrajinskih časopisih, ki so razen številnih fotografij objavili kar 512 člankov z obrambno tematiko od skupno 2340 sestavkov.

Zadnje predavanje

Kranj – Planinsko društvo Kranj zaključuje z letošnjo sezono planinskih in potopisnih predavanj. Zadnje predavanje bo jutri, 14. februarja, ob 19. uri v Delavskem domu v Kranju. Predavatelj Janez Bizjak bo z besedo in sliko pripovedoval o odpravi zasavskih alpinistov v neznane gore Gorenjske. Slovenski alpinisti so osvojili sedem vrhov in bili prvopristopniki. Zato so vrhove imenovali s slovenskimi imeni. Propagandni odsek društva vabi k čimvečji udeležbi!

Seminar operacijskih sester

Kranj – V petek, 9. februarja, je bil v prostorih skupščine občine Kranj enodnevni strokovni seminar, ki ga je organiziral odbor operacijskih medicinskih sester – instrumentark Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj. Na letošnjem prvem strokovnem seminarju sekcije, ki se ga je udeležilo poleg operacijskih sester iz vse Slovenije tudi nekaj njihovih kolegic iz Hrvaške in Srbije ter več slovenskih kirurgov, je predaval prof. Marjan Pajntar in sicer o aktivnem vodstvu poroda in carskemu rezu. Višja medicinska sestra Magda Kert je govorila o psihični pripravi pacienta za operacijo, seminar pa je sklenilo predavanje dr. Andreje Barage o načelih kirurškega dela v izrednih razmerah in splošnem ljudskem odporu.

Udeležence seminarja so nato obiskale tudi kranjsko Bolnišnico za ginekologijo in porodništvo, kjer so se seznanile s strokovnim delom te ustanove.

priobčenih v 20 slovenskih časopisih in revijah. Takšni rezultati so prav gotovo spodbudni, saj ima tudi pokrajinski tisk, ki je najbližje delavcu in kmetu, pomembno vlogo pri podružabljanju ljudske obrambe.

Ko so zatem govorili o nekaterih pomanjkljivostih, so našli tista področja, kjer je bilo obveščanje občanov prešibko. O delu in življenju pripadnikov oboroženih sil so ponekod pisali preveč suhoparno. Premalo pozornosti so posvečali delovanju vojnih delegacij v naši družbi, prav tako pa tudi aktivnosti družbenopolitičnih organizacij v vojaških kolektivih. Novinarji niso skoraj nič poročali o prizadevanjih na razvojno znanstvenem področju, o navatorstvu in drugih tehniških vprašanjih. Z vojaškim poklicem pa bi morali seznanjati šolsko mladino in njihove starše še bolj načrtno.

Kot so menili predstavniki republiškega sekretariata za ljudsko obrambo, se bodo morala sredstva javnega obveščanja na teh in vseh drugih področjih, ki so kakorkoli povezana z vprašanji splošne ljudske obrambe, v bodoče še bolj angažirati. Priprave na oborožen boj bo treba spremljati nekoliko širše, saj je najbolj pomembno prikazati celovitost obrambnih priprav v našem družbenopolitičnem in gospodarskem sistemu. S pisanjem pa moramo zlasti krepiti obrambno zavest naših delovnih ljudi in občanov. To še toliko bolj, ker je od kvalitetne pripravljenosti vseh nosilcev odvisna tudi učinkovitost obrambnega sistema.

Mladinske ure

TRŽIČ – Pretekli teden so se stali člani komisije za delo s pionirji pri občinski konferenci ZSMŠ Tržič. Razpravljali so o programu mladinskih ur v osnovnih šolah, o letošnji Kurirčkovi pošti in organiziranju pustovanj v vseh treh osnovnih šolah.

Mladinske ure so bile doslej dokaj pomanjkljive, saj niso zajemale tistih vprašanj, ki so za učence osemletk najbolj pomembna, razen tega pa jih v vseh šolah celo niso imeli. Zato bodo letos v mladinskih urah posvetili več pozornosti mladim v prostem času, izbiri poklica in samoupravljanju. Mladinske ure se začnejo že ta teden, in sicer najprej v osnovni šoli heroja Bračiča v Bistrici, nato pa še v šoli heroja Grajzerja in v Križah.

Na seji je bil podan tudi osnutek programa sprejema Kurirčkove pošte, beseda pa je tekla še o organiziranem pustovanju v osnovnih šolah.

J. Kepić

Korak do nove šole

Začenja se javna razprava o zakonu in predlogu mreže šol ter učnih programih šol usmerjenega izobraževanja – Na Gorenjskem še nekatere nejasnosti – Kakšne bodo gimnazije

S sprejetjem zakona prihajajo priprave na prehod v usmerjeno izobraževanje v sklepni del. Pripravljenih je že večina predlogov za učne načrte in spomladi se bo o predlogu zakona in učnih programov začela široka javna razprava, ki bo trajala vse tja do jeseni. Hkrati bodo v javni razpravi tudi predlogi mreže šol po regijah in v republiki, da bi nazadnje sprejeli takšno razporeditev šol, ki bo najbolj ustrezala potrebam gospodarstva.

Tudi na Gorenjskem je predlog mreže šol že pripravljen, vendar se ob njem pojavljajo nekatera vprašanja, ki jih bo v javni razpravi potrebno razrešiti in nanja odgovoriti. Tako je preveč interesov za šolanje čevljarjev, preveč za kovinske poklice, obstaja vprašanje med ekonomskimi in trgovskimi poklici, postavlja se vprašanje pedagoških kadrov in še vedno ostaja odprto vprašanje gimnazij.

Za čevljarjski center so že predlagali, da bi bil le eden in to v Kranju, v Zireh pa naj bi bili le dislocirani oddelki, ki naj bi šolali učence za potrebe žirovske Alpine. Ekonomska centra imamo zdaj na Gorenjskem dva in sicer v Radovljici in v Kranju, nekaj oddelkov pa je tudi na Jesenicah. Vprašanje je, če sta potrebna dva. Sestavljavci predloga menijo, da bi glede na velike potrebe po ekonomskih tehnikih bila sprejemljiva dva centra. Hkrati pa predlagajo, da bi v Radovljici v okviru ekonomskega centra izobraževali tudi trgovce.

Gimnazije so zdaj na Gorenjskem tri. Čeprav v republiki ni razčiščeno ali gimnazije bodo ali ne, Gorenjci predlagajo, da bi ostale, vendar z usmeritvami v določene poklice. Škofjeloška naj bi izobraževala matematično-naravoslovne smeri s poudarkom na računalništvu. Družboslovnih smeri pa naj bi bile, če bi se zanje odločili, v povezavi s kranjsko gimnazijo kot dislocirani oddelki. Podobno bi se razdelili tudi drugi gimnaziji.

Usmerjeno izobraževanje pa že imajo pedagoški poklici. Tudi v bodoče naj bi prvi dve leti šolali bodoče učitelje v vseh štirih centrih, naslednji dve leti pa bi nadaljevali v Kranju. Potrebno pa se je še odločiti, ali bi tudi peti in šesti letnik organizirali v Kranju, tako da bi se šolniki izsolali v svoji regiji.

V vseh občinah že delajo koordinacijski odbori za usmerjanje vpisa, imenovan pa je tudi regijski koordinacijski odbor. V pripravah oziroma načrtovanju mreže šol in tudi v razpravah o učnih programih bo moralo bolj kot za zdaj sodelovati združeno delo. Le šolanje v skladu s potrebami, bo namreč lahko odpravilo sedanja neskladja med vpisom in možnostmi zaposlitve.

L. Bogataj

Akcije mladih

Jesenice – Mladi z jeseniške občine bodo letos skupaj z ostalimi občani praznovali 60-letnico SKOJ. Proslavo v počastitev te obletnice nameravajo organizirati v Završnici, kjer je tudi spominsko obeležje prvemu sekretarju SKOJ Dragoljubu Milovanoviću. V to proslavo bodo vključili tudi mlade iz učnega centra Dragoljub Milovanović iz Beograda, s katerim stalno sodelujejo.

Letos naj bi se tudi več mladih brigadirjev udeležilo mladinskih delovnih akcij. Za mladinske delovne brigade je med mladimi Jesenicami precej zanimanja, številni brigadirji pa so že osvojili priznanja na akcijah. Poleg tega je dobila mladinska delovna brigada jeseniško-bohinjski odred, ki je sodelovala

na mladinski delovni akciji Podrinje-Kolubara lani v pobratenem mestu Valjevo še republiško priznanje Zveze socialistične mladine Srbije, obenem pa je bila predlagana še za zvezno priznanje, za plaketo Veljka Vlahovića.

Mladi se bodo zavzemali tudi za usposabljanje in izobraževanje ter tako vključili v dopisno mladinsko politično šolo Borbe Dušan Petrovič-Sane vsaj 100 udeležencev. Letos bo republiška konferenca ZSMS začela z akcijo najboljša osnovna organizacija ZSMS v krajevnih skupnostih, vanjo pa se bodo prav gotovo vključile vse mladinske organizacije v krajevnih skupnostih jeseniške občine.

D. S.

Koliko minut?

Ko so delegati kranjske občinske zdravstvene skupnosti pregledovali podatke iz analize o predpisovanju zdravil, so se še posebej ustavili ob podatkih o času trajanja pregleda oziroma obiska v ambulanti. V poprečju traja 9 minut in 38 sekund, da Gorenjec v ambulanti pri splošnem zdravniku opravi pregled. V obratnih ambulantah se mu v poprečju zdravnik posveti za več kot minuto dlje, vendar pa v obratni ambulanti jeseniške železarne traja obisk le 6 minut in 10 sekund, v ambulanti za GG – LIP – Vezenine pa najdlje – »kar« 11 minut 18 sekund.

No, poprečja so včasih kaj čudna reč, zato bi zaman ugibali, kaj se da v tako kratkem času pri zdravniku sploh opraviti. Verjetno bi takole na kratko odmerjen čas, ki ga v ordinaciji zdravnik posveti bolniku, bil še najbolj primeren za vojno stanje, ko so minute in sekunde dragocene in odločilne. Druga misel, ki se ob teh številkah ponuja, pa se vsekakor nanaša na normative, ki so morda previsoki, da dopuščajo le toliko minut na enega bolnika. Čakalnice so resda včasih tako polne, da bi lahko pomislili, da je v enem dnevu prišlo k zdravniku kar četrtno njegove populacije. In še tretja misel se ponuja – da namreč v tako kratkem času pregled pri zdravniku nikakor ne more biti na kvalitetni višini, saj bi pomekje zadostoval le za vprašanje »kaj vam je« in za pisanje recepta ter nič drugega.

Na srečo ni tako, pa tudi s statistiko je sicer vse v redu. Očitek, ki bi morda letel na kvaliteto opravljenih pregledov, zbledi ob rezultatih analize o zdravstvenem stanju gorenjskega prebivalstva, ki je celo ugodnejše kot v republiki. V tem se prav gotovo kaže prizadevanje zdravstvene službe, da v danih pogojih kar najbolje oskrbi zaupano ji populacijo. Pripravljajo pa se tudi spremembe, po katerih naj bi bolnik v splošni ambulanti še bolj oskrbljen, delno zaradi dodatne opreme, ki naj bi jo dobil zdravnik, delno pa zaradi vrnjene poudarka in veljave prav zdravljenju v splošni ambulanti.

Vzrok za začudenje nad tako kratko trajajočim obiskom v ambulanti bi bilo treba verjetno iskati v evidentiranih storitvah, ki jih zaradi obračuna vestno beleži vsaka ambulanta. Pri tem seveda najbrž ne gre za napake v evidentiranju, saj se ne evidentira, to je zapiše v statistiko le bolnik, pač pa vse zdravstvene storitve za tega bolnika.

Karkoli že, delegati ki so iskali povezavo med tem minimalnim časom (v poprečju seveda) za enega bolnika in dejanskim zadovoljivim zdravstvenim stanjem na Gorenjskem, so zato, da bi bili na čistem, sklenili, naj bi komisija za nadpoglede in strokovni organi zdravstvenih delovnih in temeljnih organizacij pregledali evidence storitev v ambulantah in seveda strokovno komentirali čas odmerjen za posameznega bolnika.

L. M.

Litostroj v Salvadorju

Titovi zavodi Litostroj so dosegli do sedaj največji jugoslovanski gospodarski prodor v Srednji Ameriki. V San Salvadorju so namreč podpisali pogodbo o prodaji štirih dvigal za hidrocentralo San Lorenzo na reki Lempa v skupni vrednosti 1.600.000 dolarjev. Litostroj je to delo dobil v močni mednarodni konkurenci 17 renomiranih svetovnih proizvajalcev Evrope in ZDA. Dvigala bodo kupcu dobavili od aprila do decembra prihodnjega leta, prevoz dvigal pa bodo opravile jugoslovanske ladijske družbe.

Več znanja v upravnih službah

Stalno izpopolnjevanje strokovnih, družbenopolitičnih in splošnih znanj delavcev v republiških upravnih organih je pravica in dolžnost vsakega delavca, so poudarili na posvetu organizatorjev izobraževanja v delovnih skupnostih republiških organov. Posvetovanje je organiziral sekretariat za pravosodje, organizacijo uprave in proračun v sodelovanju Zavoda za šolstvo SRS.

Novo premije

V okviru zakona o kompenzacijah v kmetijstvu in porabi hrane so v slovenskem izvršnem svetu podaljšali veljavnost nekaterih odlokov. Tako bodo rejci še naprej dobivali 0,40 dinarjev namenske premije ter dodatno premijo 0,30 dinarja za liter mleka s 3,2 odstotka mlečne maščobe. Razen tega bodo do 15. februarja dobivali tudi zvezno premijo 0,38 dinarja po litru. Po 15. februarju pa bo ta premija vnešena v maloprodajno ceno. Izvršni svet je v republiškem proračunu zagotovil še sredstva za povečano namensko premijo za izgradnjo mlečnih farm, nadomestila za meso in nekatere mlečne izdelke in regres za umetna gnojila.

Rekordno število traktorjev

Med pomladansko setvijo, ki se bo začela prve dni marca, bo na jugoslovanskih poljih rekordno število traktorjev, sejalnih in drugih kmetijskih strojev in opreme. Organizacije združenega dela v kmetijstvu in kmetje imajo sedaj že približno 350.000 traktorjev. Družbena kmetijska posestva in zasebniki bodo letos po dogovoru, ki je bil sklenjen v gospodarski zbornici Jugoslavije, kupili nekaj nad 55.000 traktorjev. Ne upoštevamo, da bo po koncu letošnjih delovnih traktorjev odpisati, jih bo količina letos še vedno okoli 400.000. To pa pomeni, da je zeleni načrt izpolnjen leto dni pred rokom.

Prostor za letajske velikane

Novo stavbo za mednarodni letalski promet bodo predvidoma končali do maja. Razširjeno in posodobljeno beograjsko letališče bo tako moralo biti pripravljeno za sprejem letal že septembra, bo v Beogradu skupščina mednarodne banke za obnovo in razvoj in mednarodne denarnega sklada. Takrat v glavno mesto prišlo okoli 5000 udeležencev in govorila bodo največja srečanja bančnih izvedencev in predstavnikov zasebnega kapitala z vsega sveta. Razširjeno letališče bo hkrati sprejelo do 15 letal med njimi tri jumbo-jete.

Ustanovljeni dispanzerji za borce NOV v vseh gorenjskih občinah

Zdravje borcev – naša skrb

Kranj – Prizadevanja, da se na Gorenjskem v letošnjem letu uredi problem zdravstvenega varstva borcev NOV, so bila uspešna; že od začetka januarja letos so v vseh gorenjskih občinah začeli delati dispanzerji za borce, katerih delo usklajuje regijski dispanzer in pa strokovna enota za zdravstveno varstvo borcev NOV.

Dispanzerji sicer na Gorenjskem niso popolna novost, saj zdravstveno varstvo borcev na primer v Kranju redno teče že nekaj let, občasnno pa je bilo organizirano tudi v drugih gorenjskih občinah. Vendar pa so bili vseskozi problemi tako s kadrom kot s prostori pa tudi z organizacijo. Tudi zdaj še ne gre povsem brez težav, vendar pa pobudnik organiziranja dispanzerjev na Gorenjskem Medobčinski svet ZB NOV in pa kolegij strokovne enote za zdravstveno varstvo borcev, ki ga vodi dr. Andrej Robič, upata, da so sedanji problemi le prehodni. Čeprav naj bi veljalo, naj bi dispanzerji za borce delali vsak dan, pa trenutno zaradi kadrovske težave to ni mogoče organizirati v Radovljici, vendar pa kot kaže bo z aprilom lahko dispanzer delal vsak dan in ne le dvakrat na teden kot sedaj. Tudi primerne opreme ponekod še ni, medtem ko s prostori za

sedaj ni posebnih težav, le v Kranju že dlje časa opozarjajo na tesne prostore.

V vseh petih gorenjskih dispanzerjih NOV naj bi v letošnjem letu po seznamih, ki so jih pripravili občinski odbori ZZB, pregledali celotno populacijo borcev, ki ima pravico do takšnega zdravstvenega varstva; to je vsakoletni sistematični pregled, zdravljenje, pošiljanje na specialistične preglede, zdravljenje na domu itd. Pravico do zdravljenja v dispanzerjih imajo vsi borci NOV s priznano dvojno dobo do vključno 31. 12. 1944, borci za severno mejo, slovenski vojni dobrovoljci iz vojne 1912 in 1918 in njihovi ožji družinski člani, udeleženci NOV s Koroške, udeleženci stalne republiške oziroma občinske priznavalnine in vojaški vojni invalidi.

Seveda pa ostaja še naprej pravica vsakogar, torej tudi borcev NOV, da po prosti presoji izbirajo zdravnika, je poudaril dr. Robič, ko je razlagal novo organizirano obliko zdravstvenega varstva borcev na Gorenjskem. »Če bo borec še naprej obdržal svojega sedanjega stalnega zdravnika, ne bo nič narobe, le-ta bo prav tako opravljal zanj sistematični pregled in kartoteko poslal v dispanzer za borce.

Da bi bilo kar najbolj poskrbljeno za borce NOV, za populacijo, ki so ji vojni čas in prestani naporji vsekakor pustili posledice na zdravju, bodo dispanzerji poskrbeli tudi za specialistično zdravljenje. Prav sedaj tečejo dogovori, naj bi borci, ki bi jih dispanzer poslal k specialistu tako v regiji ali izven regije, imeli prednost, to je, da zanje ne bi bilo čakalnih dob ali pa naj bi bile res kar najkrajše. Podobni dogovori tečejo tudi za bolnišnično zdravljenje tako v gorenjski regiji kot s Kliničnim centrom. Že doslej pa je bilo urejeno tudi za zobozdravstveno varstvo borcev, vsaj v Kranju je bilo tako, v drugih občinah pa je steklo od začetka januarja letos.

»Še posebej pa smo zadovoljni,« pravi predsednik medobčinskega sveta ZZB NOV za Gorenjsko Joco Marjek, »da smo že pred dvema letoma uspeli s pomočjo sredstev občinskih skupščin in skupnosti zdravstvenega varstva, poslati na koristno klimatsko zdravljenje 140 borcev, lani 210, v letošnjem letu pa upamo, da bo v zdravilišča odšlo lahko še za okoli 30 odstotkov borcev več kot lani. O predlogih za koristno zdravljenje v klimatskih zdraviliščih bo odločala komisija, ki jo sestavljajo vodje občinskih dispanzerjev za borce NOV.«

Da bi bili dispanzerji za borce NOV kar najbolj dostopni za populacijo, za katero so namenjeni, so v

škofjeloški občini odprli razen v loškem zdravstvenem domu, kjer dela dr. Košir, še v Žireh (dr. Bernik in dr. Sedlak) v Železnikih (dr. Gregorčič) in v Gorenji vasi (dr. Režek in dr. Možgan); v radovljiškem zdravstvenem domu trenutno dela dvakrat na teden dr. Žilič, na Bledu dr. Tancer, ki nadomešča dr. Rusa, v Bohinju dela trikrat na teden dr. Bahun, na Jesenicah dr. Novak, v Trzinu dr. Robič in v Kranju dr. Bavdek in dr. Žgajnar.

»Da bi delo v dispanzerjih teklo kar najbolj nemoteno in za uporabnike to je za borce kar najbolj ugodno,« pravi dr. Robič, »bo treba že do konca prvega polletja odpraviti vse začetne težave, ki morda zdaj ponekje še ovirajo delo. Zato da bi bili borci v dispanzerju resnično deležni največje skrbi, je že izvršilni odbor regijske zdravstvene skupnosti priporočil skupščini v sprejem znižanje delovnega normativa za dispanzerje, to je 1000 borcev na enega zdravnika. Stalen zdravnik s svojo ekipo je bil izbran na predlog občinskega odbora ZB. Kolegij strokovne enote za zdravstveno varstvo borcev NOV, ki usmerja in usklajuje strokovno delo v dispanzerjih, se je zavzel za enotno vodenje zdravstvene dokumentacije, obenem pa priporočil patronažni službi, da v sodelovanju z dispanzerji in pa komisijami za socialna vprašanja v krajevnih skupnostih posveča še posebno pozornost zdravstvenim in socialnim problemom borcev.«

L. M.

Denar za vodovod še manjka

Tržič – V sredo so se sestali delegati skupščine samoupravne komunalne interesne skupnosti Tržič. Iz poročila o dosedanem delu skupnosti je razvidno, da ta dobro deluje, saj sproti rešuje vsa vprašanja oziroma naloge, zapisane v programu. Kljub temu pa bo delo resnično do kraja zaživel šele tedaj, ko bodo ustanovljene strokovne službe, zlasti za tehnično načrtovanje.

Tržiško gospodarstvo nima strokovnjakov za komunalne zadeve; ker pa je komunalna dejavnost splošnega pomena, bi bilo prav, da bi se urejala v strokovni službi, seveda na osnovi samoupravnega sporazumevanja med udeleženci. Tipičen primer je industrijska cona na Mlaki. Urediti je potrebno vse komunalne in infrastrukturne naprave. Če bi to urejali v komunalni interesni skupnosti, bi potreba po konzorciju odpadla.

Osrednja točka dnevnega reda je bil prav gotovo program samoupravne komunalne interesne skupnosti za letošnje, v ospredju tega pa predvidevan začetek gradnje vodovoda Črni gozd. Zdej je izdelan le idejni načrt gradnje vodovoda, ki naj bi potekal v dveh etapah, in sicer od Črne gozda do Cimpa in od tam do nove industrijske cone na Mlaki. Dolg bi bil 10.892 metrov. Vendar pa bo treba prej še razčistiti odnose z uporabniki, zlasti tistimi zunaj tržiške občine in tistimi, ki bodo gradili na industrijski coni.

Delegati so potrdili še zaključni račun komunalne skupnosti za leto 1978 in sprejeli program za letošnje, razen tega pa še predlog za zbiranje sredstev za razširjeno reprodukcijo primarnega omrežja vodovoda, potrdil pogodbo o prenosu ceste Slap-Jelendol ter sprejeli samoupravni sporazum o oblikovanju in uporabi ter razporejanju skupnega dohodka v Ljubljanski banki. Temeljni banki Gorenjske.

J. Kopic

Delegati o komunalni

Tržič – Na zadnji skupščini komunalne skupnosti so delegati opozorili na nekaj perečih vprašanjih v zvezi s komunalno urejenostjo v občini. Omenili so smrad zaradi gnojnice, ki se zliiva v zgornje rake od klavnice, tržiškega muzeja in drugih hiš v tej okolici, vse do Dekliškega doma. Rake so sicer pokrite z deskami, ki so jih namestili decembra lani, vendar smrada ne preprečujejo. Tako je, ker nekateri stanovaleci hiš ob rakah niso hoteli priključka na kolektor, ki je bil zgrajen lani, žalostno pa je, da se zaradi smrada pritožujejo ravno ti prebivalci oziroma stanovaleci.

Razlog negotovanja so tudi hidranti v krajevnih skupnostih Ravne in Tržič-mesto, ki nimajo nameščenih ovalnih kap kot to zahtevajo predpisi. Predstavnik Komunalnega

Delo rezervnih vojaških starešin

Še več pozornosti obveščanju

Kranj – Rezervni vojaški starešine so poudarili ob sprejemanju tošnjega programa dela republiške organizacije, da morajo njeni člani aktivno in ustvarjalno delovati v vseh sredinah našega družbeno-političnega življenja. Njihova osrednja pozornost naj bi veljala na podružbljanju ljudske obrambe, varnosti in družbene samoodržanja obrambni vzgoji. Seveda pa bi bilo uresničevanje teh in drugih nalog nepopolno, kolikor ne bi skrbeli za seznanjanje svojega članstva s potrebnimi informacijami ter obveščanje javnosti o delu Zveze rezervnih vojaških starešin. Slednje je vsekakor obveza ustreznih organov občinskih in krajevnih konferencah ZRVS.

Da bi ocenili svojo aktivnost v lanskem letu in se dogovorili o letošnjih nalogah, so se na začetku februarja sestali člani informativno-propagandne komisije pri občinski konferenci ZRVS Kranj. Ugotovili so, da je njihova komisija lani organizirala 24 filmskih predstev obrambnovzgojno vsebino tako za starešine kot šolsko mladino in go prebivalstvo, poskrbela za objavo bilzu 20 člankov o delu svoje organizacije v sredstvih javnega obveščanja, med drugim pa vodila tudi ceno za razširjanje Naše obrambe med občane, v kateri so lani pridobili okrog 40 novih naročnikov. Komisija je ob tem ocenila, da bo globlji obširnost in intenzivnost dela rezervnih vojaških starešin v krajevni občini treba obveščanju v prihodnosti posvetiti še več pozornosti.

Težnja po okrepitevi dejavnosti na področju obveščanja je zaznana tudi v letošnjem programu dela komisije. Njena osnovna naloga je oblikovanje javnosti o delu rezervnih starešin iz krajske občine. Komisija skrbel za tesnejšo navezavo stikov z uredništvom Glasnika in v družbenem delu, prizadevala pa si bo tudi, da bi njeni člani dopisovali v časopise in revije z obrambnega področja, predvsem v obrambo, Obrambo in zaščito, TV-15 in Narodno armijo.

Na področju notranje informativne dejavnosti bo komisija delovala za stalno in pravočasno zagotavljanje pomembnejših strokovnih informacij vsem organom občinske organizacije ZRVS, prav tako pa bo širšemu krogu članstva. Posebno pozornost pa bo komisija posvečala zbiranju podatkov o delu osnovnih organizacij Zveze rezervnih vojaških starešin v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih.

Ena od njenih nalog bo tudi skrb za strokovno literaturo. Pri bo spremljala potrebe po literaturi in jo nabavljala, prav tako pa bo dila evidenco o izposojanju literature z obrambnovzgojno tematiko na občinski konferenci in knjižnicah. Poleg ostalega si bo prizadevala tudi nadaljnje razširjanje Naše obrambe med članstvo in prebivalce krajske občine.

Na področju vzgoje starešin, delavcev in občanov, zlasti mladih, komisija zagotavlja predvajanje obrambnovzgojnih filmov v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in šolah. Načrtuje tudi teografske in druge razstave, ki naj bi jih v sodelovanju z enotami JLA teritorialne obrambe pripravila ob pomembnejših dogodkih in priložnostih oboževanih sil.

Nad vse pomembna naloga komisije za informativno-propagandno dejavnost pri občinski konferenci Zveze rezervnih vojaških starešin v Kranju pa je prav gotovo povezovanje in izmenjava izkušenj z drugimi občinskimi organizacijami na Gorenjskem. Prvi korak na tem področju so gorenjske rezervne starešine, ki delujejo na področju obveščanja storili konec lanskega leta na skupnem sestanku, kjer so se dogovorili za sodelovanje v letošnjem letu.

S. Šajc

Občni zbor kranjskega društva za pomoč duševno prizadetim

Skrb za vsakega posameznega učer

Ceprav se v zadnjem času veliko absolutentov šole Helene Puhar v Kranju, ki je šola s prirejenim programom, zaposli brez težav, si Društvo za pomoč duševno prizadetim v Kranju prizadeva, da ob potrebi prisrsko na pomoč. Lani si je na primer od 43 absolutentov šole našlo delo predvsem v krajevnih delovnih organizacijah 40 učencev, le trije učenci so dobili status težje zaposljivih. Prav gotovo je tudi zaslug društva, ki šteje skupaj s starši prizadetih otrok okoli 300 članov, da v organizacijah združeno dela tako v Kranju kot Trzinu, od koder se učenci vozijo v šolo v Kranj, ni posebnih težav tudi pri iskanju primernih delovnih mest za dvotedensko delovno prakso.

Drugače pa je seveda s skupino mladostnikov pa tudi že skoraj odraslih srednje in težje duševno prizadetih, ki so vključeni v oddelek za delovno usposabljanje pri šoli. V oddelku, kjer se že od leta 1971 delovno usposabljujejo mladostniki, ki niso nikoli sedli v šolske klopi in nikoli ne bodo zaposleni kot delavci, pa vendarle za svoje delo na zadnji,

to je šesti stopnji usposabljanja, dobivajo tudi plačilo in s tem pri starših kot pri sebi občutek koristnosti, je treba mladostnikov. Lani so sicer iz tega oddelka poslali enega mladostnika na delovno prakso v organizacijo, letos naj bi se dva, vendar pa za sedaj ni možnosti, da bi se iz tega oddelka lahko zaposlovali v delovnih organizacijah v kaj večjem številu, sedaj je namreč postalo jasno, da je vendarle že čas, da se seveda pod posebnimi pogoji prizadeva za pravi status, potem ko je v letošnji bilna mesto, kjer je težje duševno prizadeta mladostnikova uspešno opr delo ob razumevanju in kooptiranju nekaterih kranjskih delovnih organizacij. Inicijativni odbor, ki se ukvarja s tem vprašanjem, v ustanavljanju. Treba pa biti še korak dlje in se odločiti za rehabilitacijski center, ki bo zato, ker je kot kaže v Kaptolcu, v Kamni gorici padla v vodo.

Že analiza o socialni pomoči kranjski občini je pokazala, da na področju socialne politike hodnjem srednjeročnem obdobju treba posvetiti še posebno pozornost invalidski problematiki, tudi delavnicam pod posebnimi pogoji ter internatu in seveda rehabilitacijskemu centru. Ne smemo pa tudi gorenjski problem potrebnosti vsekakor v Kranju, teti, saj sedanji prostori za delovno usposabljanje pretesni. Prav opozarjamo na prostorsko stisko v delavnici ena od nalog kranjskega društva v prihodnjem obdobju, ob sprotne spremljanju vključitvi absolutentov šole Helene Puhar v delo in življenje, ob zavzetosti vsakega posameznika posebej tako potrebnosti, seveda obveznosti tudi vseh humanitarnih organizacij in staršev ter tudi strokovnih služb od skupnosti za zaposlovanje in skupnosti socialnega skrbenja in organizacij združenega dela.

J. Kopic

Komunisti v SZDL

Tržič – V četrtek je občinska konferenca ZK Tržič sklicala problemsko konferenco, na kateri je bila podana ocena delovanja Zveze komunistov v SZDL ter nadaljnje naloge komunistov v SZDL. Problemska konferenca se je razen članov ZK, aktivistov v SZDL, udeležil tudi predsednik medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko Janez Varl, ki je orisal pomembno vlogo komunistov v organih Socialistične zveze.

Iz dosedanje ocene je razvidno, da so člani Zveze komunistov v SZDL opravili zadovoljivo vlogo, da pa bo za naprej treba posvetiti večjo pozornost zlasti razreševanju vprašanj, ki zadevajo širšo sredino in ki so jih doslej reševali le forumsko, največkrat v obliki takojmenovanih političnih aktivov. Pri nadaljnji graditvi morajo biti prizadevanja članov ZK usmerjena predvsem v sprejemanje ukrepov za učinkovitejšo praktično delovanje komunistov v celotnem političnem sistemu in v bogatenju našega političnega sistema s takšnimi oblikami, ki bodo zagotovile neposrednejše in svobodnejše izražanje interesov v okviru demokratičnega samoupravnega odločanja.

J. Kopic

Za vzporedno gradnjo samoupravnih odnosov

O tem, da je treba delo osnovnih organizacij ZSMS v združenem delu dvigniti nad raven organizatorja proslav, športnih prireditev in operativne skupine v rokah drugih družbenopolitičnih organizacij v TOZD, so že večkrat potekali brezkončni posveti. Konferenca mladih delavcev, ki povezuje delo osnovnih organizacij, je ugotovila, da so v uresničevanju lanskega programa sicer presegli vlogo opazovalca samoupravnega dogajanja in problemov delovne sredine, vendar pa mladi še vedno niso povsem zadovoljni s svojimi dosežki.

Na ponedeljkovi konferenci so se mladi delavci kritično soočili z uresničevanjem dvehletnega programa in poudarili, da so se vedno premalo posvetili sodelovanju pri družbenem planiranju, da njihovo načrtovanje povezovanje s klubom samoupravljavcev še vedno ni zaživel, premajhno pozornost so posvečali tudi socialnim vprašanjem, predvsem stanovanjski problematiki.

V spodbujanju priprav za sprejem zakona o združenem delu in kasneje v oceni uresničevanja teh samoupravnih aktov ni bilo večjih težav. Prav tako so s široko in povezano akcijo pripomogli k uresnitvi delegatskega sistema, saj so dosegli predpisan odstotek zastopanosti v samoupravnih organih. Področje usmerjenega izobraževanja je ena njihovih najpomembnejših nalog. Mladi so sodelovali v izdelavi kadrovskega plana kot osnovi za planiranje izobraževalnih oblik in profilov ter v izdelavi planov počitniških praks in njenega strokovnega vodenja; vendar to delo ni zaživel v vseh sredinah niti z zadovoljivo intenzivnostjo. Na področju ustanavljanja novih organizacij ZSMS v TOZD, kjer le-teh še ni, čeprav so dani pogoji za njihovo delovanje, je KMD dosegla formiranje desetih osnovnih organizacij. Potrebna pa bi bila široka akcija, ki bi spodbudila organiziranje nadaljnjih petdesetih, kjer obstajajo pogoji, pa tudi problemi, ki kar vpijejo po organizirani mladi sili.

Z novim vodstvom in novim, dopolnjenim programom dela, se namerava konferenca mladih delavcev spopasti z naslednjimi vprašanji: vključiti namerava mlade v osnovnih organizacijah v sodelovanje pri izdelavi planskih dokumentov TOZD in pri obravnavi zaključnih računov. Ena najvažnejših nalog je dvig produktivnosti dela, ki jo nameravajo doseči z uvajanjem novih tehnoloških in organizacijskih dosežkov, s spodbujanjem novatorstva med mladimi, pa tudi z aktivnim delovanjem v samoupravnih organih. Na področju socialne politike bodo poskrbeli, da se pospeši ustanovitev socialnih služb, ki se bodo ukvarjale s stanovanjskimi problemi, vprašanji otroškega varstva itd. Sprežili bodo javno razpravo o usmerjenem izobraževanju, pogovorili se bodo o programih počitniških praks, o mentorstvu, spodbudili pa bodo tudi ustanavljanje klubov stipendistov. Med pomembne naloge pa so uvrstili tudi informiranje mladih delavcev in povezovanje združenega dela s krajevnimi skupnostmi.

D. Zlebir

Približuje se odločitev

Vsak izmed nas, ki se čuti tako ali drugače ogroženega, stori vse, da ubeži preteči nevarnosti. Stanovanjska hiša, obdelovalne površine in kar se sodi tu zraven, so prav gotovo vrednote, ki se jim občan nerad odpove. Posebno še, če gre za dom, ki sta ga z ženo z veliko odpovedovanja zgradila; ali če gre za očetnjavo, v kateri se je rodil in ga na predmete in okolico veže nešteto vezi, ali če gre za kmeta, ki mu pomeni zemlja kruh — pogosto pa še znatno več — so krčeviti napori ogroženega občana, da ohrani obstoječe stanje, povsem razumljivi.

Kakor je naravno reagiranje ogroženega občana, je nekaj nujnega tudi urbanizacija. Razvoj znanosti, tehnike, številna rast prebivalstva itd. in iz tega spreminjajoče se oblike in načini življenja, terjajo permanentne posege v prostor. Zato je konfliktnost neizbežna in ni naključje, da se zaradi omejenosti bivalnega prostora, ta problematika kaže dan za dnem v bolj zaostreni obliki. Če pa v okolju, ki je nujno podvrženo urbanizaciji, prevladujejo posebnosti — v našem primeru 1000-letna Skofja Loka, ki jo želimo kot prvorazredni nacionalni kulturni spomenik ohraniti zanamcem — so problemi urbanizacije toliko zahtevnejši.

(Misel, češ, da so nekateri v preteklosti to objektivno dejstvo vpeli

v svoj egoistični voz, ni potrebno v tem trenutku razpredati, ker s tem ne bi v ničemer prispevali k rešitvi problema.)

Ker sodim, da je prej omenjeno nekaj povsem naravnega ter da je vsakršni napredek mogoč le s presejanjem tega nasprotja, ki naj privede do vsakokratne najboljše rešitve, upošteva tako zahteve urbanizacije kot prizadetih občanov, smo se v Skofji Loki lotili rešitve problema na naslednji način.

Na javnih razpravah ob razgrnitvi variante »Mesto« je vzniknilo enajst bolj ali manj originalnih rešitev. Sodili smo, da jih je potrebno na podlagi dogovorjenih meril kritično ovrednotiti. Druženopolitični zbor naše skupščine je verificiral osem meril, in sicer:

1. Dobre regionalne povezave
2. Dobre povezave med stanovanjskimi in industrijskimi conami
3. Minimalni vpliv škodljivih emisij na okolje
4. Minimalni kvarni vplivi na mestno sliko
5. Maksimalno čuvanje kmetijskih in zaščitnih zemljišč
6. Maksimalna prometna varnost
7. Dobra dostopnost starega centra mesta
8. Najmanjša prizadetost spomeniško varstvenih objektov

Po njih so se po veljavni metodologiji ovrednotile vse predlagane variante. To delo smo zaupali organizaciji Slovenija ceste — projekt nizke zgradbe. Kot rečeno se je najprej ocenilo izključno kvaliteto posameznih variant, ne glede na stroške izgradnje. Studija je pokazala, da predlaganim merilom najbolj ustreza varianta 9 (predor pod Stenom), najslabše kvalitete pa je varianta 2 (predor pod gradom). Ker pa je treba ceniti tudi stroške izgradnje, smo se odločili, da le-ti morejo služiti le kot izločevalni in limitirajoči faktor, kar pomeni, da se izloči varianta, ki pri višjih stroških daje manjšo kvaliteto. (Izloči pa se tudi varianta, ki presega realno finančno sposobnost investitorja.)

Po tako opravljeni cenitvi se je izkazalo, da predstavlja najboljšo rešitev varianta osem, ki jo je izdelovalec študije opredelil (citiram): Varianta 8 — Predor pod Hribcem, se odcepi od obstoječe regionalne ceste v Lipici, prekorači Soro pri izlivu Sušice, gre skozi tunel pod Hribcem (dolžina ca. 150 m) ter se nadaljuje po desnem bregu Poljanščice. Z mostom pri Bodovljah se priključi na še znano traso ceste. Ta varianta zahteva predor pod Hribcem in zasek na poteku ob Stenu ter modernizacijo obstoječih cest za povezavo s Selsko dolino.

Izvršni svet naše skupščine je rezultate študije pozorno pregledal in sprejel več sklepov. Naj omenim le najpomembnejše. Javnost, ki je bila mimogrede »avtor variante« in kasneje anketirana ob izdelavi študije, se preko posebne publikacije seznanila z rezultati študije. Izdelovalcu urbanističnega načrta Skofje Loke se naroči, da pri izdelavi načrta upošteva varianto osem.

Razlogi, da se je izvršni svet tako odločil, so po moji sodbi vsaj naslednji:

1. Varianta osem po sprejetih kriterijih predstavlja najboljšo rešitev.

2. Prizadeti občani, delovne organizacije naše občine in strokovne institucije so že neposredno sodelovale pri iskanju najboljše rešitve.

3. Urbanistični načrt Skofje Loke, katerega sestavni del so tudi prometne rešitve, bo v skladu z veljavnimi predpisi razgrnjen in bodo vsi zainteresirani imeli ponovno priliko povedati svoje mnenje.

4. Taka odločitev je zagotovila nadaljevanje izdelave urbanističnega načrta, kar je zaradi časovne stiske, v kateri smo, zelo pomembno (RUŽ se aktivira leta 1981, urbanistični načrt bo omogočil intenziviranje individualne in blokovne gradnje).

To, kar sem sedaj povedal, so dejstva. (Več o tem bodo zainteresirani občani našli v brošuri, ki je v tisku.) Kaj pa načrtujemo v teh in naslednjih dneh?

28. februarja bo zasedala občinska skupščina, kateri bomo predlagali, da sprejme študijo in verificira sklep izvršnega sveta. Med tem časom pa bodo krajevne skupnosti poskrbele za popolno informiranost zainteresiranih občanov ter oborožile delegate s stališči. Pričakujemo, da bo razprava stekla tudi v združenem delu in druženopolitičnih organizacijah.

Po vsem tem bomo počakali na težko pričakovani urbanistični načrt, ki ga bomo temeljito pretresli na javnih razpravah.

Če bo urbanistični načrt prestopil kritično presojo, ga bomo, po potrebi seveda korigirane, ponudili skupščini v sprejem.

Sam sodim, da je pot, ki smo jo ubrali, primerna in da bomo končno uspeli presekatii voz, ki enega bolj, drugega manj, žuli.

Seveda ostane še vprašanje, kako pomagati tistim, ki bodo zaradi take ali drugačne rešitve prizadeti. V prvi vrsti jim bo potrebno nuditi pravično odškodnino. (Investitor na drugih odsekih to že dela.) Menim pa tudi, da bo tistim, ki bodo ostali brez stanovanj oziroma svojih hiš, treba ponuditi stanovanja in parcele za morebitne nove gradnje.

Naj sklenem svoje razmišljanje. Občani naše občine smo ponovno pred veliko preizkušnjo. Razvoj terja poseg v naš skupni prostor. Prometne, prostorske, ekološke, finančne in druge danosti opredeljujejo rešitev. Jo bomo znali sprejeti za svojo, je vprašanje za večino; pri prizadeti manjšini pa bo, kljub vsej dobri volji, ostal grenak občutek. Je že tako.

Predsednik skupščine Viktor ŽAKELJ

Lesce — Delavci SGP Gorenje grade v zahodnem delu Lesce not trinadstropni stanovanjski stolpič. Poslopje so začeli graditi lani, vseljiv pa bo letošnje pomlad. Sedaj opravljajo še nekatera notranja dela, urediti pa morajo še okolico. V nova stanovanja se bodo vselili delavci tovarne Veriga, ki so financirali gradnjo tega stanovanjskega poslopja. — Foto: B. B.

Brez podpisa ni soglasja

V škofjeloški občini nobena TOZD ne more dobiti soglasja za novo naložbo, če ni podpisala samoupravnega sporazuma o zagotavljanju minimalnih standardov za življenjske in delovne pogoje delavcev

Izredno hitra rast industrijskih zmogljivosti je v zadnjem desetletju zahtevala hitro naraščanje števila delavcev. Ker je domačih premalo, so jih morale delovne organizacije poiskati v manj razvitih krajih Slovenije in Jugoslavije. Največkrat so zato, da so delali, dobili le skromno streho nad glavo, vse drugo pa naj bi se urejalo kasneje. Rezultat pa so bile pogosto povsem nemogoče življenjske razmere priseljenih delavcev.

Zato ni naključje, da so slovenski sindikati pred nekaj leti pripravili samoupravni sporazum o zagotavljanju minimalnih in življenjskih standardov za delavce. V njem je določeno, da je potrebno vsakemu delavcu že takrat, ko ga zaposlimo, zagotoviti stanovanje in hrano in mu omogočiti, da se bo normalno

vključil v življenje kraja, v katerem se je preselil.

Omenjeni sporazum so podpisale skoraj vse občine v Sloveniji. Tudi v Skofji Loki, vendar je bil odziv delovnih organizacij zelo slab. Večina jih namreč sporazuma ni podpisala, kar ima za posledico, da se jim tudi njegovih določil ni potrebno držati. Ali drugače povedano, delavca zaposlijo, ne da bi poskrbeli za njegovo stanovanje in prehrano.

Ker pozivi občinskega sindikalnega sveta za podpis sporazuma niso zalegli, so predlagali in pobuda je bila sprejeta tudi na občinski skupščini, da nobena temeljna organizacija združenega dela ne bo dobila soglasja za novo investicijo, če ne bo podpisala omenjenega sporazuma. L. Bogataj

V žirovskem Kladvarju že nekaj let uvajajo sodobno tehnologijo proizvodnje. Zato so kupili veliko nove opreme, povezali pa so se tudi s fakulteto za strojništvo v Ljubljani, ki jim bo pomagala pri raziskavah proizvodnje hidravličnih komponent. — L. B.

Ugodno, čeprav so izgube večje

Po prvih ocenah je gorenjsko gospodarstvo lani uspešno poslovalo, čeprav so izgube večje kot leta 1977 — Največji izgubaš je TOZD Hladna valjarna Jesenice

Čeprav bodo delovni kolektivi zaključne račune oddali šele konec meseca in bo potem trajalo še nekaj časa, da bo »statistika« lahko opravila svoje delo in bodo znani končni rezultati, so prve ocene gospodarjenja že znane. Pri SDK ocenjujejo, da je gorenjsko gospodarstvo lansko leto uspešno sklenilo, čeprav so izgube večje kot leta 1977.

Ocenjujejo, da je celotni prihodek gorenjskega gospodarstva lani znašal 53 milijard dinarjev in se je v primerjavi z letom 1977 povečal za 18 odstotkov. Še več se je povečal družbeni proizvod, saj je lani znašal 42 milijard dinarjev, kar je za 29 odstotkov. Še hitreje pa sta naraščala dohodek in čist dohodek. To pripisujejo manjši rasti amortizacije in manjšim obveznostim gospodarstva zaradi znižane stopnje davka iz dohodka ter zmanjšanim obveznostim na nekatere samoupravne interesne skupnosti. Za osebne dohodeke pa so porabili 23 do 24 odstotkov več denarja kot leta 1977. Ker je to manj, kot je narasel družbeni proizvod, je več denarja ostalo za sklade. Čeprav odstotek ni visok, pa bodo lahko gorenjske delovne organizacije namenile letos skoraj 10 milijard dinarjev za sklade skupne porabe, stanovanjsko gradnjo in druge skupne potrebe ter 3,5 milijarde za poslovne sklade.

Nekoliko manj ugodno kot lani, je letos stanje izgub. Po lanskih zaključnih računih je bilo na Gorenjskem manj kot 15 milijonov dinarjev »minusa«, letos pa je vsota narasla na okoli 100 milijonov dinarjev. Med izgubaši je 10 temeljnih organizacij združenega dela in največ izgube — skoraj polovico celotne izgube na Gorenjskem ima TOZD Hladna valjarna jeseniške železarnice.

Čeprav je bilo lani veliko govora o previsokem naraščanju osebnih dohodkov, prve ocene kažejo, da so naraščali počasneje od družbenega proizvoda. Povečali so se namreč v primerjavi z letom 1977 za 23 odstotkov in so znašali v poprečju na Gorenjskem 5.624 dinarjev. Za življenjski stroški pa so narasli za približno 17 odstotkov, kar kaže, da so se realni osebni dohodki dvignili za 6 odstotkov.

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE KRANJ

Kako uskladiti poklicne namere in možnosti izobraževanja (1)

V tej rubriki smo že pisali o splošni razdelitvi letošnje generacije osmošolcev na Gorenjskem in jo primerjali z lanskoletnimi vključitvami. Tokrat nadaljujemo z analizo, ki jo je pripravila strokovna služba skupnosti za zaposlovanje Kranj. Poudarjamo, da gre zgolj za prikaz rezultatov in nekaterih stališč strokovne službe. Dokončno besedo pri odločitvah o številu mest v šolah in drugih pomembnih vprašanjih letošnjega vpisa novincev pa bo imelo združeno delo in najširši družbeni interesi zbrani zlasti v koordinacijskih odborih za usmerjanje vpisa. Ti so po občinah že oblikovani, njihovo delo pa bo usklajeno z ustreznim medobčinskim ali regijskim odborom.

V letošnji »bilanci« smo upoštevali poklicne namere osmošolcev in jih primerjali s prostimi učnimi mesti, ki so jih sporočile gorenjske organizacije združenega dela. Izhodišče primerjav za štiriletne srednje šole pa je predlog vpisnih kapacitet za šolsko leto 1979/80, ki ga je pripravil izvršni odbor Izobra-

ževalne skupnosti Slovenije oziroma posebne izobraževalne skupnosti. Vendar pa primerjave niso docela čiste, ker se generaciji v skupnem številu nekoliko razlikujeta: v letošnji je 2559 učencev, v lanski 2604 ali za 45 več (1,7 odstotka). V seštevku pa verjetno ta delež lahko zanemarimo. Pomembnejša pomanjkljivost pa je, da imamo v letošnji generaciji relativno visok delež učencev še neodločenih (317 ali 12,4 odstotka). Če bi se neodločeni enakomerno razpršili po vseh poklicih, to razmerij vsaj relativno ne bi spreminjalo. Verjetno pa gre za učence, ki se bodo odločali zelo različno. Pri računanju celotne bilance smo se odločili, da skupino neodločenih obravnavamo v skladu s splošno razdelitvijo generacije: 51,6 odstotkov ali 164 učencev naj bi se usmerilo v štiriletne srednje šole, 28 odstotkov ali 89 učencev pa v dveletne in triletno poklicne šole.

Preglednica presežkov in primanjkljajev med poklicnimi namerami in načrtovanimi kapacitetami šol za Gorenjsko pokaže zlasti naslednje: primanjkuje metalurških tehnikov (11), izredno veliko tekstilnih tehnikov (139) čevljarjskih tehnikov (33) in ekonomskih tehnikov (44). Primanjkljaj nekaterih profilov pa bo verjetno nekoliko manjši zaradi priliva z drugih območij.

Presežek pa beležimo pri strojnih tehnikih (16), elektrotehnikih za jake in šibki tok (39), administrativnih tehnikih (17), učiteljih oziroma gimnazijah pedagoške smeri (52), gimnazijah splošne smeri (11) in medicinskih sestrah (61), od katerih se bo precejšen del usmeril v Ljubljano.

V skladu z opisanimi predpostavkami in zadržki ter ob predvidevanju, da bi se v tekstilno tehnično šolo usmerilo vsaj 60 učencev (lani z Gorenjske 38) in da bi bil profil medicinskih sester usklajen, bi dobili približno tole sliko: razlika med presežkom, ki mu prištetemo še neodločene, in primanjkljajem je 121 učencev. To pomeni, da za približno 4 razrede učencev, ki nameravajo v štiriletne srednje šole, ne bo prostora.

Franc Belčič

Slovenci v predmarčni dobi in revoluciji 1848

Razstava v galeriji Prešernove hiše v Kranju

V galerijskih prostorih Prešernove hiše in v Tavčarjevi 43 je bila kot uvod v praznovanje slovenskega kulturnega praznika odprta v torek, 6. februarja, zgodovinska razstava Slovinci v predmarčni dobi (1815 do 1848) in revoluciji 1848. Pripravili sta jo osrednji slovenski ustanovi Narodni muzej in Arhiv SR Slovenije iz Ljubljane.

Razstava nam s pomočjo fotografij, fotokopij izbranih dokumentov zemljevidov, nekaterih eksponatov ter obsežnim tekstom in napisov podaja celovit prikaz pomembnega in razgibanega več kot tridesetletnega obdobja slovenske zgodovine. Razdeljena je v dva dela. V prvem nas oris predmarčne dobe seznanja s političnimi, gospodarskimi in kulturnimi razmerami v tem času na slo-

venskih tleh. Razstava začneja z obdobjem pri Napoleonovem porazu, ko so se zmogovite države zavzemale za preureditev Evrope in si prizadevale ustaviti širjenje revolucionarnih idej francoske revolucije. Da bi dosegle ohranitev zakonitega miru in reda v Evropi, so nastopile proti revolucionarnim vrenjem, liberalnim idejam ter narodnoosvobodilnim in zdinjevalnim gibanjem.

V nadaljevanju je na razstavi predstavljena upravna in politična ureditev naših dežel v predmarčnem obdobju, posebno poudarjen pa je položaj slovenskega kmeta, ki se kljub izboljšavam v poljedelstvu ni izboljšal. Najtežje je bil kmet obremenjen s podložništvom. Na slovenskem podeželju je zato skozi vso predmarčno dobo nenehno rasla za-

hleva po zemljiški odvezi in odpravi fevdalizma.

Posebno poglavje na razstavi je namenjeno gospodarskemu razvoju na Slovenskem. Industrijska revolucija, ki je predstavljala ogromen tehnični prevrat, je z zamenjavo ročnega dela z delom strojev dvignila produktivnost, spremenila družbene odnose ter ustvarila pogoje za nastanek modernega delavskega razreda. Čeprav je gospodarski razvoj na Slovenskem v primerjavi z drugimi zahodnimi deželami in tudi v okviru same avstrijske monarhije močno zaostajal, so v obravnavanem času le prodirale tudi na Slovensko nekatere nove oblike. Pomembno mesto v gospodarskem razvoju slovenskih dežel je pripadalo železarstvu, najhitreje pa so se tehnične novosti uveljavljale v tekstilni industriji. Leta 1842 je začela v Vevčah pri Ljubljani delovati tudi prva strojna papirnica na Slovenskem. Kljub nastajanju prvih strojnih tovarn pa so v prvi polovici 19. stoletja pri nas še vedno prevladovala manufakture, založništva in domača obrt na vasi, kar je tudi na razstavi dobro prikazano.

Predmarčno obdobje zaključuje še posebno poglavje o kulturi in slovenskem narodnem prebujanju, kjer je zlasti poudarjena vloga Prešernovega kroga, ki je tedaj na Slovenskem postavil slovenski narodnostni program na prave temelje. Boril se je za popolno neodvisnost in samostojnost slovenskega naroda in hkrati za enakopravnost vseh narodov.

V drugem delu razstave (v razstavnih prostorih v Tavčarjevi 43) nas izbor arhivskega in drugega gradiva seznanja z dogodki v revolucionarnem letu 1848 na avstrijskem ozemlju, zlasti pa na slovenskih tleh.

Marčna revolucija na Dunaju, v kateri so revolucionarji izsilili padec osvojevene Metternichove vlade, ukinitve cenzure in svobodo tiska ter obljubo cesarja Ferdinanda, da bo izdal ustavo, je sprožila val demonstracij tudi v Ljubljani. Velik del razstave je odmerjen slovenskim kmetom, ki so marčno revolucijo navdušeno pozdravili, saj so pričakovali takojšnjo in popolno odpravo fevdalnih obveznosti brez odškodnine, in slovenskemu narodnostnemu vprašanju, ki je stopilo v ospredje takoj po revolucionarnih dogodkih na Dunaju. Program Zedinjene Slovenije, ki se je zavzemal za odpravo starih zgodovinskih dežel in zahteval Slovenijo kot posebno teritorialno enoto z lastnim parlamentom in lastno upravo, je na razstavi vsestransko osvetljen.

V nadaljevanju so na razstavi prikazana predvsem z arhivskim gradivom in tiskimi prvimi slovenskimi društva in njihovimi programi, volitve v frankfurtski in dunajski parlament, revolucionarna vrenja na Dunaju v zvezi z oktobrsko ustavo, ki jo je izdala vlada aprila 1848 ter končno zakon o odpravi zemljiške odveze z odškodnino iz 7. septembra.

Program Zedinjene Slovenije v letu 1848 sicer ni uspel, toda nastop Slovincem kot enega naroda se je uveljavil in ostal živ v vseh nadaljnjih obdobjih slovenske zgodovine.

Vsestransko poglobljena in izčrpno pripravljena razstava daje obiskovalcem možnost, da si ustvarijo podobo o tem, kakšne so bile razmere na Slovenskem v predmarčni dobi in v času revolucij v letu 1848.

Majda Zontar

Slovenci v predmarčni dobi in revoluciji 1848, razstava, ki bo odprta v galeriji Prešernove hiše v Kranju, je po »Napoleonova provinca« druga v vrsti zgodovinskih razstav Narodnega muzeja v Sloveniji v 19. stoletju. Razdeljena je v dva dela; v prvem nas oris predmarčne dobe seznanja s političnimi, gospodarskimi in kulturnimi razmerami v tem času na slovenskih tleh, v drugem pa izbor arhivskega in drugega gradiva oživlja dogodke v revolucionarnem letu 1848 na Slovenskem. Foto: F. Perdan

Srednjeveške kovnice

V Kamniku odprli numizmatično razstavo »Srednjeveški denar« – Tudi mesto Kamnik imelo v 13. stoletju svojo kovnico

Kamnik – Kamničani so v programu letošnjega praznovanja 750-letnice Kamnika zapisali, naj praznovanje prispeva tudi k poglobljenemu zbiranju in preučevanju kamniške zgodovine. V sklopu teh prizadevanj spada že druga razstava, ki jo je letos pripravil Kulturni center Kamnik – Kamniški muzej. V četrtek, 8. februarja, je bila namreč v Dvorani nad kavarno odprta numizmatična razstava NAS SREDNJEVEŠKI DENAR, ki jo je muzej pripravil v sodelovanju z Numizmatičnim društvom Slovenije.

Razstava ima namen prikazati, kakšno je bilo v srednjem veku, med 12. in 15. stoletjem, denarništvo v južnoslovenskih deželah. V prikazu je zajeto celotno naselitveno področje južnoslovenskih narodov – od Koroške in Goriške do Srbije in Dalmacije. Razstavljeni izbor prikazuje izbrane primerke iz tega obdobja, zaradi večje nazornosti pa je večina primerkov prikazana že s foto povečavo.

Pri nas so se po keltskem, ilirskem, rimskem in bizantinskem denarju sredi 12. stoletja pojavili prvi srednjeveški srebrni pfenigi iz Brež na Koroškem. Že ob koncu 12. stoletja so cerkveni in posvetni delavci na Kranjskem drug za drugim odpirali tako imenovane »mejne kovnice«, kar je narekovala gospodarska potreba. Kovale so skoraj izključno za potrebe trgovine s sosednjo Ogrsko, kjer je bil »breški pfenig« izredno priljubljen zaradi dobrega srebra in

teže. Ko je sredi 13. stoletja napada Tatarov na Ogrsko vina prenehala, so morale postopoma zapreti svoje kovnice. Tedaj sta prevladovala priški in graški pfenig. Pozneje je pojavil dunajski pfenig tabularni »vinar«, ki je krožil do konca 15. stoletja, ko se je v habsburški denar.

Poleg tega pa je razstava prikazala tudi srednjeveški denar srbskih ter kovniško dejavnost. Po mnenju je bila kovnica na gradu in je delovala nekako od 1204 do 1270, torej dobrih 70 let. Poznamo 20 različnih vrst iz kamniške kovnice, v številnih različnih oblikah. V začetku so vzorce pfenigov iz Brež na Koroškem, kasnejši novci, ki so imeli oglejski vpliv, pa imajo lepeške motive. Doba delovanih kamniških kovnic je bila kratka in njeni izdelki so zato obstajajo še marsikateri stveno-numizmatične predmete, katere bo treba še raziskati.

Revija pevskih zborov – V soboto je bil v kulturnem domu na Visokem drugi del letošnje občinske revije odraslih pevskih zborov. S po štirimi pesmi so nastopili: mešani zbor Društva slepih in slabovidnih Tomo Zupan iz Kranja, moški zbor KUD Triglav iz Dupelj, Učiteljski pevski zbor Stane Žagar iz Kranja, moški zbor KUD Davorin Jenko iz Cerklj z že običajno nadpoprečnim programom, solidno predstavo pa je ponudil tudi po daljšem premoru spet prepevajoči moški zbor Franceta Prešerna iz Kranja. Prvič je na reviji sodeloval mešani zbor KUD Tone Sifrer iz Zabnice (na sliki), ki ga vodi Marija Jamnik in se čez čas utegne razviti v dokaj kvalitetno skupino. (H. J.) – Foto: F. Perdan

Gorenjski Prešernovi nagrajenci

Za življenjsko delo ali najboljše stvaritve na področju kulture v zadnjem letu so v petek v Kranju prejeli visoka priznanja Prešernove nagrade Marjan Belec, Silvo Ovsenk, Miran Kenda in Skupina 77 – Obširneje jih predstavljamo v današnjih Snovanjih

KRANJ – Po uvodnem nagovoru Staneta Božiča, predsednika kranjske občinske skupščine, in Prešernovi Zdravljici, ki jo je zapel Akademski komorni zbor, se je v petek zvečer v domu JLA začel najslavnejši dogodek letošnjega kulturnega praznika na Gorenjskem: podelitev Prešernovih nagrad za življenjsko delo oziroma najboljše stvaritve na področju kulture v zadnjem letu.

Prejeli so jih slikar Marjan Belec iz Kranja za več kot štiridesetletno ustvarjalno pot, Silvo Ovsenk iz Kranja za osemnajsetletno režisersko delo z igralskimi družinami DPD Svobod kranjske občine, igralec in režiser Miran Kenda iz Radovljice za skoraj dvajsetletno delo z mladimi in za nekatere izjemno uspele igralske kreacije ter Skupina 77 iz Trziča za svojevrsten pristop in predstavitev projekta Prt na preprogi

ob lanskem kulturnem prazniku.

O Prešernu v svojem času in nato v kasnejših, prelomnih obdobjih slovenske zgodovine, je spregovoril Dušan Rihtaršič, predsednik skupščine kulturne skupnosti Kranj. Pesnika je prikazal kot družbeno zavzetega, revolucionarnega in poštenega duha, iskalca tedaj še neznanega, boljšega sveta, komunizma. Prešernova moč premagati trpljenje in bolečino pa pri tem ne obupati je spremljala tudi Slovenca v narodnoosvobodilnem boju in jim vlivala poguma. Zato tudi današnjim in prihodnjim rodovom ostaja svetel vzor.

V koncertnem delu prireditve sta se z recitacijami Prešernovih pesmi in z zborovskim petjem izmenjala igralec domačega gledališča Jože Vunšek in Akademski komorni zbor iz Kranja.

H. Jelovčan

O delu Prešernovih nagrajencev je spregovoril Andrej Paulovec, predsednik žirije za podelitev nagrad. – Foto: F. Perdan

Še sedem prijetnih večerov

Predoslje – Jutri ob 20. uri se s koncertom narodnozabavnega ansambla Gorenjci s pevcema in humoristom v Predosljah nadaljuje bogat spored prireditev kulturnega tedna. V četrtek zvečer bo v njihovem kulturnem domu gostovalo Prešernovo gledališče iz Kranja s Clovekom na položaju Fadila Hadžiča, v petek pa bodo nastopile folklorne skupine iz Zelezne Kaple, Save in Predoselj.

Za soboto so Predosljani pripravili slavnostno akademijo z dramskim igralcem Jožetom Zupanom in oktobrom Britof, v nedeljo popoldne bodo ponovili domačo uprizoritev Finčgarjeve Razvaline življenja, za ponedeljek načrtuje kulturni program osnovna šola, naslednji torek, 20. februarja, pa bo v okviru kulturnega tedna v Predosljah zadnja predstava: koncert Učiteljskega pevskega zbora iz Kranja, povezan z recitalom partizanske balade.

H. J.

Razstava v Savi – V petek in soboto je bila v sejni sobi kranjske Sava odprta zanimiva razstava del in zbirke delavcev, ki jo je skupaj s kranjskim numizmatičnim društvom pripravil Mihael Petek, z zbirko starega denarja Janez Robar. Se je predstavil Damjan Stirn razstavljal svoja najuspešnejša slikarska dela. Ta izražajo redko občutenost v barvi in obliki nekoliko lirčne. S to razstavo Savčani uresničujejo dva cilja; približati ustvarjalno delo človeku, po drugi strani pa dati možnost prav temu delovnemu kolegi, da pokaže svoja kulturno-umetniška izražanja. (H. J.) – Foto: F. Perdan

Dan odprtih vrat

V škofjeloški knjižnici delovno proslavili kulturni praznik – Pomenek o mikavnosti branja – Knjižnica postaja žarišče kulturnega življenja v Škofji Loki

Škofja Loka – Ko so v knjižnici Ivana Tavčarja v Škofji Loki pred časom snovali svoj statut, so se ustavili ob Prešernovem dnevu. Nikjer vendar ni zapisano, da so lahko kulturne ustanove ta dan zaprte, so dejali. Že kar v navado je ponekod prišlo, da so kulturni delavci ta dan prosti in kulturni praznik se je tako sprevaljal v praznik kulturnih delavcev. Škofjeloški knjižničarji pa so se odločili, da bodo v kulturnem tednu še popestrili svojo dejavnost ter delovno obeležili Prešernov dan.

Pretekli četrtek so široko odprli vrata knjižnice in sprejemali obisk delovnih kolektivov, sol in občanov. Ideja ni nova, pravi vodja knjižnice Janko Krek. »Dan odprtih vrat« že več let uvaja Narodna galerija v Ljubljani. Dopoldne so prihajali zlasti učenci škofjeloških osnovnih šol. Ves dan pa so knjižnici našli preko 400 obiskovalcev. Knjižničarji so jim razkazali urejenost novih prostorov – koncem preteklega leta so se namreč preselili v nekdanje prostore Ljubljanske banke – in jim povedali vse, kar mora bralec vedeti, ko pride v knjižnico. Zlasti mlajšim bodo napotki koristili in verjetno jih bo odslej še več, ki bodo prihajali v knjižnico.

V četrtek je knjižnica uvedla še eno novost. Sprejemala je nevrnjene knjige brez zamudnine. Obiskovalci so lahko brez strahu pred zamudnino urejali svoje obveznosti do knjižnice. Naše knjižnice doslej take prakse niso uvajale, v tujini pa so dnevi, ko bralec lahko vračajo knjige brez zamudnine, zelo uspešni. Škofjeloški bralec so to pobudo knjižnice malce prezrli ali pa jih je novost presenetila. Morda se jih bo prihodnje leto več odzvalo vabilu.

Na predvečer prazničnega dne pa so škofjeloški knjižničarji pripravili literarno srečanje. Tekla je beseda o Prešernu in o mikavnosti branja. Gost iz Ljubljane, Jaro Dolar je svoje misli gradil na citatih pomembnih pisateljev in prikazal, kako knjiga spremlja človeka vse življenje. Vida Zupančeva, ki je – koraj četrt stoletja vzgajala mlade Ločane in bila vseskozi mentorica dramsko-recitacijskega krožka, je razmišljala o Prešernovih verzih, ki nam še danes veliko pomenijo. Ob tem velja omeniti, da je Vida Zupanc za svoje z idealizmom in globokim humanizmom prežeto delo na

amaterskem kulturnem področju prejela najvišje priznanje Zveze kulturnih organizacij – odličje Svobode z zlatim vencem. Sproščen pogovor so dopolnjevale Prešernove pesmi, ki jih je recitirala Marija Lebar. Janko Krek pa je prikazal delo knjižnice, ki se vse bolj odpira širokemu krogu občanov in skuša zadovoljevati njihove najrazličnejše potrebe po kulturnih dobrinah.

Začetek kulturnega tedna v Predosljah je v soboto zvečer privabil več kot dvesto gostov in krajanov. – Foto: F. Perdan

Začetek kulturnega tedna v Predosljah Predstava Razvaline

Predoslje – Sobotni uvod v kulturni teden KUD Svoboda v Predosljah bi bil vsekakor bolj vesel in sproščen, če ga ne bi skalila novica o smrti Edvarda Kardelja, ki je dala sicer slovesnemu in pomembnemu trenutku grenak pečat. Po skopem orisu 70-letnega delovanja društva je predstavnik pokroviteljice kulturnega tedna skupščine občine Kranj Edo Jurjavec nakazal pomen kulturnega poslanstva, zlasti ljubiteljskega dela zunaj mestnih središč, pomemben prispevek Franceta Prešerna v slovenski in svetovni književnosti in Edvarda Kardelja, velikega borca za naš lepši danes in jutri.

Spomnili so se domačina Borisa Zihlerla, ki je zelo cenil Prešernovo besedo, in ob tretji obletnici njegove smrti pripravili razstavo njegovih del. Stene knjižnice pa v teh dneh krasijo tapiserije Silve Bernik, ki se v ljubljanski Dekorativni tovarni ukvarja z deseni, doma pa tke prečudovite tapiserije na ročnih statvah. Razstava del, ki jih je ustvarila v zadnjih dveh letih, bo odprta do 15. marca.

Škofjeloška knjižnica je po nekaj mesecih, odkar se je preselila v nove prostore, ki ne utesnjujejo več njene dela, postala pravo žarišče kulturnega življenja v Škofji Loki. Skoraj sleherni večer se v večnamenskem prostoru knjižnice vrstijo predavanja, literarni večeri, ure pravljic za otroke, glasbeni večeri. S temi prireditvami skuša pritegniti tudi tiste, ki ne berejo le knjig. Treba pa je povedati, da za to pestro dejavnost, prizadevni delovni kolektiv ne dobiva dodatnih sredstev. Osnova njihovega dela, kakor tudi vseh sodelavcev teh prireditev, je velik entuziazem in želja, ne le približati knjigo delovnemu človeku, temveč napolniti njegov vsakdanjik z dejavnostjo, ki ga bogati. Vse več mladih prihaja v knjižnico. Otroci težko čakajo na dan, ko so na vrsti ure pravljic. Studentje se redno sestajajo v knjižnici.

Z vsoto dopolnilno dejavnostjo pa se širi krog bralcev. V preteklem letu so vpisali preko 500 novih. Izposojenih je bilo več kot sto tisoč knjig, od tega samo v Škofji Loki 81.000. Torej je vsak Škofjeločan prebral po osem knjig.

M. Volčjak

Ob odprtih vratih...

Zlasti solarjev je bilo veliko, ki so s svojimi učiteljicami prišli v četrtek na obisk v knjižnico. Ustavili smo nekatere z osnovne šole Peter Kavčič v Škofji Loki in jih povprašali, kaj menijo o »dnevu odprtih vrat«.

ALBINA ROZMAN, predmetna učiteljica zemljepisa in zgodovine

Pripeljali smo jih, da bodo vzljubili knjigo in večkrat prišli v knjižnico, da bi jih upeljali v to knjižnično dejavnost. Tudi v šoli pripovedujemo, da je knjiga človekov najboljši prijatelj. Vendar pa škofjeloška knjižnica ni le izposojevalnica knjig, saj ima vrsto drugih dejavnosti, od poučnih predavanj do glasbenih večerov. Sola dobi vsak mesec program teh prireditev in razredniki učencem priporočamo obisk.

IVAN BOŽNAR, učenec 8. razreda

Ogledali smo si, kako so razporejene knjige v knjižnici. Mene zanimajo predvsem knjige s psihološko in politično vsebino in odslej jih bom laže sam poiskal. Pokazali so nam, kje lahko preberemo knjige, ki jih ne moremo odnesti domov. Zelo lepo so uredeni prostori za razna predavanja, meni je posebej všeč prostor za glasbene večere.

ZLATKA TUŠEK, učenka 6. razreda

Večkrat pridem v knjižnico, sedaj ko je tako lepa, še raje. Zahajam v pionirski oddelek, kjer lahko sama izberem kar želim, če pa ne najdem, povprašam knjižničarke, ki mi rade pomagajo. Mena najbolj zanimajo partizanske in šaljive zgodbe. Morda bom odslej prišla tudi na predavanja.

Faksimile Borovih »Pesmi«

Ob kulturnem prazniku izšel tudi zbornik Plenuma kulturnih delavcev – Šesti sklic osvetlil ustvarjalno dediščino Borisa Kidriča

Ljubljana – Na predvečer kulturnega praznika je republiška konferenca SZDL sklicala tiskovno konferenco, na kateri so njen predsednik Mitja Ribičič, poleg Lidije Sentjerc pa še mnogi drugi kulturni delavci, udeleženci narodnoosvobodilne borbe, ter nekateri tovariši in tovarišice, ki so delali v partizanskih tiskarnah, seznanili novinarje z dvema zanimivima izdajama: ponatisom »Pesmi« Mateja Bora, ki jih je leta 1944 izdal propagandni odtis pri Pokrajinskem odboru OF za Gorenjsko, in zbornikom lanskega Plenuma kulturnih delavcev Osvobodilne fronte.

Posebna pozornost velja izdaji Borovih »Pesmi«. Gre za faksimile edinega ohranjenega izvoda zbirke, zato je bila tudi za soizdajatelja, Cankarjevo založbo, to zelo privlačna izdaja. Predgovor k zbirki je napisal Lojze Gostiša in ga naslovil »Partizanska knjiga z nenavadno usodo«. Gostiša je orisal življenjsko pot zbirke, ki je bila poleg leta 1942 v ilegalni Ljubljani natisnjena zbirke »Previharimo viharje«, edina Borova v partizanih natisnjena pesniška zbirka. Ob tem je poudaril za gorenjsko področje v letih od 1941 do 1945 tako značilno delovanje tehnik, njihovo razgibano organizacijo ter informacijsko, propagandno in ne nazadnje kulturno poslanstvo. Posebej je prikazal usodo tiskarne, ki je natisnila Borovo zbirko – tisk zbirke je bil namreč zaupan prvi gorenjski tiskarni, imenovani Julija, ki je bila četrte ure hoda oddaljena od Loga pri Gabrku v Poljanski dolini. Aktualna vrednost Borove pesni-

ške zbirke v današnjem času je predvsem v tem, da mlademu rodu priča o tedanjem človeškem izkustvu in kot umetniško delo, ki je v kulturo vneslo nova estetskega pojmovanja. Hkrati pa je zavidljiv dokument umetnostnega ustvarjanja in kulturne politike našega narodnoosvobodilnega gibanja.

Zbornik lanskega petega sklica Plenuma kulturnih delavcev OF na temo »Kultura, revolucija in današnji čas«, prinaša avtorizirane referate udeležencev, ki so soustvarjalno prispevali v posvetovanju. Ne vsebuje pa zelo zanimive razprave, ki se je razvila na posvetovanju. Ker je za naš kulturni prostor zelo pomembno, da vsi prispevki dobijo knjižno obliko, bo naslednji zbornik skušal prikazati javnosti celovit odsev plenuma. Pri nadaljnjem osvetljevanju kulturnega izročila narodnoosvobodilne borbe bo treba združiti prizadevanja Plenuma kulturnih delavcev in Centralne tehnike pri izdaji dokumentov in ponatisov iz partizanskih let. Kaže pa se tudi potreba po zbirni predstavitvi kulturnega deleža narodnoosvobodilne borbe jugoslovanski in širši svetovni javnosti.

S tem so tudi nakazane naloge Plenuma kulturnih delavcev OF, ki je imel pretekli četrtek, na dan slovenskega kulturnega praznika, svoj šesti (tretji povojni) sklic. Posvečen je bil spominu Borisa Kidriča, enega glavnih strategov partizanskega boja in revolucije, njegovemu odnosu do kulture oziroma njegovemu delu za kulturo.

M. Volčjak

Osvoboditev Skopja – Uprizoritev Jovanovičeve Osvoboditve Skopja, za katero so minuli četrtek gostovali člani Centra za kulturno dejavnost ZSM iz Zagreba, je v dvorano Gorenjskega sejma v Kranju privabila okroglo 1200 gledalcev z vseh koncev Slovenije. Predstava je bila uručena v Teden slovenske drame 79 kot odmev slovenske dramatike v Jugoslaviji. Sodobno dostavljeno delo je režijsko pripravil Ljubisa Ristić in izdelal pravcati gledališki spektakel, ki pa mu kvalitete ni moč oporekati. – Foto: F. Perdan

Kernjakovih 80 let

V petek, 9. februarja, je na Trebiji pri Sentilju, kjer že leta in leta prebivatrden Kernjakov rod, dopolnil 80 let eden največjih koroških Slovencev skladatelj Pavle Kernjak.

Komaj sedemletnega fantiča je oče organist posadil na kolena in položil njegove drobne ročice na tipke. Usadil mu je ljubezen do pesmi in petja, ki se je vedno bolj razrašala in mu krajšala čas tudi danes, ko ne zmore več dela na trdi

kmečki zemlji. Sede k harmoniju, ki mu ga je še oče kupil, igra in poje in sklada nove pesmi. Njegove ljubke vnučke in vnuki so mu navdih, smeh je njegov prijatelj, ne spregleda pa niti trpljenja in večnega boja svojega naroda. Njegove pesmi so del njih. Ponarodele so. Rož, Podjuna, Zila pa Mojcej in Katrcia in Zakaj več Dravca ne šumi in mnoge druge so koroške, ne le Kernjakove pesmi.

H. J.

H. Jelovčan

Pripravljen program razvoja obveščanja

Odločitve le na osnovi temeljito pripravljenih izhodišč razvoja celovitega sistema obveščanja v občini – Praznina pri obveščanju najširšega kroga delovnih ljudi in občanov –

Skofja Loka – Razprave in ocene, kakšna je obveščena delovnih ljudi in občanov v občini Skofja Loka, niso nove. Že pred leti, zlasti ob praznovanju 1000-letnice mesta Skofja Loka, so se porajale ideje o ustanovitvi lokalne radijske postaje, kasneje tudi misli o osnovanju lokalnega glasila. Hiter družbeno-ekonomski razvoj in razvoj delegatskih samoupravnih odnosov zahteva tudi ustrezne oblike obveščanja.

Najdlje so šli Žirovci, ki so koncem preteklega leta preko svoje krajevne skupnosti poslali občinski konferenci SZDL vloge za ustanovitev lokalne radijske postaje. Tudi to je bila pobuda za pripravo temeljitega programa razvoja celovitega sistema obveščanja v občini. Preurjene odločitve bi namreč lahko povzročile tudi vrsto težav. Predsedstvo občinske konference SZDL je zato imenovalo posebno komisijo za pripravo programa, pobudo za to pa je dal tudi izvršni svet občinske skupščine.

Program je pripravljen in v preteklih dneh ga je že obravnaval izvršni odbor občinske konference SZDL in svet za informiranje, nakar ga bo pretreslo še predsedstvo in občinska konferenca SZDL. Delegati bistvenih vsebinskih pripomb niso imeli, saj so menili, da so pripravljene analize le potrditev tez in trditve, ki doslej niso bile preverjene. Zato so poudarili, da bo treba čimprej urediti sprejeta izhodišča.

V občini Skofja Loka so v preteklih letih napravili prve konkretnije korake v razvijanju obveščanja v delegatskem sistemu. Kritično velja oceniti predvsem neusklajenost procesov obveščanja na različnih ravneh pa tudi to, da marsikje niso bili niti strokovno, niti sistematično pripravljene realizirati večjih prenikov.

Program razvoja celovitega sistema obveščanja v občini Skofja Loka vsebuje: analizo sistema obveščanja v občini, posebej obveščanja v organizacijah združenega dela, nakazuje možnosti nadaljnjega razvoja informacijskega sistema v organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih, opredeljujejo pomen in vlogo lokalne radijske postaje v neposrednem družbenem okolju, ob koncu pa

tudi mesto in vlogo INDOK centra in sveta za informiranje pri občinski konferenci SZDL.

Iz analiz lahko povzamemo, da obstaja v občini Skofja Loka informacijska praznina pri obveščanju najširšega kroga delovnih ljudi in občanov, to praznino pa zapolnjuje neposredno komuniciranje, zlasti medosebno. Sredstva obveščanja v organizacijah združenega dela in informativne skupine v krajevnih skupnostih so preveč zaprte v svoja ozka okolja in niso odraz potreb in zahtev, ki jih postavljajo delovni ljudje in občani kot subjekti informiranja v procesu delegatskega odločanja. Izstopa glasilo Alpine »Življenje – delo«, ki se tesno povezuje z dogajanjem v krajevni skupnosti. Podobni premiki so opazni tudi v Alpesu, Gorenjski predilnici in Tehniku.

Sredstva množičnega komuniciranja, ki so razširjena v občini, pa so mediji, ki ne morejo v polni meri zadovoljevati pobeh po lokalni informaciji. Najbolj bran je časopis Glas, vendar je ta regionalni informator, ki prav tako ne more zadovoljiti vse večje potrebe po lokalni informaciji.

Še premalo poklicnega usmerjanja

Kranj – Zavod SRS za šolstvo, organizacijska enota Kranj sta v petek pripravila zanimiv posvet o poklicnem usmerjanju učencev, na katerega sta povabila ravnatelje osnovnih in srednjih šol, poverjenike za poklicno usmerjanje v šolah, predstavnike delavskih univerz, občinskih in posebnih izobraževalnih skupnosti in nekatere druge.

Najprej je bilo govora o delu komisij in mentorjev za poklicno usmerjanje mladine v šolah, ki bi morali tesneje sodelovati z občinskimi in še zlasti posebnimi izobraževalnimi skupnostmi kot tudi z drugimi vzgojnoizobraževalnimi organizacijami in organizacijami združenega dela. Tako obliko usmerjanja

ki jih zahteva zlasti vse večje uveljavljanje delegatskih samoupravnih odnosov.

Usklajen in povezan pretok informacij v okviru občine bo tudi INDOK centru omogočal uspešnejše uresničevanje ene njegovih temeljnih nalog – posredovanje informacij delovnim ljudem in občanom.

Poleg poudarka za vse večjem odpiranju glasil organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti se kot najsmotnejša rešitev nakazuje osnovanje lokalnega sredstva javnega obveščanja. Pri tem ima vsekakor vrsto prednosti lokalna radijska postaja, saj bilo z obliko hitrega in jedrnatega poročanja skladno dopolnjeno temeljito in poglobljeno poročanje sredstev množičnega komuniciranja, ki so razširjena v občini in seveda glasil organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti.

Ob tem bo seveda treba upoštevati vlogo krajevnih skupnosti Žiri in pri izdelavi idejnega projekta, ki ga bo pripravil RTV Ljubljana, izhajati iz naslednjih elementov: najprej naj prične z delovanjem studio v Žireh, nato naj se ustanovi studio v krajevni skupnosti Skofja Loka, ki bo posredoval informacije tudi na oddajnik za Žiri in Zelezničke, predvideti je treba tudi način povezovanja med njimi.

O programu razvoja celovitega sistema obveščanja v občini Skofja Loka bodo seveda morali razpravljati tudi na Gorenjskem, saj bo zlasti studio v Skofji Loka posegel v ta prostor. M. Volčjak

bi morali vključiti tudi v poklicne, srednje šole in gimnazije. Po podatkih Zavoda SR Slovenije ima kolkortolico organizirano poklicno usmerjanje le okrog 25 odstotkov teh šol. Se zlasti pa je malo spodbudna ugotovitev, da je z različnimi oblikami poklicnega usmerjanja kranjska občina precej pod republiškim povprečjem.

Podobno sodelovanje med vzgojnoizobraževalnimi organizacijami in izobraževalno skupnostjo bi moralo veljati tudi za usmerjanje vpisa učencev. Letošnji vpis bo nekoliko drugačen kot prejšnja leta. Ne bo takojmenovane predhodne prijave. Začel se bo sredi marca, ko bodo v dnevnikih Delo in Večer objavljena prosta mesta v srednjih, višjih in visokih šolah. Ob vpisu ne bo več potrebne »karakteristike« o posameznem učencu, pač pa bodo o sprejemu odločali uspeh v posameznem predmetu in pozitivna nagnjenja učencev. Dokončen vpis s spričevali bo nato junija in kasneje še avgusta za tiste učence, ki jim prva priložnost ni uspela.

Udeleženci posveta so se seznanili tudi s poklicnimi presežki in primanjkljaji na Gorenjskem. Še vedno nam manjka poklicev kot so metalurg, ključavničar, varilec, klepar, tehniški strojni risar, monter ogrevalnih in hladilnih naprav, monter TT linij, zidar, tesar in podobni gradbeni poklici, gumar, mesar, pek, slaščičar, kuhar, natak, dimnikar, logar in gozdar, gradbeni tehnik in podobno. Preveč pa imamo avtokleparjev, graverjev, zlatarjev, avtomehaničarjev, RTV mehanikov, električarjev (razen obratovnih), avtoličarjev, stavcev in tiskarjev, knjigovezov, frizerjev, geodetskih tehnikov, sanitarnih, farmacevtskih, zobarskih in likovnih tehnikov. V zvezi s tem je za učence osnovnih šol Skupnost za zaposlovanje Kranj pripravila tudi pregledno knjižico Poklicev preveč – poklicev premalo, ki naj bi jim pomagala pri odločitvi, kam po osgovni šoli.

Kako pomembno je poklicno usmerjanje učencev, kažejo vsakoletno primerjave, ki razkrivajo veliko neskladje med potrebami po posameznih poklicih in prilivi v te poklice. Spoznanje o omejenosti kadrovskih virov – vsako leto osnovnošolsko obveznost na Gorenjskem zaključijo okrog 2300 do 2700 učencev, kar je za potrebe združenega dela premalo – še bolj zaostreje neusklajenost med poklicnimi nameni in dejanskimi potrebami združenega dela. Zato bi morale kadrovske službe dati veliko večji poudarek srednjeročnim in dolgoročnim planom delavcev, saj na priliv iz drugih območij Slovenije ali iz drugih republik dolgo ne moremo več računati.

V nadaljevanju posveta je bilo govora še o usmerjanju v vojaške poklice in v šolo za mladeniče kadete, o uporabi filmov pri poklicnem usmerjanju ter o rezultatih ankete, s katero so temeljne in delovne organizacije ter skupnosti izrazile željo po sodelovanju pri poklicnem usmerjanju mladine. H. Jelovčan

Ob akciji Ilegalcev Kranj prizorišče diverzantske dejavnosti

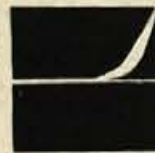
Kranj – Nekateri od krajanov krajevne skupnosti Kranj-Center in naključnih obiskovalcev so v sobotnem popoldnevu najbrž začudeno opazovali lepake z revolucionarno vsebino, prtajno razobešanje zastav in »bombardiranje« objektov. Tisti, ki so bili obveščeni o mladinski taborniški akciji Ilegalcev, pa so z zanimanjem opazovali, kako se bo izšla.

Devet ilegalcev, pripadnikov zveze rezervnih vojaških starešin, je imelo te deževne zimske sobote nalogo z dimnimi bombami in petardami »onesposobiti« devet objektov: pošto, dvorano kina Center, prodajalno Merkur in Globus pa še nekatere mostove in šole, razen tega pa še razobešiti na vidna mesta zastave in lepiti lepake. Ekipa tabornikov in mladincev, ki jih je bilo okrog trideset, so skušale omejiti diverzantsko delovanje ilegalcev. Postavili so straže, ki so branile ogrožene objekte, ostali pa so se z natančnim opisom oseb v ilegali razkropili naokrog in ustavljali sumljive ljudi. Ilegalce, ki so jih prepoznali po značji ZSMJ na notranji strani sukničca, so morali izročiti štabu akcije, ki jim je zapisal dosežene točke. Če pa je ilegalce celotno sabotažo pripeljal do kraja, so ekipe iskalcev izgubile točke, saboter pa se je zmagovalno javil štabu. Prizadevnim iskalcem so

pri delu pomagali tudi občani, mladinci, ki so nadzorovali potek in imeli potrebne informacije, včasih pa so morali nič hudega slutečim občanom, ki so bili kot sumljivi nepriskovano »prijeti«, prijazen pojasnil namen tega čudnega početja.

Ves čas so po terenu patrolirale trije stražarji z radijskimi oddajniki, ki so po hitri poti obveščali vodjo akcije o dogajanju na prizorišču. Takole je razočarano sporočil eden iz njih, ko je »pade« Globus: »Ilegalce je aktiviral bombo, razobešil zastavo, nalepil plakat, zraven se je pa prav hinavsko smejal!«

Tako privlačno obujanje tradicije NOB in spoznavanje strategije taktike neoboroženega odpora je prihodnje prav gotovo treba nadaljevati. Že akcija, ki se je v soboto petih iztekla, je bila širše zasnovana kot tiste prejšnja leta, ko je v sodelovanju le taborniško članstvo. Prihodnje leto pa jo nameravajo razširiti na vse mesto, v njej sodelovati le taborniško članstvo. Vendar pa je ob tako razširjeni akciji treba že mnogo prej razmisliti o materialnih in organizacijskih pogojih zanje. D. 2

AERODROM LJUBLJANA-PULA
Letališko in turistično podjetje

I. Razpisna komisija Delavskega sveta TOZD Brnik, Aerodromska dejavnost razpisuje dela in naloge

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TOZD BRNIK, AERODROMSKA DEJAVNOST

Za razpisane delovne naloge se zahteva:

- visoka izobrazba prometne, pravne, ekonomske, strojne ali elektro in ostalih sorodnih smeri;
- najmanj 5 let delovnih izkušenj, zaželeno v letalstvu, od tega vsaj 3 leta na odgovornih delih oz. delovnih nalogah;
- obvladanje svetovnega jezika, zaželeno angleščine;
- da je pri dosedanjem delu pokazal dobre organizacijske sposobnosti in smisel za vodenje.

Poleg zgoraj navedenih pogojev morajo biti kandidati za razpisana dela in naloge družbenopolitično razgledani in aktivni, s moralnimi vrtilinami in ustvarjalnim odnosom do samoupravljanja.

2. VEČ VOZNIKOV C – GASILCEV za opravljanje delovnih nalog pri odpravi in sprejemu letal

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- končana šola za poklicne voznike
- končana šola za poklicne gasilce

II. Komisija za delovna razmerja TOZD Kranj – Pula, gostinstvo in turizem objavlja naslednje proste delovne naloge

1. KUHANJE JEDI
2. TOČENJE PIJAČ GOSTOM IN NATAKARJEM
3. OSKRBA LETAL S HRANO IN PIJAČO
4. POMIVANJE, POSPRAVLJANJE IN POMOČ V KUHINJI
5. ČIŠČENJE PROSTOROV IN SHRANJEVANJA PERILA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1. – končana gostinska šola kuharske smeri
- pod 2. – končana gostinska šola natakarske smeri
- pod 3. – KV delavec v živilski stroki in vozniški izpit »B« kategorije
- pod 4. – končana osemletka
- pod 5. – končana osemletka

III. Komisija za delovna razmerja delovne skupnosti skupnih služb objavlja naslednje proste delovne naloge

1. PROJEKTIRANJE VISOKIH GRADENJ
2. EVIDENTIRANJE KONTIRANJE MATERIALNIH DOKUMENTOV
3. DELA ARHIVIRANJA, DOKUMENTACIJE IN INFORMIRANJA
4. ADMINISTRATIVNO TEHNIČNA DELA
5. KNJIŽENJE NA ASKOTI

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1. – končana fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, opravljen strokovni izpit
- pod 2. – popolna srednja šola ekonomske ali komercialne smeri in dve leti delovnih izkušenj na podobnih delih
- pod 3. – popolna srednja šola upravne ali podobne smeri in dve leti delovnih izkušenj na podobnih delih
- pod 4. – popolna srednja šola upravno-administrativne ali ekonomske smeri in eno leto delovnih izkušenj na podobnih delih
- pod 5. – popolna srednja šola ekonomske ali administrativne smeri in 6 mesecev delovnih izkušenj oziroma nepopolna srednja šola administrativne smeri in 1 leto delovnih izkušenj v knjižarstvu na askoti

Za delo na letališču je pogoj tudi dovoljenje po 63. členu Zakona o prehajanju čez državno mejo in gibanju v mejnem pasu.

Kandidate prosimo, da svoje ponudbe z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh od objave razpisa na naslov: Aerodrom Ljubljana-Pula, Kadrovska služba, 64210 Brnik Aerodrom.

Na ponudbe pod I napišite tudi oznako »Razpisna komisija DS TOZD Brnik, Aerodromska dejavnost«.

Novost iz kranjske pekarnice

Tončkov kruh in snežni kolač

Kranj – Temeljna organizacija Zita iz Ljubljane Pekarna Kranj je pretekli četrtek predstavila predstavnikom kranjskih trgovskih delovnih organizacij dva nova izvorna izdelka: tončkov kruh in snežni kolač. Oba izdelka se utegneta že ta teden pojaviti v naših trgovinah in popestrili ponudbo pekarskih izdelkov. Tončkov kruh in snežni kolač sta bila razvita v laboratorijih ljubljanskega Zita, spečena pa v kranjski pekarni. Tončkov kruh ima trajnost najmanj 15 dni, snežni kolač pa tri dni. V kranjski pekarni so se odločili, da bodo z novima izdelkoma najprej založili trgovine na območju Kranja, kasneje pa tudi v drugih krajih. Predstavniki temeljne organizacije združenega dela Pekarna Kranj poudarjajo, da z novima izdelkoma bogatijo proizvodnjo pekarskih izdelkov. Že tradicionalne proizvode že ponujati nove, ker

bodo le tako proizvodne zmogljivosti lahko boljše izkoriščene, ustvarile pa bodo tudi nekaj dohodka, ki ga pri klasični pekovski proizvodnji ni pričakovati. Pri kruhu je akumulacija premajhna. Predvsem pa je pomembno, da takšnih proizvodov ne bo več treba voziti od drugod in jih drago plačevati, čeprav tudi modelov za nova proizvoda še ne izdelujemo doma in pomaga uvoz.

Tončkov kruh je posebna vrsta šarkla, spečenega iz rumenjakov, rozin, kandiranega sadja in raznih arom, izdelku pa zboljšata okus še margarina in najrazličnejše masčobe. Tončkov kruh bo pomembna jed ob čaju, kavi, sadnih sokovih in podobnih napitkih. Snežni kolač pa v Kranju spečejo iz beljaka oziroma snega iz beljaka, sladkorja, moke in raznih arom.

Novosti kranjskih pekav kaže poskusiti!

Tončkov kruh in snežni kolač, novost kranjske Pekarne, kmalu na policah trgovin in na mizah potrošnikov. – Foto: F. Perdan

V KRATKEM PO GORENJSKI V KRATKEM PO GORENJSKI V KRATKEM

Zimake radosti – Učenci višjih razredov osnovne šole Matija Vlačič iz Labina so zimske počitnice preževali v Gozd-Martuljku. Vsak dan so se povzpeli tudi na Srednji vrh ter se odtod s sankami odpeljali v dolino. -fr

Zapuže – Za delavce tovarne Sukno v Zapužah so pred nekaj leti zgradili dva manjša bloka. Ker še vedno primanjkuje stanovanj, so lani začeli graditi še tretji blok, v katerem bo šest stanovanj. Blok je zdaj pod streho in predvidevajo, da bo useljav letos poleti. – B. B.

Mojstrana – Zima še vedno traja, zato tudi nevarnost poledice, posebno ob hladnih jutrih, še ni minila. Toda tabla, ki naj bi v Mojstrani opozarjala na poledico, že lep čas »počiva« za bližnjo ograjo. Ničče od odgovornih se ne spomni, da bi jo postavil na mesto, kamor sodi. In kdo bi odgovarjal takrat, ko bi zaradi manjkajočega prometnega znaka prišlo do nesreče! – A. Kerštan

Vrtec v Smedniku – Delavci SGP Graditelj Kamnik so končali prenovo enote VVZ Medvode v Smedniku. Za prenovo bivše gostilne v vzgojnovarstvene prostore je SIS za otroško varstvo občine Ljubljana-Siška prispevala 2 milijona dinarjev. Končno bo 60 otrok dočakalo »uselitev« v nove prostore; kaže, da še ta mesec. -fr

V KRATKEM PO GORENJSKI V KRATKEM PO GORENJSKI V KRATKEM

Delovni obisk

Člani republiške konference ZSMS obiskali nekatere osnovne organizacije zveze mladine v škofjeloški občini – Ocena delovanja in smernice za nadaljnje delo

Škofja Loka – Člani republiške konference ZSMS Jože Nered in Bojan Butolen ter predsednik Medobčinskega sveta ZSMS za Gorenjsko Srečo Nečimer so pred kratkim obiskali škofjeloške mladince. Namen obiska je bilo seznanjanje z delom v osnovnih organizacijah zveze mladine v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in šolah ter ocena delovanja komisij in centrov pri občinski konferenci ZSMS Škofja Loka in ne nazadnje, kakšno je povezovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami. Hkrati so hkrati podali smernice za boljše delo

v bodoče in vsi so se strinjali, da so taki delovni obiski še kako potrebni in dobrodošli, saj se občinske konference nemalokdaj srečujejo s problemi, ki jim same niso kos.

V Gorenjski predilnici, kjer so posvetu prisostvovali tudi nekateri predstavniki ostalih družbenopolitičnih organizacij v tej organizaciji združenega dela, je tekel sproščen pogovor o organiziranosti in akcijem programu mladinske organizacije. Pokazalo se je, da se mladi zelo uspešno vključujejo v vsa področja dela. Ker imajo več osnovnih organizacij zveze mladine, so jih predstavniki republiškega vodstva opozorili, da se njihovo delovanje ne sme omejevati le na koordinacijski svet, kar se pri podobni organiziranosti čisto pojavlja, ampak naj bo ta le povezovalna in usklajevalna akcija. Mladi v Gorenjski predilnici so jim povedali, da se tega ne bojijo, ker se od vsega začetka trudijo, da bi osnovne organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela resnično delale.

Mladinci na Osnovni šoli Trata so predstavili svojo osnovno organizacijo, ki je lahko za vzgled ostalim organizacijam po šolah, kar je nedvomno velika zasluga mentorice, ki v delo z mladimi vložijo veliko truda in časa. Prikazali so svojo izvenšolsko dejavnost, izdajanje glasila »Trata«, za katerega so prejeli že več priznanj, vsakoletno sodelovanje na kvizu »Tito-revolucija, mir«, počitniško delo v delovni organizaciji Jelovica in drugo.

Osnovna organizacija ZSMS Gorenja vas se ubada s težavami, ki so značilne za delovanje v krajevnih skupnostih. Imajo svoj prostor, ki ga trenutno obnavljajo, vendar se stalno borijo s finančnimi težavami. Pomagajo si z organizacijo plesov, pri čemer jim pomaga TVD Partizan v Gorenji vasi, ki jim posoja dvorano. Dobro sodelujejo s krajevno skupnostjo, bolj uspešno pa bo moralo biti sodelovanje s krajevno konferenco SZDL.

Na posvetu z družbenopolitičnimi organizacijami je bilo poudarjeno povezovanje in usklajanje programov ter potreba po skupnih akcijah. Ob koncu obiska pa je bila še seja predsedstva in sekretariata občinske konference ZSMS, na kateri so predsedniki komisij in centrov podali svoja poročila in nakazali nekaj problemov, ki nastajajo pri delu. Predvsem so to začele težave nakaterih področnih konferenc, ki imajo šele kratek staž svojega delovanja.

Mojca Pirman

Leto otroka po zgledu Ljubencanov

Ljubno – Lep zgled, kako v praksi uresničevati zamisel o praznovanju leta otroka so pokazali v Ljubnem, kar gre pripisati pobudi krajevne organizacije RK in drugih organizacij v tej krajevni skupnosti.

Med minulimi šolskimi počitnicami je bilo v tej prijetni gorenjski vasi na 10-dnevnem bivanju deset učencev nižjih razredov osnovne šole iz krajevne skupnosti Vežice z Reke.

Mladi z Reke so prebivali pri družinah Alojza in Rezke Cvenkelj, Angele Stular, Marjane Markovič in Metke Močnik, ki je bila tudi pobudnica akcije. Skrbela je za vsesplošno dobro počutje otrok.

Zadovoljstvo otrok z Jadrana, ki so prvič v življenju doživeli pravo zimsko radost in spoznali gorenjske kraje, ljudi in njihove običaje, so izrazili v pismu gostiteljem. Kar ne morejo prehaliti lepih počitnic in obiskov kulturnih in drugih zanimivosti Gorenjske.

V poletnih mesecih nameravajo vrtni gostoljubje ljubenskim otrokom na morju. Zelijo tudi, da bi se stiki, ki so jih uspešno navezali, poglobili in razširili med odraslimi obeh krajev.

JR

NEKAJ SPREHODOV OKROG DOMŽAL ob bregovih Pšate, Bistrice in Rače

Opisuje Črtomir Zorec

Gradič Groblje, kakor ga je videl Valvasorjev bakrorezec leta 1698

(6. zapis)

Zaman bi današnji popotnik iskal grobeljski gradič, po Valvasorju kaj skromno stavbo, pozneje pa predelano v še kar lepo graščino Groblje, nemško Ebenfeldt ali Ebensfeldt.

ZACETEK IN KONEC

Stari Valvasor opisuje Groblje s prijaznimi besedami. Dobe sedno pravi: da »je graščina obdana z obsežnim obdelanim poljem v ravnini, v bližini je gozdčič, kjer ptice veselo pojo...«

Danes si Groblje lahko predstavljamo le z dveh upodobitev: prva je Valvasorjev bakrorez v njegovi Slavi, druga pa je fotografija iz let pred vdorom okupatorja. Zdaj graščine ni več, tudi kakih razvalin ne.

Posest je večkrat menjala lastnike; že v prejšnjem zapisu sem tri omenil. No, za Wurzbachi, ki so Groblje kupili l. 1843, je prešel grad v slovenske roke. Leta 1917 je stavbo z vsem posestvom kupil Anton Mrkun, toda ne zase; pač pa za društvo Dobrodelnost. In tako so se tu naselile redovnice, šolske sestre – usmiljenke. Le-te so v gradu nekaj let imele dekliško osnovno šolo s pravico javnosti.

Ze leta 1920 pa so Groblje pridobili lazaristi (t. j. moški red, ki je dobil svoje ime po samostanu Saint Lazare pri Parizu) – misijonarski red, ustanovljen že leta 1625.

Staro stavbo so novi lastniki popravili, povečali in preuredili za svoje potrebe (v gradu so namestili misijonarsko in lastno tiskarno). Kasneje je bil poleg gradu zgrajen še poseben »društveni dom«.

Med okupacijo so si Nemci Groblje prilastili, tiskarske stroje pa odpeljali. Da bi okupatorju preprečili bivanje in utrjevanje v gradu, je kamniški bataljon Slandrove brigade dne 3. oktobra 1943 požgal in porušil celotno stavbo (hkrati pa tudi bližnje železniško postajališče). Tiskarno so porušili slandrovcji pičlo leto pozneje, dne 16. maja 1944.

Po osvoboditvi so na mestu stare graščine postavili novo poslopje, v katerem je pričela leta 1954 z delom Višja gospodinjstva Šola. Poleg šole je bil zgrajen tudi sodoben internat. Ko so leta 1967 šolo ukinili, je poslopja prevzela Biotehnična fakulteta Univerze Ljubljana.

V bližnji vasi Rodici, na hiši številka 20, je vzidana spominska plo-

šča Jožetu Skoku, enemu izmed prvih organizatorjev Osvobodilne fronte na domžalskem območju.

GROBLJE – NOVA FARA

Kot Domžale, tako so tudi vse ravninske vasi na obsežnem območju v trikotu Trzin-Domžale-Mengeš, dolga stoletja pripadale prafari v Mengšu. No, potem pa so se kraji s podružničnimi cerkvami polagoma osamosvajali. Tako tudi Domžale (leta 1908), zdaj pa še Groblje. Reči bi sicer moral Jarše – tako se nova župnija uradno imenuje – a cerkev sv. Mohorja in Fortunata v Grobljah ji je le sedež, središče.

V novo faro sodijo zdaj naselja Zgornje, Srednje in Spodnje Jarše, Rodica in Groblje. – Nas bo zanimalo, kako bo poslej z Jelovškovim muzejem in s stilnimi koncerti, ki jih je domžalska kulturna skupnost prirejala v grobeljski cerkvi. – Zvedel sem za pojasnilo: da niti muzej, niti koncerti resne glasbe, niso v nasprotju z bogoslužjem v cerkvi in da se bodo izvajali kot doslej. – Nova ureditev cerkvenih pristojnosti pa bo koristna tudi za obstoj dragocnih Jelovškovih fresk. Prevečkrat zapra notranjščina postaja vlažna; redno zračenje, čiščenje, skratka revitalizacija grobeljske cerkve bo najbrž kar podaljšala življenjski obstoj prelepi slikariji starega mojstra – domačina.

KUŽNA ZNAMENJA

Nenavadno številna kužna znamenja v okolici Domžal pričajo, kako hudo je gospodarila tod okrog kuga ali »črna smrt«.

Ker bom o kugi in spominih na njo spregovoril nekaj več besed v prihodnjem zapisu, povem le na kratko: kužna znamenja v obliki okroglih ali oglatih stebričev, na katerih stoji mala »kapelica« s slikarjami »kužnih svetnikov« (Rok, Boštjan, Barbara, Rozalija idr.); večkrat je v podstavek stebra vklesana letnica.

Kužna znamenja stoje največkrat izven vasi, kar sredi polja. Tjakaj so naši predniki pokopavali od kuge umrle sovaščane – in ko je epidemija ponehala, so postavili nad mesta pokopa »kužna znamenja« – v spomin umrlih in v svarilo preživelim...

Gradič Groblje v letih med obema vojnama; zdaj stavbe ni več

Onesnažene jame na Jelovici

Bled – Člani Društva za raziskovanje jam Bled so med svojimi raziskovalnimi akcijami večkrat opazili izredno onesnaženost naših jam, kar velja še posebej za Jelovico. Večina jam je ob poteh in številni najdejo v jamah kraj za odlaganje smeti in drugih odpadkov. Nekateri jame oziroma brezna so dobesedno zstrpana, iz katerih uhaja tudi neprijeten vonj. V nekem breznu na Rovtarici so jamarji našli mrhovine, stare avtomobilske dele, vhod brezno pa zakriva avtomobilska karoserija. Tudi jame in vrtače okrog vikendov in hišic so polne nesnage. V jamah so tudi kemične snovi. Pomisliti bi morali, da je to izredna nevarnost za podtalno vodo, ki v tem svetu hitro ponikne. Ljudski pregovor, da je voda po pretoku čez sedem kamnov čista, v kraškem svetu Jelovice ne velja.

Jame so izredna in vsestranska vrednost. Koristile pa nam bodo lahko le čiste, vzdrževane ter urejene. V. Novak

Peto svetovno prvenstvo v smučskih poletih

Pokrovitelj Tito, častni predsednik odbora Stane Dolanc

LJUBLJANA - V prostorih Kompassa so člani organizacijskega odbora za izvedbo petega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih predstavili to prvenstvo. Peto svetovno prvenstvo bo namreč na velikanki bratov Lada in Janeza Goriška od 15. do 18. marca. Tako bo 165-metrski skakalnik, največja skakalna naprava na svetu, že drugič gostila najboljše in najpogumnejše smučarske letalce na svetu.

Prvo svetovno prvenstvo v poletih je bilo tudi v Planici leta 1972. Takrat je bila ta smučarska skakalna disciplina pri mednarodni FIS smučarski organizaciji zastopljena. Možje iz FIS niso in niso hoteli priznati te discipline. Torej so prav leta 1972 v dolini pod Poncami začeli orati ledino v teh prvenstvih. Že prvo tovrstno prvenstvo v Planici, zibelki smučarskih skokov na svetu, je uspelo in možje iz mednarodni smučarski organizaciji niso mogli več mimo tega, da imajo poletni že korenine. Drugo prvenstvo je bilo nato leta 1973 v Oberstdorfu, leta 1975 so bili organizatorji svetovnega prvenstva Avstriji v Kulmu, predani pa so ga priredili Norvežani v Vikersundu.

Planica - Minuli petek dopoldan je bil v prenovljenem domu Ilirija pogovor o pripravah na 5. svetovno prvenstvo v smučskih poletih, ki bo od 16. do 18. marca letos v Planici. Na srečanju, ki ga je sklical predsednik jeseniške občinske skupščine Slavko Osredkar, so člani organizacijskega komiteja seznanili predsednike občinskih skupščin Staneta Božiča iz Kranja, Leopolda Pernuša iz Radovljice, Viktorja Žaklja iz Skofje Loke in Milana Ogrisa iz Tržiča, predsednike izvršnih svetov gorenjskih občin, predstavnike medobčinskih družbenopolitičnih organizacij Gorenjske ter druge navzoče s potekom opravljenih del in nalogami, ki jih bo treba uresničiti v bližnji prihodnosti. Kot je povedal predsednik organizacijskega komiteja Niko Belopavlovič, je do manjših zamud v pripravah na prvenstvo prišlo zaradi problemov pri izbiranju finančnih sredstev. Ob tem je poudaril, da bo do prireditve, katere pokrovitelj je predsednik Tito, v Planici kljub temu vse nared. Na sliki: Lado Gorišek, Niko Belopavlovič, Slavko Osredkar, Zdravko Krvina in Rajko Šugman (od leve proti desni). - Foto: S. Saje

Muhasta zima nagaja tudi organizatorjem letošnjega petega svetovnega prvenstva v smučskih poletih na velikanki v Planici. Izredno veliko truda bo treba vložiti, da bo letalnica nareda do prvenstva. Organizatorji ne drže križem rok. Največja skrb jim je sneg. Zato ga s pridom konzervirajo. Ko smo v soboto obiskali prizorišče svetovnega prvenstva, so na letalnico sneg metali in ga konzervirali sodniki za merjenje dolžin. Na tem prvenstvu bo merjenje še klasično, saj elektronska naprava za merjenje dolžin še ni toliko usposobljena. (dh) - Foto: F. Perdan

XXXIV. državno prvenstvo v smučarskih tekih in nordijski kombinaciji

Čarman hitrejši od članov

KRANJSKA GORA - Zaradi smrti Edvarda Kardašja se je štiriinšestdeseto državno prvenstvo v smučarskih tekih in nordijski kombinaciji končalo predčasno. Na sporedu niso bili teki štafet članov, mlajših članov in starejših mladincev.

V teku mlajših članov na petnajst kilometrov Ivo Čarman v rateški smučini ni imel tekmeča. Zmagal je z veliko prednostjo in postavil med vsemi tudi najboljši čas.

Prestavljeno državno prvenstvo, le-to bi moralo biti na Jezerškem, v Rateče je pokazalo, da imamo dobre tekače in to od mlajših mladincev navzgor. Tega pe ne moremo trdit za člane in posebno za ženske. Vse manj in manj je tekmovalk. Tako nasploh ni bilo teka članic na 10 in 5 km in ne štafeta teka starejših mladink. Lahko samo zapišemo, da je ženski jugoslovanski smučarski tek v krizi, čeprav se dela s pionirkami, mlajšimi in starejšimi mladinkami. Toda to je vse premalo za dvig ženske kvalitete.

Božo Cvajnar iz ljubljanske Olimpije je dobil najdaljšo disciplino na štiriinšestdesetem državnem prvenstvu v Ratečah.

PRVI TEK DOBIL CVAJNAR

Tragična osebnost prvega članskega obračuna teka na trideset kilometrov je bil vsekakor Mojstrčan Tone Djuričič. Ta se je silovito pognal s starta, toda tekme ni dokončal. Tone je vse do petindvajsetega kilometra bil bitko s Cvajnarjem iz ljubljanske Olimpije. Na tem kilometru je bil v malenkostni prednosti Cvajnar, tesno za petami pa mu je bil Djuričič. Vendar so prav tu Toneta izdale moči, saj je komaj mesec dni pred tem prestal operacijo slepiča. Moral je odnehati. In Cvajnarju ni bilo težko osvojiti svoj prvi naslov med člani. Prijeto sta presenetila triglavana Rebersak in Cveto Podlogar iz Gorij.

TONETU VENDAR LE NASLOV

Tone Djuričič je v teku na 15 km le dočkal svoj dan in obranil lanski naslov na tej progi. Res je sicer, da je ponovno bil bitko, a tokrat z Maksom Jelencem iz kranjskega Triglava. Na izredno zahtevni progi je bil Djuričič najhitrejši. Vendar je Maks v zadnjih kilometrih padel, tako da je Tone le zmagal. Če ne bi bilo tega spodarjalja Jelenc, potem bi bil obračun še bolj zanimiv. Ponovno je dobro tekkel Rebersak iz Triglava, medtem ko se je Cvajnar moral sprijazniti s četrtem mestom. Na isti progi kot člani so med seboj obračunavali tudi mlajši člani. Že pred startom je bilo jasno, da je najresnejši kandidat za naslov naš najobetavnejši tekač Ivo Čarman iz Triglava. Ivo je šel v smučino res kot pravi favorit. Čeprav so ga ostali napadali, je Ivo držal vse napade, bil tako hiter, da je pritekel v cilj z boljšim časom kot zmagovalce članov Djuričič. Več kot za tri sekunde je bil Ivo hitrejši od Toneta. To je še ena potrditev, da je Čarman izredno nadarjen tekač.

Kar ni uspelo Tonetu Djuričiču iz Mojstrane v teku članov na trideset kilometrov, da bi ubranil naslov iz lanskega prvenstva, je Tone nadoknadil v teku na petnajst kilometrov. Med člani je bil najhitrejši in si tako le zagotovil državni naslov.

Tudi Dušan Djuričič iz Mojstrane, brat Toneta, je bil v kategoriji starejših mladincev tokrat nepremagljiv. Tako kot od Iva se tudi od Dušana na svetovnem prvenstvu v Kanadi pričakuje dobra uvrstitev. Pri mlajših mladincih je slavil Kranjskogorčan Kustec, ki je drugouvrčenega Pustovrha prehitel kar za dvaindvajset sekund. Jeli Jelovčan, sedemnajstletna Kranjčanka, je bila najhitrejša pri starejših mladinkah. Tudi ona je prepričljivo opravila z vsemi nasprotnicami. Radika Korpnik pa je osvojila naslov pri mlajših mladinkah.

Med starejšimi mladinkami je naslov v teku na pet kilometrov odšel v Kranj. Zmagala je članica Triglava Jeli Jelovčan.

Uradni napovedovalec odlično organiziranega državnega prvenstva, organizacija je bila v rokah SK Triglava iz Kranja - tekaška sekcija, v smučarskih tekih in nordijski kombinaciji je bil sekretar SZ Slovenije Miloš Rutar. Ker pa je drugi dan prvenstva občasno deževalo in snežilo, se je Miloš skrival tudi pod dežnikom.

Član kranjskega Triglava Maks Jelenc je v teku članov na petnajst kilometrov dobro tekkel. Bil je takoj za zmagovalcem Tonetom.

Sožalje tekmovalcev

KRANJSKA GORA - Udeleženci inštridesetega državnega prvenstva smučarskih tekih in nordijski kombinaciji so iz Kranjske gore v CK ZK Beograd poslali sočalno brošurico: »Ob smrti velikana naše revolucije graditelja nove socialistične upravnice tovariša Edvarda Kardašja tekmovalci in tekmovalke ter vodstvo tridesetega državnega prvenstva v tekih in nordijski kombinaciji, steno v Kranjski gori, izražamo naše globoko sožalje.«
Kranjska gora, 11. februar 1979

RAZBURLJIVA ŠTAFETA

Izredno kvaliteten je bil obračun pri mlajših mladincih. V borbo za osvojevanje državnega naslova so se spustili mlajši Kranjske gore, Olimpije in Kamnika. Po drugi predaji vse kazalo, da bo tretji Kranjske gore uspelo zmagati, pa je izredno dobro tekkel tretji mladinec Kamnika Sušnik. Ta je uspel nadoknaditi zmago in zmagal je pred Kranjskogorcem. Tudi pa so bili nato ljubljanci.

Kar ni uspelo fantom iz Kranjske gore, so to nato dosegle mladinke. Že so se razdalji so bile prve in nato tega niso več izpustile iz rok. Razburljivo je za tretje mesto. Mlade tekačice Triglav tekle dobro, najbolje pa Danila Bučanovi je uspelo, da je z veliko brzo stjo ugnala Meto Brelihovo iz Kamnika tako Triglavu pritekla bronasto odličje.

D. Humer
Foto: F. Perdan

Zmagovalec ženske kombinacije Marjan Paršič (Ilirija) v pogovoru s podpredsednikom SZ Slovenije Jožetom Zupcem ter z našima bivšima reprezentantoma Janko Knificem in Tonetom Pogonikom.

Rezultati prvenstva SFRJ

- člani 30 km - 1. Cvajnar (Olimpija) 1:46:24,3, 2. Rebersak (Trigl.) 1:48:00,3, 3. C. Podlogar (Gorje) 1:50:06,9, 4. Jelenc (Trigl.) 1:50:26,1, 5. Burger (Gorje) 1:52:24,5;
- 15 km - 1. T. Djuričič (Mojstr.) 52:52,6, 2. Jelenc 53:23,8, 3. Rebersak (oba Triglav) 53:58,3, 4. Cvajnar (Olimpija) 54:31,6, 5. Burger (Gorje) 54:50,1;
- ml. člani - 1. Čarman (Trigl.) 52:49,2, 2. Pibernik (Gorje) 54:29,1, Orešek (Ihan) 57:28,2, 4. D. Podlogar (Gorje) 58:25,8, 5. Osavnikar (Lovren.) 58:43,7;
- st. mladinci - 10 km - 1. D. Djuričič (Mojstr.) 35:28,5, 2. Kršinar (Olimpija) 35:39,4, 3. Klementič (Dol) 36:00,3, 3. Lebar (Jesenice) 36:40,8, 5. Domeneč (Teteks) 37:34,6;
- ml. mladinci - 5 km - 1. Kustec (Olimpija) 17:13,0, 2. Pustovrh (Olimpija) 17:35,7, 3. Gregorič (Ihan) 17:58,4, 4. Čarman (Trigl.) 18:03,9, 5. Sušnik (Kamnik) 18:04,2;
- st. mladinke - 5 km - 1. Jelovčan (Trigl.) 19:56,3, 2. Sušina (Olimpija) 20:03,2, 3. Bešter 21:39,0, 4. Korčič (oba Triglav) 21:40,5, 5. Blažević (Olimpija) 22:58,4;
- ml. mladinke - 5 km - 1. Korpnik (Dol) 20:30,2, 2. Martinović (Kranjska gora) 20:33,6, 3. Smolnikar (Kamnik) 20:34,0, 4. Vrhovec (Olimpija) 20:34,4, 5. Krničar (Trigl.) 21:04,4;
- štafete - mlajši mladinci - 3 x 10 km - 1. Kamnik (Smolnikar, Kavak, Korpnik) 1:06:16,3, 2. Kr. gora 1:06:35,5, Olimpija 1:07:09,5;
- mlajše mladinke - 3 x 5 km - Kranjska gora (Mlakar, M. Martinović, B. Martinović) 1:14:32,2, 2. Olimpija 1:15:15,4, 3. Triglav 1:19:05,9;
- kombinacija - ml. mladinci - 1. Čarman (Trigl.) 1:15:15,4, 2. Piber, 3. Fajfar (vsi Bled), st. mladinci - 1. Kokalj (Bled), 2. Orešek (Križe), 3. Beznik (Bled), 4. Gros (Križe), člani - 1. Pavliha (Ilirija), 2. V. 3. Zupan (oba Bled).

Svetovni alpski pokal – moški

Strelu spet »ušla« točka

ARE – V tem švedskem smučarskem središču je bil zadnji veleslalomski obračun v svetovnem moškem pokalu. Ingemar Stenmark je z zmago ponovno dokazal, da mu v tej tehnični disciplini ni nihče kos. Najboljši veleslalomist na svetu je dobil vseh sedem veleslalomov v tej sezoni!

Od naših se je najbolje odrezal Ločan Boris Strel, ki je v drugem nastopu vozil izredno in dosegel odlično enajsto mesto. Borisu pa je le za las ponovno ušla točka v svetovnem pokalu. Za desetim Heideggerjem je zaostal pet stotink sekunde. Bojan Križaj je tokrat na lahkem veleslalomšču vozil slabše in zasedel osemnajsto mesto.

Rezultati – 1. Stenmark (Švedska) 2:25,99, 2. Ph. Mahre (ZDA) 2:27,17, 3. Ložky (Švica) 2:27,18, 4. Stock (Avstrija) 2:27,46, 5. H. Hemmi (Švica) 2:27,72, 11. Strel 2:28,43, 18. Križaj 2:29,48, 20. Kuralt (vsi Jugoslavija) 2:29,77.

V SLALOMU SLABŠE

Tu je bil še zadnji evropski slalom za moške v svetovnem pokalu. Ponovno je slavil Stenmark. Tako je Stenmark za reprezentantem ZRN Neureutherjem dobil dva letosnja slaloma.

Naši so tokrat vozili slabše kot smo jih vajeni. Bojan Križaj je na progo moral kot prvi. Vse do merjenja vmesnega časa je bil Bojan hiter, toda v spodnjem delu je napravil nekaj dokaj velikih napak in v tem prvem obračunu je bil devetnajsti, Kuralt pa osemindvajseti. V prvem obračunu pa je moral s proge Zibler, ki je vozil vse do polovice proge izvrstno.

V drugem nastopu si Stenmark ni dal vzeti zmage. Naši pa so bili ponovno pre malo napadali. Tako Križaja dobimo na

dvajsetem mestu, a mu je to mesto prineslo novih šest točk v svetovnem pokalu. Kuraltu pa se izmuznila uvrstitve med prvih petindvajset.

Rezultati – 1. Stenmark (Švedska) 95,77, 2. Ph. Mahre (ZDA) 96,67, 3. Thöni (Italija) 96,78, 4. S. Mahre (ZDA) 97,12, 5. Orlandi (Avstrija) 97,37, 20. Križaj 99,19, 26. Kuralt 99,62, 34. Magušar 101,03, 38. Strel (vsi Jugoslavija) 102,84.

SVETOVNI POKAL – 1. Lüscher 181, 2. Ph. Mahre 155, 3. Stenmark 149, 4. Wenzel 124, 5. Gros 105, 6. Stock 102, 7. David 83, 8. Križaj 75.

nesreče

OTROK STEKEL NA CESTO

Kranj – Na Ljubljanski cesti se je v četrtek, 8. februarja, ob 15.20 pripetila prometna nezgoda zaradi nepravilnega prečkanja ceste. Voznik osebnega avtomobila Pavel Kunc (roj. 1915) iz Ljubljane je peljal od Labor proti odcepu za škofjeloško cesto. Nenadoma mu je z leve strani priteknel pred avto Goran Soldat, star 13 let, s Savske ceste v Kranju. Voznik otroka ni pravočasno opazil, zaviral je, vendar je avtomobil Gorana kljub temu zadel. Huje ranjenega so prepeljali v Klinični center.

SNEŽENA CESTA

Dovje – V nedeljo, 11. februarja, ob 17.30 se je na magistralni cesti izven naselja pripetila prometna nezgoda. Voznica osebnega avtomobila Vera Erega (roj. 1920) iz Ljubljane je peljala proti Jesenicam, ko jo je v nepreglednem ovinku zaneslo v desno v drsno ograjo, kjer je avtomobil tudi obtičal. V nesreči si je voznica zlomila roko.

L. M.

Varnejši železniški tiri

Po krivdi železnice ali železničarjev lani na slovenskih železnicah ni bilo smrtnega primera, zaradi neprevidne hoje po tirih pa je umrlo 26 ljudi

Ljubljana – Na območju železniškega gospodarstva Ljubljana se je lani pripetilo 1795 »izrednosti«, med katere železničarji ne štejejo le nesreče, ampak tudi preprečene nesreče, prevoze signalov in dogodke, ki neposredno ne vplivajo na varnost prometa. V primerjavi z letom 1977 je bilo »izrednosti« za 46 več, kar je posledica poostrenih varnostnih ukrepov in strožjih kriterijev pri ocenjevanju varnosti na železnici.

Za promet in varnost na železnici pomembnejših dogodkov pa je bilo lani 72 ali kar 19 manj kot leta 1977. Lani ni bilo niti enega trčenja vlakov. Naleta vlakov sta bila dva, manj pa je bilo tudi nepravilno prevoženih signalov in službenih mest. Tako lani na slovenskih železnicah ni bilo smrtnega primera zaradi neposredne krivde železničarjev.

Zaradi neprevidnosti ljudi in potnikov na vlakih pa je bilo več nesreč. Vlaki so povozili zaradi neprevidne in prepovedane hoje po tirih 54 ljudi, od katerih jih je 26 umrlo! Žrtve zaradi takšnega ravnanja je bilo deset več kot predlanskim. Manj pa

je bilo nesreč zaradi neprevidnega prečkanja železniških tirov. 15 ljudi je umrlo na prehodih, ki so zavarovani z zapornicami, lučmi ali prometnimi znaki. Do zapornic se kdaj obnašamo nasilno. Vozniki motornih vozil so samo decembra lani polomili ali poškodovali 27 zapornih drogov.

Posebno nevarno je tudi skakanje z vlaka ali na vlak med vožnjo. Ta »sport« je lani terjal eno smrtno žrtev, 23 ljudi pa je bilo težje ranjenih.

Podatki kažejo, da so železničarji s spoštovanjem svojih varnostnih programov veliko dosegli. Sepa pa tisti del varnosti, za katerega smo odgovorni vsi, predvsem pa potniki na vlakih. Tu čaka še veliko delo družbeno samozaščito, predvsem pa bo treba več vzgajati in izvaževati nesreče na železnici ostreje kaznovati.

J. Košnjek

85 let gasilstva

Komenda – V nedeljo, 28. januarja, so se kopenski gasilci zbrali na svoji redni letni skupščini, ki so se je udeležili tudi predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij in občinske gasilske zveze Kamnik. Po pregledu dela v preteklem letu so se dogovorili o letošnjih akcijah. Po udarek bodo dali jubileju, 85-letnici delovanja društva.

Komensko gasilsko društvo je eno najštevilnejših v kamniški občini, saj ima 168 članov. V preteklem letu so s pomočjo občinske gasilske zveze obnovili gasilski dom in nabavili novo črpalko, ki jo bodo uporabljali za šolanje in vadbo najmlajših članov društva. Doselej je bilo prav pionirjev in mladincev v gasilski enoti premalo in letos bodo tej desetini posvetili še večjo skrb. Premalo članov društva ima gasilske uniforme, zato bodo obiskali vse člane društva in zbrali naročila za nove, ki naj bi jih oblekli že za letošnje praznovanje 85-letnice. Prireditve ob jubileju se bodo odvijale tri dni, z osrednjo proslavo v nedeljo, 17. junija, ki bo hkrata vključena v praznovanje 750-letnice Kamnika.

Ze več let komenski gasilci razmišljajo o ureditvi okolice gasilskega doma. Za letos so si zadali nalogo, da asfaltirajo in uredijo prostor pred domom. Pri teh delih jim bo pomagala krajevna skupnost, saj je gasilstvo eden od njenih pomembnih dejavnikov. Zato pa bodo izvedli tudi nabirno akcijo, ki prav pri gasilcih še nikdar ni naletela na gluha ušesa.

Ob koncu zborovanja so najbolj prizadevnim članom podelili priznanja za trideset, dvajset in desetletno aktivno delo v društvu. J.

Trimčkov pokal za najmlajše

KRVAVEC – V počastitev mednarodnega leta otroka prireja odbor za rekreacijo Triglav v nedeljo, 18. februarja, ob pol petih dopoldne tekmovanje najmlajših trimčkov pokal. Tekmovali bodo ciberniki, rojeni leta 1971, 1972 in 1973. Vsak letošnji bo ločena kategorija in sicer za cibernike in cibernice. Malčke lahko prijaviš z dopisnico na naslov: SK Triglav, Trimčkov pokal z navedbo naslova tekmovalca. Letnice rojstva do vključno petka, 18. februarja do 18. ure. Zrebanje startnih števil bo uro kasneje. Do te ure bodo sprejemali tudi ustne prijave. Poldrugo uro pred tekmovanjem bodo v hotelu na Kravcu za na voljo startne številke. Startni uro zasla 30 dinarjev. Vaakemu nastopajočemu naj starši kupijo samo povratno vozovnico in naj jo sigosajo v pisarni. Takšna bo veljala kot enodnevna vozovnica na cestnem sistemu tičnic. Razglasitev rezultatov bo uro po tekmovanju. Prvi v vsaki kategoriji prejme trimčkov pokal, do 5. mesta pa diplome in nagrade. Po tekmovanju bo tudi zrebanje startnih števil. Srečnice takoj praktične nagrade. Pokrovitelj tekmovanja so interesna skupnost za otroško varstvo, banka in RTC Kravec.

J. Bešter

Košarka Poraz Triglava v Mariboru

KRANJ – V nadaljevanju moške slovenske super lige je kranjski Triglav gostoval v Mariboru. Iz gostovanja se je vrnil prazen, saj ga je premagal domači Branik. Slovenski ligi – zahod pa je Loksin dobila srečanje doma z Ilirijo, Jeseničanec pa so izgubili s Cerknico.

Rezultati – Branik : Triglav 93:83 (46:48), Loksin : Ilirija 83:77 (43:40), Jeseničanec : Cerknica 77:82 (30:43).

Hokej

Prvič med prvoligaši

Bled – S povečanjem I. zvezne hokejske lige je postal Bled, prvak zahodne medregijske lige, avtomatsko član našega najvišjetejnega hokejskega tekmovanja. O

Jeseničani državni prvaki

Sabotica – Po osvojitvi naslova mladinskega prvaka SRS hokeju na ledu so mladi jeseniški hokejisti dosegli nov uspeh. Na državnem prvenstvu, ki je bilo od četrta do sobote v Sabotici, so premočno zmagali. Razen jeseniških mladincev so igrali še mladinci beogradskega Partizana, Spartaka iz Subotice in iz Siska. Jeseničani so naprej gladko premagali Partizana z 21:2, nato Ino s 23:0, v odločilni tekmi pa Spartaka, ki je bil edini enakovrednejši nasprotnik, z 9 : 3. Na treh tekмах so dosegli 53 golov, prejeli pa so jih le 5.

-bef

Alpsko smučanje Tečaj za vaditelje smučanja

Zbor učiteljev smučanja v sodelovanju s Šolskim centrom za telesno vzgojo iz Ljubljane razpisuje tečaj za pridobitev strokovnega znanja vaditeljev smučanja.

Tečaj se prične v drugi polovici februarja in obsega 70 ur praktične vadbe in teoretičnih predavanj.

Solanje je namenjeno članom športnih društev, vodjem in članom smučarskih sekcij v DO, krajevnih skupnostih, šolah in vzgojnovarstvenih ustanovah, kateri imajo veselje za pedagoško delo pri posredovanju znanja smučanja mladini in odraslim.

Število tečajnikov je omejeno na 24 kandidatov. V tečaj se lahko prijavijo kandidati starejši od 18 let, sprejeti pa bodo tisti, ki uspešno opravijo praktični test smučanja.

Za tečaj se lahko prijavi osebno v četrtek, 15. 2. in petek, 16. 2. 79, od 18. ure v klubski sobi zbora na Prešernovi ul. 11, Kranj, kjer boste dobili tudi podrobnejša pojasnila!

Gorenjski ciberniki tekmovali

KRANJSKA GORA – Pretekli teden je SK Jesenice pripravil v Kranjski gori tekmovanje v veleslalomu za cibernike in cibernice z Gorenjske. Nastopilo je nad 100 najmlajših. Največ uspeha so imeli tekmovalci iz jeseniške in radovljiške občine. Najboljši so prejeli kolajne in diplome.

Rezultati – ciberniki: 1. Rojnik (Jesenice), 2. Potočnik (Jesenice), 3. Svetina (Bl. Dobrava), 4. Gosar (Kranjska gora), 5. Teran (Tržič), 6. Grašič (Alpetour); cibernice: 1. Žmitek (Radovljica), 2. Zemva (Bled), 3. Kotnik (Kranjska gora), 4. Klinar (Bled), 5. Dolžan (Kranjska gora), 6. Novak (Jesenice).

-bef

Trgovsko proizvodna organizacija GOLICA o. o. Temeljna organizacija ZARJA o. sub. o. JESENICE, Titova 1

odbor za delovna razmerja TO zaradi razširitve prodajnega asortimana na podlagi določil Pravilnika o delovnih razmerjih

objavlja in vabi k sodelovanju za opravljanje del in nalog

- 3 SAMOSTOJNE KOMERCIALISTE za področja
- investicijska oprema
- tunelski opaži, vratna krila in vratni podboji, okna
- gradbeni material

Pogoji:

- višja ali srednješolska izobrazba
- 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih
- 3-mesečno poskusno delo

1 SKLADIŠČNEGA DELAVCA v skladišču engro

Pogoji:

- dokončana osemletka
- 1 leto delovnih izkušenj
- 2-mesečno poskusno delo

Za vsa navedena opravila se delo združuje s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter opisom dosedanjih del je treba dostaviti v 15 dneh od objave na naslov: ABC POMURKA – Trgovsko proizvodna organizacija GOLICA Jesenice, Kadrovska služba, Jesenice, Titova 1.

Prijavljeni kandidati bodo obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA URBANCA

p. d. Plevelovega ata iz Zaloga pri Golniku

se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam ob težkih dneh stali ob strani, mu darovali cvetje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo dr. Udirju, sodelavcem Tekstilindusa, sodelavcem OOS ter kolektivu tovarne IBI, ZB Goriče, GD Goriče, g. župniku za lepo opravljeni pogrebni obred ter pevcem za lepo petje.

Zaluzoči vsi njegovi!

Zalog, 8. februarja 1979

ZAHVALA

Ob smrti naše drage sestre

ANGELE STARETOVE

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, vaščanom in znancem za nesebično pomoč, darovane vence in cvetje, izrečeno sožalje in vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti. Posebej izrekamo zahvalo č. g. župniku za pogrebni obred ter pevskeemu zboru pod vodstvom Tineta Arha.

Zaluzoči: sestri Minca in Ivanka in brat Viktor v imenu ostalega sorodstva

Bohinjska Srednja vas, januarja 1979

JELOVICA
Lesna industrija ŠKOFJA LOKA

Odbori za delovna razmerja TOZD Primarna predelava senčila z obratoma v Preddvoru in Kranju, TOZD Proizvodnja oken in vrat z obratoma v Škofji Loki in TOZD Gradnja montažnih objektov s proizvodnim obratom v Škofji Loki

vabi k sodelovanju

VEČ SODELAVCEV IN SODELAVK
za opravljanje del in nalog v proizvodnih obratih v Škofji Loki, Preddvoru in Kranju.

Delo se opravlja v zaprtih in ogrevanih prostorih in poteka v dveh izmenah. Sodelavcem nudimo stimulatívne osebne dohodke in možnost nadaljnega izobraževanja in pridobitev poklica. Polnoletnost ni pogoj. Od kandidatov pričakujemo, da imajo urejeno stanovanjsko vprašanje.

ELEKTRIKARJA
za vzdrževalna elektroinstalacijska dela v TOZD Gradnja montažnih objektov

Za vsa dela in naloge velja delo za nedoločen čas, s poskusnim delom po Pravilniku o delovnih razmerjih. Pismene ponudbe pošljite v 15 dneh, od dneva objave na naslov, Jelovica, lesna industrija Škofja Loka – kadrovska služba, Kidričeva 58.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po poteku objavnega roka.

TRIGLAV KONFEKCIJA KRANJ

Praktična darila za 8. marec so v prodaji – najnovejše garniture ženskih robcev – v poslovalnicah Triglav v Kranju, Trziču in Kamniku

LASTNIKI STANOVANJSKIH ZGRADB

Turistično društvo Kranj rabi več turističnih sob na območju Kranja in njegove neposredne okolice.

Lastniki stanovanjskih hiš, ki so pripravljene odstopiti eno ali več sob za sprejemanje turistov, naj se osebno ali telefonično (21-361) zglase v Turističnem društvu Kranj, Koroška c. 19, kjer bodo dobili vse podrobne informacije o sodelovanju.

TD Kranj

Kmetijska zadruga Škofja Loka

objavlja za določen čas – od 1.3. do 31. 12. 1979 (porodniški dopust) – prosta dela in naloge KNJIGOVODJE OSNOVNIH SREDSTEV

Za opravljanje objavljenih del in nalog se zahteva srednja izobrazba ekonomske smeri ali druga srednja šola s 3-letno prakso v knjigovodstvu na takih in podobnih delih. Pogoj je tudi znanje strojnega knjiženja.

Prijave sprejema tajništvo zadruga 15 dni po objavi.

Ribiška družina Trzič

razpisuje in vabi k sodelovanju prostih del in nalog

HONORARNEGA RIBIŠKEGA ČUVAJA za Trziško Bistrico in Savo.

Prijave poslati na naslov Ribiška družina Trzič pp 39. Informacije dobite pri tov. Milanu Rustji v BPT Trzič v času od 9. do 10. ure dopoldan v roku 15 dni po objavi.

agrotehnika

EXPORT – IMPORT, LJUBLJANA, TITOVA 38

DO AGROTEHNIKA LJUBLJANA

TOZD Prodajna mreža
Gorenjska poslovalnica Kranj, Dražgoška 2

OBVEŠČA CENJENE KUPCE

da ima od 15. 2. 1979 dalje odprto trgovino rezervnih delov v Dražgoški ulici 2 v Kranju.

Razpisna komisija pri KMETIJSKI ZEMLJIŠKI SKUPNOSTI ŠK. LOKA

objavlja proste delovne naloge in opravila

ZEMLJIŠKO PRAVNEGA REFERENTA

Pogoji za sprejem:

- višja izobrazba kmetijske, gozdarske ali pravnoupravne smeri,
- srednja izobrazba kmetijske ali gozdarske smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj,
- smisel za delo s kmeti, izpit B-kategorije in lastno vozilo

Prednost pri izbiri imajo kandidati, ki imajo ustrezne delovne izkušnje iz kmetijstva.

Pismene ponudbe z dokazili o izobrazbi in kratkim življenjepisom sprejema tajništvo Kmetijske zemljiške skupnosti do zasedbe delovnega mesta.

PREKLIC OBJAVE

Preključujemo objavo za opravljanje del oziroma nalog

REFERENTA ZA UREJANJE ZEMLJIŠČ

pri Kmetijski zemljiški skupnosti občine Kranj, dne 26. 1. 1979, ker ni bila v skladu z določili družbenega dogovora o izvajanju kadrovske politike v občini Kranj.

Komisija za delovna razmerja Osnovne šole

Prešernove brigade Železniki

razpisuje prosta dela in naloge

1. za določen čas s polnim delovnim časom

HIŠNIKA

Pogoj: kvalificirani delavec (mizar, ključavničar, električar, kurjač)

DVEH SNAŽILK

na centralni šoli

2. za nedoločen čas z nepolnim delovnim časom

KUHARICE IN SNAŽILKE

na podružnični šoli Davča,

KUHARICE IN SNAŽILKE

na podružnični šoli Sorica.

Za hišnika je na razpolago dvosobno stanovanje.

Pismene prijave s potrebnimi dokazili pošljite v 15 dneh v tajništvo Osnovne šole Prešernove brigade Železniki, 64228 Železniki.

OBVESTILO

Skupščina občine Kranj, Geodetska uprava Kranj, obvešča lastnike parcel ob cesti Pšenična polica – Zalog do občinske meje in Stražišče – Pševu – Čepulje, da se bo izvršilo zamejnitvenje cest v času od 15. februarja do 1. marca, zaradi izmere in ureditve posestnega stanja. Zamejnitvenje in izmera sta poverjena Geodetskemu zavodu SRS Ljubljana.

Lastnike prosimo, da ne ovirajo dela in ne poškodujejo mejnikov, vse prizadete lastnike pa bomo po končani izmeri v smislu 59. člena navodila o zamejnitvenju posestnih meja parcel pismeno obvestilo o razgrnitvi podatkov izvršenega zamejnitvenja in izdelanega delilnega načrta.

GEODETSKA UPRAVA KRANJ

Trgovsko podjetje **MERKUR veleželeznina, n. sol.**

Kranj, Koroška 1

TOZD PRODAJA NA DROBNO, n. sub. o., Kranj, Koroška 1

Delovna skupnost skupnih služb, Kranj, Koroška 1

vabijo k sodelovanju delavce, ki želijo opravljati dela in naloge:

1. vodenje finančnega knjigovodstva TOZD
2. pomočnika poslovodje
3. prodajalcev
4. delavcev
5. snažilk
6. administratork
7. operaterk na pripravljalnem stroju

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- Pod 1.: končana višja šola ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj v finančnem knjigovodstvu, za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
- Pod 2.: VK trgovski delavec tehnične stroke ali srednješolski izobrazba in 5 let delovnih izkušenj, za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
- Pod 3.: končana šola za prodajalce, za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
- Pod 4.: končana osemletka, delo v prodajalni in skladišču Kranj, za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
- Pod 5.: nepopolna osemletka, delo v Kranju in v prodajalni Lesce, za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
- Pod 6.: končana ekonomska srednja šola ali upravno administrativna šola z nekaj delovnimi izkušnjami, za določen čas, s polnim delovnim časom, za nadomeščanje v porodniškem dopustu.
- Pod 7.: končana osemletka z nekaj delovnimi izkušnjami na pripravljalnem stroju, za določen čas s polnim delovnim časom, delo v dveh izmenah, za nadomeščanje v porodniškem dopustu.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh od objave na naslov:

Trgovsko podjetje MERKUR veleželeznina, n. sol., Kranj, Koroška c. 1, kadrovska socialna služba.

Delavski svet

Splošne bolnice Jesenice

razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

direktorja za mandatno dobo 4 leta.

Kandidat mora poleg z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati naslednje pogoje:

- da je zdravnik s specialističnim izpitom ene izmed medicinskih specialnosti Splošne bolnice Jesenice ali da je zdravnik z doktorskim postdiplomskim tečajem iz organizacije zdravstvene službe ali diplomirani ekonomist ali pravnik ali politolog,
- da ima 5 let delovnih izkušenj v zdravstveni dejavnosti,
- da ima moralne, politične in etične kvalitete ter aktiven odnos pri razvijanju samoupravnih odnosov.

Kandidati naj svoje vloge s kratkim življenjepisom in dokazili predložijo do 28. 2. 1979.

Delavski svet

Splošne bolnice Jesenice

razpisuje dela in naloge delavcev

s posebnimi pooblastili in odgovornostjo (rele)

1. PREDSTOJNIKA OTROŠKEGA ODDELKA
2. PREDSTOJNIKA GINEKOLOŠKO-PORODNIŠKEGA ODDELKA
3. PREDSTOJNIKA RENTGENOLOŠKEGA ODDELKA
4. PREDSTOJNIKA ODDELKA ZA ANESTEZIJO REANIMACIJO IN TRANSFUZIJO
5. VODJE LEKARNE
6. VODJE LABORATORIJA
7. GLAVNE SESTRE BOLNIŠNICE
8. RAČUNOVODJE
9. POMOČNIKA DIREKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pod 1., 2., 3. in 4.: specialistični izpit in 5 let delovnih izkušenj v ustrezni medicini;
- pod 5.: specialistični izpit iz preizkušanja zdravil v bolnišnični dejavnosti in 5 let delovnih izkušenj kot farmacevt;
- pod 6.: specialistični izpit iz biokemije in 5 let delovnih izkušenj s področja laboratorijske dejavnosti;
- pod 7.: višja zdravstvena šola in 5 let delovnih izkušenj kot sestra bolniškega oddelka.
- pod 8.: visoka šola ekonomsko-komercialne smeri in pet let delovnih izkušenj v računovodskih poslih;
- pod 9.: visoka izobrazba pravne ali ekonomske smeri ali družbeno ekonomski študij in 5 let izkušenj na vodilnih mestih v zdravstvu;
- pod 1.–9.: sposobnost za vodenje in organizacijo dela; poverljivost in odnos do ureditve in razvijanja samoupravljanja v zdravstvenem delu.

Upošteva se, da razpisane pogoje izpolnjujejo tudi kandidati, ki so na istem vodilnem mestu v Splošni bolnici Jesenice delali že najmanj deset let.

Mandat razpisanih del in nalog traja 4 leta.

Kandidati naj svoje vloge predložijo do 28. 2. 1979.

MALI OGLASI telefon 23-341

V redno delovno razmerje sprejemem ORODJARJA ali preciznega MEHANIKA. Plača zelo dobra. Stroški prevoza na delovno mesto povrnjeni. Možnost zaposlitve takoj. Peter Avbelj, Bled, Kajuhova 23 903

Popraviljam vse vrste hladilnikov. Telefon 60-801 904

Zaposlim kvalificiranega in polkvalificiranega PLESKARJA. OD po dogovoru. Rihtaršič Jurij, Golniška c. 13, Kokrica-Kranj 908

Zaposlim delavca pri stroju za brizganje plastičnih mas. Osebnih dohodkov do 6500 din. Humer, Mlakarjeva 65, Šenčur 912

Zaposlim delavca za delo v lakirnici. OD po dogovoru. Janez Zupan, Slikopleskarstvo in lakiranje kovinskih predmetov, Kranj, Jezerska cesta 93/c, tel.: 21-607 913

Inštruiram matematiko v Kranju. Pod sifro: Februar 565

V uk sprejemem VAJENCA. Višnar UMETNA OBRT Jesenice, Murova 6, tel.: 81-557 977

V popoldanskem času sprejemem honorarno delo. Naslov v oglasnem oddelku. 978

SIVILJE TVO Klakočar, Sr. Bela 41, Preddvor sprejme SIVILJO ali delavko, ki ima veselje do šivanja iz okolice Preddvora. Informacije vsak dan po tel.: 45-016 979

Gostilna MAJDNEK Lesce, Gorenjska c. 41, takoj zaposli samostojnega NATAKARJA. Telefon: 75-660 980

Izvršujem soboslikarska in pleškarska dela ter polagam tapete. Naročila po tel.: 064-24-853 981

PRODAM

Prodajam težko KRAVO simental-ko in kupim štiri nove ali stare GUME za gumi voz, 500/16. Ambrožič Ciril, Koritno 39, Bled 812

Prodajam mlado KRAVO, dobro mlekarico, po telitvi. Kumer Pavla, Hotavlje 11, Gorenja vas 961

Prodajam rabljene »PUNTE, BANE, KINE« in DESKE. Tel. 064-75-236, od 8 do 12 ure 962

Prodajam KUHINJO. Ogled v popoldanskem času. Ambrožič Franciska, Sp. Gorje 144 963

Prodajam novo PEC Stadler, 35.000. Naslov v oglasnem oddelku 964

Ce boste potovali skozi Medvode, si lahko nabavite 2 do 3 mesece stare »JARČKE«, odlične nesnice v kokišeriji ob glavni cesti, sredi klanca v Medvodah 965

Prodajam mesnatoga PRASIČA za zakol. Zalog 32, Cerklje 966

Prodajam novo PISALNO MIZO in rabljeno otroško POSTELJICO z jogijem. Informacije dopoldan po tel. 25-571, Golniška 89, Kokrica 967

KUPIM

Kupim 2 kub. m dobre PRSTI za toplo gredo. Pečnik, tel. 23-633, Kranj 968

VOZILA

Prodajam NSU PRINZA 1200 po delih. Stroj 12.000 km po generalni zadnikar. Naklo 218, telefon 47-343 837

Prodajam SKODO 1000 MB po delih. Informacije vsak dan. Milič Vera, Frankovo naselje 68, Škofja Loka 929

Prodajam delno karambolirano SKODO, lahko tudi po delih. Pintar Tone, Na Krasu 58, Železniki 931

Ugodno prodajam ZASTAVO 1300, letnik 1972, z novim IR strojem, registriran do oktobra. Mohorič, Valvazorjeva 4, Bled-Rečica 938

ZASTAVO 1500 »familiar«, karavan, letnik 1974, ugodno prodajam. Finžgar, Begunje 128/a 969

Prodajam FIAT 126 P, še v garanciji ali zamenjam za KAWASAKI 400. Avguštin, Frankovo naselje 11, Škofja Loka, telefon 60-422 970

Prodajam karamboliran FIAT 750, letnik 1970. Preželj Marija, Za žago št. 1, Bled 971

Prodajam dobro ohranjen OPEL rekord 1700, letnik 1972. Dopoldan do 14. ure lahko kličete po tel. 50-560, popoldan pa ogled od 15. do 17. ure. Kopic Milan, Pristava 94, Tržič 972

Prodajam FIAT 750 za rezervne dele. Ogled možen v torek (13.) in sredo, 14. februarja, od 15. ure dalje. Torkar Ivan, Gorenjskega odreda 16, Kranj (Planina) 973

Prodajam avto BMW 2002, letnik 1968, za osem milijonov. Ribarič D., Rotarjeva 3, Kranj 974

Prodajam karamboliran osebni avto NSU 1200 C. Ogled pri Ambrož Andreju v Lahovčah, tel. 42-065 975

Prodajam NSU 1200, motor potreben popravila. Breznik Viktor, Žabnica 63 976

ZAPOSLOTITVE

Pretipkavam razna gradiva, diplomatske naloge in izdelujem magnetograme, hitro in solidno. Vsak dan od 17. do 18. ure. Mlaka 102, Kranj 795

ZAHVALA

Po težki in neozdravljivi bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi sin, brat, vnuk in nečak

TONI LEBEN – Čemažarjev

roj. 24. aprila 1968

Dragi Toni, vse tvoje in naše upanje, da se boš pozdravil je bilo zaman. Kruta bolezen te je iztrgala od nas, ko si komaj začel živeti. Ugasnile so tvoje lepe in nasmejane oči, tvoja trdna volja do življenja. Moč in potrpežljivost so te spremljali do zadnjega. Narava, ki si jo tako ljubil, te je obdarila s toliko dobrote in ljubeznivosti, da te ne bomo mogli pozabiti, zato bo tvoj spomin vedno živel med nami. Tudi lepo sončno popoldne se je poslovilo od tebe. Hribi, ki si jih imel tako rad, so se poslovili od tebe.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem. Šoli Franceta Prešerna – Kokrica, sodelavcem tovarne Iskra Kranj ter vsem ostalim, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se dr. Bajželju ter osebju Kliničnega centra Ljubljana, tov. Tolarjevi in Zrimškovi za njeno skrb in dobroto ter vsem sošolcem.

Hvala pevcem in g. župniku za pogrebni obred in vsem, ki ste mu darovali vence in cvetje, ga spremlili na njegovi zadnji poti in s cvetjem zasuli njegov prerani grob.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči: mamica Sonja, brat Miloš, mama in ata, teta Slavi z družino ter ostalo sorodstvo Kokrica, Naklo, Trst, Zagorje, Novo mesto, Bitnje, Sežana, 8. februarja 1979

Popravek

V zahvali ob smrti Franca Demšarja je pomotoma izostalo: »Iskrena hvala g. kaplanu za pogrebni obred in poslovilne besede ter pevcem za odpete žalostinke.«

STANOVANJA

Mlad fant išče SOBO v Kranju. Ponudbe pod: Creina 759

Najboljšemu ponudniku dam ŠTIRISOBNO STANOVANJE z garažo. Oddati ponudbe pod: Vseljivo septembra 955

POSESTI

V najem oddam SKLADISCI PROSTOR, 90 kv. m. Naslov v oglasnem oddelku. 983

OBVESTILA

Izdelujem elastične pasove, vseh velikosti, iz čiste volne, proti boleznim hrbtenice in ledvic. Cena 150 dinarjev za komad. Sporočite obseg pasu. Pošljem po poštne povzetju. Predilnica Kostič, Ljubljanska 39, Domžale 984

Izdaja CP Glas, Kranj, Ulica Moše Pijadeja 1. Stavke: GP Gorenjski tisk Kranj, tisk: Združeno podjetje Ljudska pravica, Ljubljana, Kopitarjeva 2. – Naslov uredništva in uprava lista: Kranj, Moše Pijadeja 1. – Tekoči račun pri SDK v Kranju številka 51500-603-31999 – Telefoni: glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 23-341, uredništvo 21-835, novinarji 21-860, malooglasni in naročniški oddelki 23-341. – Naročnina: letna 300 din, polletna 150 din, cena za 1 številko v kolportaži 4 dinarjev. – Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame, žene, stare mame, prababice, sestre in tete

MARIJE PERNUŠ

roj. Gradišar

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, znancem in sorodnikom za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Posebno lepo pa se zahvaljujemo sosedi Metki Cesar in Jerci Kozjek za nesebično pomoč. Enako zahvalo smo dolžni dr. Bajželju, g. župniku in pevskega zboru. Zahvaljujemo se tudi sodelavcem tovarne Zvezda in sodelavcem Živila Naklo

Zalujoči vsi njeni!

Kranj

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta, brata, starega očeta, tasta in strica

JOŽETA KOSELJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam ob težkih dneh pomagali in stali ob strani, darovali vence in cvetje ter ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala dr. Kuharju za zdravljenje in lajšanje bolečin, duhovnikoma za lep pogrebni obred in ganljive besede, pevcem za zapete žalostinke in govornikom za poslovilni govor ob odprtem grobu. Iskrena zahvala kolektivu Iskra Lipnica in tovarni Plamen Kropa, občinskemu odboru RK Radovljica, KO RK Sr. Dobrava in KO ZB NOV Sr. Dobrava za poklonjeno cvetje, spremstvo in izraze sožalja.

Vsem še enkrat hvala!

Zalujoči: žena Ivanka, sinova Tone in Jože, hčerki Marija in Helenca z družinami

Lipnica, 4. februarja 1979

ZAHVALA

Ob boleči in prezgodnji izgubi naše drage

MANCE JAGODIC

se iskreno zahvaljujem vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, darovali cvetje, izrekli sožalje in jo spremlili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujem dr. Beleharju in sestri Anici za nesebično pomoč ob njeni težki in dolgotrajni bolezni. Iskrena hvala tudi sosedu Francu Bolki, DO Sava, TOZD VLP, šoli Darovin Jenko Cerklje, kolektivu Strmol, društvu upokojencev Cerklje in praporščaku ter Perčičevi za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči sin Marjan z družino

Dvorje, 9. februarja 1979

alples Industrija pohištva – Železniki 64228 ŽELEZNIKI

objavlja na podlagi 8. člena Pravilnika o delovnih razmerjih naslednja dela in naloge:

- v DSSP
- 1. ORGANIZIRANJE AOP
- 2. ORGANIZIRANJE PROGRAMOV AOP
- 3. PROGRAMIRANJE AOP I.
- 4. PROGRAMIRANJE AOP II.

Pogoji za zasedbo:

- 1.: dipl. ing. organizacije – računalniška smer, 4 leta delovnih izkušenj s področja računalništva.
- 2. in 3.: ing. organizacije – računalniška smer, 3 leta delovnih izkušenj s področja računalništva.
- 4.: dokončana srednja šola, 2 leti delovnih izkušenj na opravljenih v računalništvu.

K sodelovanju vabimo tudi tiste, ki nimajo še zahtevanih delovnih izkušenj. Delo bo na lastnem računalniku. Za vse podrobnejše informacije naj se kandidati osebno zglasijo v sektorju za AOP.

Za navedena dela in naloge se sklone delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave s potrebnimi dokazili pošljite v 15 dneh v kadrovsko-socialni oddelki, ALPLES Industrija pohištva Železniki, 64228 ŽELEZNIKI.

»Nam,

delavcem, je dal največ!«

V nedeljo in ponedeljek se je več kot 100.000 delovnih ljudi in občanov poklonilo spominu Edvarda Kardelja v veliki dvorani izvršnega sveta skupščine SRS v Ljubljani. Na žalnih sejah so se zbirali tudi delovni ljudje in občani po vsej Gorenjski.

Prešernova ulica v Ljubljani je bila zadnja dva dni povsem drugačna: nobenega hrupa, nič avtomobilov; zamenjala jih je tišina dolge kolone čakajočih, ki so se iz vseh koncev domovine prišli pokloniti spominu velikega sina slovenskega naroda, revolucionarja, borca in junaka socialističnega dela; skromnega človeka in dobrega tovariša. Dolgo v noč se vrsta ni skrajšala.

Ko so v nedeljo zjutraj krsto s posmrtnimi ostanki Edvarda Kardelja položili na mrtvaški oder v dvorani izvršnega sveta, so se njegovemu spominu najprej poklonile delegacije najvišjih družbenopolitičnih ustanov in organizacij republike ter položile vence: v imenu predsedstva SRS, v imenu CK ZKS, v imenu skupščine SRS, v imenu izvršnega sveta skupščine SRS, v imenu RK SZDL, republiškega sveta zveze sindikatov, ZZB NOV, RK ZSMS, v imenu RK Zveze rezervnih vojaških starešin, ljubljanskega armadnega področja in v imenu republiškega štaba teritorialne obrambe. V imenu Ljubljane pa so v prvi častni straži stali Marijan Rožič, Rado Pehaček, Brane Tehovnik, Marjan Orožen, Vlado Beznik in Jože Marolt.

Zatem se je začel poklon delovnih ljudi in občanov. Čeprav so se po krajevnih skupnostih in občinah dogovorili, kdaj naj bi se poklonili spominu velikega pokojnika, jih je vedno prišlo več in je bilo potrebno čakati.

V dvorani je ležala krsta, prekrita z jugoslovansko zastavo in za njo se je dvigal Kardeljev portret v bronu, tak, kakršnega smo poznali in ga bomo imeli vedno v spominu. Na rdečem baržunu pred krsto so se lesketala številna odlikovanja z redom narodnega heroja v sredini. Na podnožju pa je vedno ležal tisti venec, ki so ga v tem trenutku prinesli. Na častni straži, ki se je menjavala vsakih pet minut, se je že v nedeljo zvrstilo nad 3500 predstavnikov raznih organizacij, ustanov in občin. Tiho in v vrsti so vstopali novi, kot bi hoteli povedati, da se izročilo revolucije strnjeno nadaljuje.

Tudi Gorenjska se je v minulih dneh poklonila pokojnikovu spominu. Med prvimi so se pokojnikovu spominu poklonili v kranjski Savi, kjer so takoj, ko jih je prese-netila žalostna vest, že v soboto popoldne, za nekaj minut prekinili delo. 55-letni delavec Ignac Sajovic je na žalni seji dejal:

»Zelo me je pretreslo, ker se zavedam, kaj je s smrtjo Edvarda Kardelja izgubila Jugoslavija. Nekateri pravijo, da mi delavci bolj malo razumemo razprave in književna dela, ki jih je napisal Edvard Kardelj. Češ, da so pretežka. Pa ni tako, kajti iz vsakega njegovega dela veje misel, ki je glavna – boj za srečo in svobodo delovnega človeka. Nam, delavcem, je dal največ, kar nam more nuditi delo in razum plemenitega revolucionarja.«

V nedeljo popoldne so v stavbi kranjske občinske skupščine odprli žalno knjigo, v katero so se najprej vpisali najvišji predstavniki gorenjske družbenopolitične skupnosti in kranjske občine. V jeseniški železarni pa so martinariji in plavžarji ob 13. uri za nekaj minut prekinili delo in se zbrali na žalni seji.

Žalne seje v delovnih kolektivih so se nadaljevale v ponedeljek. V večini gorenjskih delovnih kolektivov so se spomnili pokojnega revolucionarja in junaka socialističnega dela, poslali pa so tudi sožalno brzojavko predsedstvu CK ZKJ in SFRJ. Delavci kranjske Iskre so zapisali, da izražajo iskreno sožalje ob smrti revolucionarja in ideologa našega socialističnega samoupravljanja tovariša Edvarda Kardelja. Poudarili so, da bodo delavci Iskre-Elektromehanike Kranj z razvojem samoupravnih odnosov dosledno uresničevali ideje Edvarda Kardelja in tako najlepše počastili njegov spomin.

Včeraj so se na žalnih sejah zbrali tudi delegati vseh občinskih skupščin Gorenjske. Udeležili so se jih tudi predstavniki vseh družbenopolitičnih in drugih organizacij, spomeničarji, predvojni komunisti in revolucionarji ter drugi občani. Žalne seje so pripravili tudi v krajevnih skupnostih in solah.

L. Bogataj

Spominski pohod na Stol

JESENICE, RADOVLJICA – Letošnji 14. spominski zimski pohod na Stol bo od 16. do 18. februarja. Organizator pohoda bo tudi tokrat koordinacijski odbor planinskih društev občine Jesenice in občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, pokrovitelja pa sta Časopisno podjetje Delo in Ljubljanska banka – temeljna banka za Gorenjsko.

V petek, 16. februarja, bo krenila na pot najprej šolska mladina iz jeseniške in radovljiške občine do Valvasorjevega doma. Mladi se bodo na poti spoznali z dogodki iz NOB, na pohod, ki nosi ime po poteh Cankarjevega bataljona, pa bodo krenili iz dveh smeri. Pred Valvasorjevim domom bodo pripravili kulturni program člani mladinskega pevskega zbora osnovne šole Prežihov Voranc in recitatorji osnovne šole Tone Čufar z Jesenic. Učenci bodo na poti dobili spominsko značko.

V soboto in nedeljo bodo krenili na pot ostali udeleženci množičnega zimskega pohoda. Tako

Sožalje Gorenjcev

Ob boleči izgubi Edvarda Kardelja so skupščina gorenjskih občin, medobčinski svet ZKS za Gorenjsko, medobčinski svet SZDL za Gorenjsko, medobčinski svet Zveze sindikatov in medobčinski svet Zveze socialistične mladine ter vodstva gorenjskih občinskih skupščin in družbenopolitičnih organizacij poslali centralnemu komiteju Zveze komunistov Jugoslavije sožalno brzojavko.

Centralnemu komiteju ZKJ in ZKS ter družini pokojnega Edvarda Kardelja so izrekli iskreno sožalje tudi številni delovni ljudje in občani Gorenjske, delovne organizacije, krajevne skupnosti, interesne skupnosti in najrazličnejše organizacije in društva. Na žalno sejo se je včeraj popoldne sešel tudi kolektiv Časopisnega podjetja Glas.

Častni občan vseh slovenskih občin

27. januarja leta 1970 je takratni predsednik skupnosti slovenskih občin Slavko Zalokar predal Edvardu Kardelju listino ob proglasitvi za častnega občana vseh slovenskih občin. »Vemo,« je dejal takrat Slavko Zalokar, »da je to samo trenutek sredi njegove delovne poti, poti revolucionarja in predanega komunista.« Edvard Kardelj je na ta dan praznoval 60. obletnico rojstva.

Zadnje slovo

Včeraj med 9. in 17. uro se je od pokojnega Edvarda Kardelja v dvorani slovenskega izvršnega sveta poslovilo na desetisoče ljudi. Nepregledna kolona ljudi je nemo, vendar trdno odločena nadaljevati pot velikega revolucionarja, stopala mimo krste. Popoldne ob šestih so se na Žalah od pokojnika poslovili svojci in najvišji predstavniki Slovenije.

Danes ob 11. uri se bodo začele pred poslopjem predsedstva SRS in izvršnega sveta pogrebne slovesnosti. Žaro s posmrtnimi ostanki velikana misli in dejanj bodo položili v grobnico narodnih herojev. Žalni spreved bo krenil po Prešernovi, Cankarjevi, Beethovnovi in Šubičevi ulici na Trg republike. Pred večnim ognjem ob spomeniku revolucije se bodo od pokojnika poslovili najvišji predstavniki Slovenije in Jugoslavije.

Posmrtno odlikovanje

Predsednik republike Josip Broz-Tito je Edvarda Kardelja posmrtno odlikoval z redom junaka socialističnega dela. To je drugi red junaka socialističnega dela, s katerim je bil odlikovan Edvard Kardelj. V ukazu predsednika piše, da se Edvard Kardelj posmrtno odlikuje za revolucionarno delo, za zasluge v boju za osvoboditev domovine, za ustvarjanje nove skupnosti jugoslovanskih narodov, za graditev novih socialističnih samoupravnih odnosov, za uveljavitev Jugoslavije v svetu in za delež pri ustvarjanju politike neuvrščenosti.

kot pred Valvasorjevim domom bo tudi pri Prešernovi koči na Stolu proslava. V soboto, 17. februarja, bo udeležencem pohoda pred karavlo spregovoril predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik, v nedeljo pa predsednik občinske konference ZSMS Jesenice Slavko Mežek. V kulturnem programu bodo nastopili pevci okteta DPD Svoboda Zirovnica-Breznica in Svoboda Javornik-Koroška Bela, pri Prešernovi koči na Stolu pa bo govoril predstavnik Planinskega društva Jesenice.

Dosedanjih trinajst zimskih spominskih pohodov – posvečenih borbi vrh Stola – se je udeležilo okoli 17.000 udeležencev, kar zgovorno potrjuje množičnost pohoda. Organizatorji tudi letos pričakujejo precejšen obisk planincev iz vse Slovenije, udeležence pa opozarjajo na previdnost, na dobro opremo, saj je vzpon na najvišji vrh Karavank pozimi zahteven in težak.

D.S.

Jesenški železarji so počastili spomin na Edvarda Kardelja v nedeljo popoldne. – Foto: F. Perdan

V stavbi občinske skupščine v Kranju je odprta žalna knjiga. – Foto: F. Perdan

Prešernovo gledališče Kranj

Teden slovenske drame

I. Cankar: »KRALJ NA BETAJ-NOVI«; Izvaja Mestno gledališče ljubljansko

Organiziran prevoz z avtobusi ob 18. uri izpred hotela CREINA.

SREDA,

14. 2. 1979, ob 16. uri – zaključena predstava za Gimnazijo ob 19.30 – v PG O. Župančič: »VERONIKA DESENIŠKA«; Izvaja Sentsjakovsko gledališče Ljubljana

14. 2. 1979 ob 19.30 – Podelitev »NAGRADE SLAVKA GRUMA« in »GRUN-FILIPICEVO PRIZNANJE«

ČETRTEK,

15. 2. 1979, ob 10. uri – v PG Kranj »OKROGLA MIZA TEDNA SLOVENSKE DRAME 79«

15. 2. 1979 ob 16. uri – zaključena predstava za ESS Kranj ob 19.30 – v PG Prežih-Sipek: »JUDENBURG«; Izvaja KUD »Prežihov Voranc« Ravne na Koroškem

PETEK,

16. 2. 1979, ob 17. uri – zaključena predstava za STTS Kranj ob 19.30 – v PG S. Makarovič: »SEN ZELENJAVNE NOCI«; Izvaja Mladinsko gledališče Ljubljana

SOBOTA,

17. 2. 1979, ob 19.30 – na Primorskem J. Žmavc: »PINDAROVA ODA«; Izvaja Slovensko ljudsko gledališče Celje

NEDELJA,

18. 2. 1979, ob 10.30 – v PG Kranj OBCNI ZBOR ZDRUŽENJA DRAMSKIH UMETNIKOV SLOVENIJE

18. 2. 1979 ob 19.30 – v PG V. Župan: »ZAPISKI O SISTEMU«; Izvaja Eksperimentalno gledališče GLEJ Ljubljana

PONEDELJEK,

19. 2. 1979, ob 16. uri – zaključena predstava za o.š. Lucijan Seljak S. Makarovič: »SAPRAMISKA«; Izvaja Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica

19. 2. 1979 ob 19.30 – v Mestnem gledališču ljubljanskem

TOREK,

20. 2. 1979, ob 10. uri – na o.š. Helena Puhar Kranj ob 14. uri – v Predosljah D. Zajc: »KRALJ MATJAŽ IN ALENČICA«; Izvaja Lutkovno gledališče Jože Pengov Ljubljana

20. 2. 1979, ob 11. uri – zaključena predstava za o.š. F. Prešeren ob 15.30 – zaključena predstava za o.š. D. Jenko Cerklje F. Puntar: »GUGALNICA«; Izvaja Lutkovno gledališče Ljubljana.

KRANJ – Takoj, ko so v Prešernovem gledališču zvedeli za smrt Edvarda Kardelja, so z vsemi predstavami in spremljevalnimi prireditvami Teden slovenske drame prekinili. Tako se bo Teden nadaljeval v sredo ter podaljšal gledališko manifestacijo za nekaj dni.

Jutri, 14. februarja, bosta dve predstavi Veronike Deseniške v izvedbi Sentsjakovskega gledališča iz Ljubljane. Pred začetkom večerne uprizoritve bodo prvič podeljene Nagrada Slavka Gruma za najboljše slovensko dramsko besedilo preteklega leta ter Grün-Filipičevo priznanje za slovensko dramaturgijo.

V četrtek bodo v gosteh gledališki ljubitelji iz Raven z dramtizacijo Prežihovega Judenburga. Nastopili bodo popoldne in zvečer, dopoldne pa bo tradicionalna okrogla miza Teda slovenske drame na temo Aktualizacija sodobnosti v dramah zadnjih let. Okroglo mizo bo vodila Malina Schmidt.

Predstave, ki so v dneh žalovanja odpadle, bo organizator uvrstil v gledališki spored v naslednjih dneh. Že kupljene vstopnice za posamezne predstave bodo veljale. M.L.

DEŽURNI NOVINAR:
21-860

LJUBLJANA V ČRNINI –

Široka reka občanov, ki so se zlivali s Prešernove ceste proti stavbi Izvršnega sveta Slovenije, da bi se tam poklonili spominu Edvarda Kardelja, ni včeraj niti za trenutek presahnila. Korak za korakom so se ljudje iz vse Slovenije tako kot že v ponedeljek tiho pomikali mimo krste pokojnika, katerega smrt tako odmeva ne le pri nas pač pa tudi v svetu.

»...SE DVIGNE V ŽIVLJENJE, KO PADE V SMRT«

– S tovarišem Kardeljem izgubljajo Slovenija svojega sina, ki je narodu dal enkratni prispevek, je na žalni seji slovenske skupščine, predsedstva CK ZKS, delegacije družbenopolitičnih skupnosti republike in delegacije federacije poudaril predsednik slovenske skupščine Milan Kučan. O liku Edvarda Kardelja pa je na žalni seji govoril predsednik predsedstva SR Slovenije Sergej Kraigher, ki je med drugim rekel, da je pokojni Kardelj pet desetletij z neizčrpno ustvarjalno silo prispeval v teoretično zakladnico socializma in marksizma in to vse do zadnjih dni kljub težavam, ki jih je prinašalo zdravljenje in bolezen, saj je še v tem zadnjem času napisal nekaj temeljnih del socialistične demokracije.

POVSOD KOMEMORACIJE –

Ni ga kraja, šole, delovne organizacije, enote JLA, kjer se te dni ne bi zvrstile žalne seje, srečanja ljudi, da se poklonijo spominu Edvarda Kardelja. Včeraj je bila komemoracija tudi na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, na Ekonomski fakulteti Borisa Kidriča v Ljubljani, katere redni profesor je bil Kardelj, seja je bila na upravnem odboru Gospodarske zbornice Slovenije ter v vseh večjih in manjših delovnih kolektivih širom Slovenije in Jugoslavije; nemogoče je naštet vse žalne seje, ki so že bile in vsa mesta, kjer se lahko občani vpišujejo v knjige žalosti.